

projekt

Program Operacyjny „Rybacktwo i Morze”

finansowany z Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego
na lata 2014-2020

Departament Rybołówstwa
Ministerstwo Rolnictwa i Rozwoju Wsi
Warszawa, 29 sierpnia 2013 r.

1.	Wstęp.....	8
2.	Opis sektora rybackiego w Polsce	9
2.1.	Ogólny opis sektora	9
2.2.	Rybołówstwo morskie.....	9
2.2.1.	Stan polskiej floty rybackiej i połowów	10
2.2.2.	Porty morskie, przystanie i miejsca wyładunku	17
2.2.3.	Zatrudnienie w rybołówstwie morskim.....	18
2.3.	Rybactwo śródlądowe.....	19
2.3.1.	Chów i hodowla ryb (akwakultura).....	20
2.3.1.1.	Wielkość powierzchni stawowych.....	22
2.3.1.2.	Zatrudnienie w akwakulturze	22
2.3.2.	Rybołówstwo śródlądowe	23
2.3.2.1.	Wielkość powierzchni śródlądowych wód płynących użytkowanych rybacko	23
2.3.2.2.	Zatrudnienie w rybołówstwie śródlądowym.....	24
2.4.	Przetwórstwo rybne.....	24
2.4.1.	Zatrudnienie w przetwórstwie rybnym	27
3.	Przygotowanie programu operacyjnego i zaangażowanie partnerów społecznych	28
3.1.	Przygotowanie programu operacyjnego	28
3.2.	Etapy prac nad programem	28
4.	Analiza SWOT i identyfikacja potrzeb.....	28
4.1.	Analiza SWOT w podziale na priorytety Unii	28
4.2.	Analiza SWOT w podziale na rozdziały EFMR	32
4.3.	Analiza SWOT i wskaźniki kontekstowe odpowiednio dla rozdziałów rozporządzenia EFMR	43
4.4.	Wnioski z analizy SWOT	46
5.	Opis strategii programu operacyjnego.....	50
5.1.	Opis strategii programu.....	50
5.2.	Cele szczegółowe i wskaźniki rezultatu	50
5.3.	Główne działania EFMR i wskaźniki efektów.....	52
5.4.	Alokacja finansowa w podziale na priorytety Unii	52
6.	Podsumowanie oceny ex-ante	53
6.1.	Opis procesu oceny ex-ante.....	53
6.2.	Przegląd rekomendacji z oceny ex-ante i opis sposobu ich uwzględnienia.....	53

7.	Podsumowanie oceny oddziaływania na środowisko	53
8.	Opis spełnienia warunkowości ex-ante	53
8.1.	Ustalenie obowiązujących warunków ex-ante i ocena ich spełnienia .	53
8.2.	Opis i harmonogram działań, które należy podjąć, aby osiągnąć spełnienie obowiązujących uwarunkowań ex-ante, które nie zostały spełnione na dzień przekazania PO	62
9.	Opis wkładu programu operacyjnego dla Strategii EUROPA 2020 i komplementarność z innymi Europejskimi Funduszami Strukturalnymi i Inwestycyjnymi (ESI)	63
9.1.	Realizacja celów EUROPA 2020 zgodnie z celami tematycznymi zawartymi we Wspólnych Ramach Strategicznych	63
9.2.	Zakres komplementarności interwencji EFMR z innymi funduszami ESI	67
9.3.	Zakres komplementarności EFMR ze Strategią Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego	68
9.4.	Aspekt regionalny	69
10.	Zasady horyzontalne.....	70
10.1.	Opis działań uwzględniający zasady określone w art. 5, 7 i 8 rozporządzenia w sprawie przepisów wspólnych	70
10.1.1.	Zrównoważony rozwój	70
10.1.2.	Równe szanse i przeciwdziałanie dyskryminacji. Równość mężczyzn i kobiet.....	70
10.2.	Wskazanie orientacyjnej kwoty wsparcia dla celów klimatycznych (art. 24 ust. 5 rozporządzenia w sprawie przepisów wspólnych).....	70
10.3.	Zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów (art. 24 ust. 1 rozporządzenia w sprawie przepisów wspólnych).....	70
10.3.1.	Streszczenie oceny obciążeń administracyjnych	70
10.3.2.	Główne działania planowane w zakresie zmniejszenia obciążeń administracyjnych.....	70
11.	Priorytety Programu Operacyjnego „Rybnictwo i Morze”	70
	PRIORYTET 1. Promowanie zrównoważonego rybnictwa oraz akwakultury.....	70
	Środek 1.1. Rybnictwo	70
	Działanie 1.1.1. Trwałe zaprzestanie działalności połowowej (art. 33b).....	71
	Działanie 1.1.2. Zmniejszanie oddziaływania rybnictwa na środowisko morskie (art. 37) i dostosowanie połowów do ochrony gatunków.....	71
	Działanie 1.1.3. Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich w ramach zrównoważonej działalności połowowej (art. 38)	73

Działanie 1.1.4. Łagodzenie zmiany klimatu (art. 39).....	74
Działanie 1.1.5. Inwestycje w portach rybackich, miejscach wyładunku i przystaniach służące zmniejszeniu oddziaływania rybołówstwa na środowisko (art. 41).....	75
Działanie 1.1.6. Inwestycje w zakresie rybołówstwa śródlądowego służące ochronie środowiska (art. 42).....	75
Środek 1.2. Akwakultura	76
Działanie 1.2.1. Akwakultura świadcząca usługi w zakresie ochrony środowiska (art. 54)	76
Działanie 1.2.2. Środki dotyczące zdrowia i dobrostanu zwierząt (art. 56).....	77
PRIORYTET 2. Innowacyjne i konkurencyjne rybołówstwo i akwakultura	78
Środek 2.1. Innowacyjne rybołówstwo	78
Działanie 2.1.1. Projekty innowacyjne w zakresie rybołówstwa morskiego i rybactwa śródlądowego (art. 28)	78
Działanie 2.1.2. Zdrowie i bezpieczeństwo na statkach rybackich (art. 33).....	79
Działanie 2.1.3. Rozpoczęcie działalności przez młodych rybaków (art. 32b).....	79
Działanie 2.1.4. Projekty innowacyjne służące ochronie morskich zasobów biologicznych (art. 36)	80
Działanie 2.1.5. Inwestycje w portach rybackich, miejscach wyładunku i przystaniach mające na celu rozwój technologiczny i poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy (art. 41)	81
Działanie 2.1.6. Rybołówstwo śródlądowe w zakresie modernizacji łodzi i gospodarstw śródlądowych (art. 42).....	81
Działanie 2.1.7. Jakość produktów i wartość dodana (art. 40).....	82
Środek 2.2. Innowacyjna akwakultura	82
Działanie 2.2.1. Projekty innowacyjne w zakresie akwakultury (art. 45).....	82
Działanie 2.2.2. Inwestycje produkcyjne w akwakulturę (art. 46)	83
Działanie 2.2.3. Nowe formy dochodów i wartość dodana (art. 47).....	83
Działanie 2.2.4. Usługi z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury (art. 48)	84
Działanie 2.2.5. Promowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci kontaktów (art. 49)	84
Działanie 2.2.6. Zwiększanie potencjału terenów hodowli w ramach akwakultury (art. 50)	85
Działanie 2.2.7. Ubezpieczenie zasobów akwakultury (art. 57)	85
Środek 2.3. Środki dotyczące wprowadzania do obrotu i przetwarzania	85
Działanie 2.3.1. Plan produkcji i wprowadzania do obrotu (art. 69).....	85

	Działanie 2.3.2. Dopłaty do przechowywania (art. 70)	86
	Działanie 2.3.3. Środki dotyczące wprowadzania do obrotu (art. 71)	87
	PRIORYTET 3. Wdrażanie Wspólnej Polityki Rybołówstwa	88
	Środek 3.1. Zrównoważony rozwój rybołówstwa	88
	Działanie 3.1.1. Wsparcie dla systemów przekazywalnych koncesji połowowych w ramach WPRyb (art. 34).....	88
	Działanie 3.1.2. Wsparcie dla wdrażania środków ochrony w ramach WPRyb (art. 35) 88	
	Środek 3.2. Kontrola i egzekwowanie oraz gromadzenie danych.....	89
	Działanie 3.2.1. Kontrola i egzekwowanie (art. 78).....	89
	Działanie 3.2.2. Gromadzenie danych (art. 79)	89
	PRIORYTET 4. Zatrudnienie i spójność terytorialna na obszarach rybackich	90
	Środek 4.1. Wsparcie na rzecz zintegrowanego rozwoju lokalnego	90
	Działanie 4.1.1. Koszty pomocy przygotowawczej, koszty bieżące i animacja LSR (art. 67)	90
	Środek 4.2. Realizacja lokalnych strategii rozwoju.....	90
	Działanie 4.2.1. Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy i promowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw w sektorze rybołówstwa i akwakultury.....	90
	Działanie 4.2.2. Wspieranie dywersyfikacji działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich.....	90
	Działanie 4.2.3. Powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym i zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską.....	90
	PRIORYTET 5. Zintegrowana Polityka Morska	91
	Środek 5.1. Rozwój i wdrażanie zintegrowanej polityki morskiej.....	91
	Działanie 5.1.1. Przyczynianie się do osiągnięcia celów zintegrowanego nadzoru morskiego, a w szczególności do realizacji celów CISE (art. 79c)	91
	Działanie 5.1.2. Ochrona środowiska morskiego (art. 79c).....	91
	Działanie 5.1.3. Poprawa wiedzy na temat stanu środowiska morskiego (art. 79c) 91	
	PRIORYTET 6. Pomoc techniczna	92
12.	Plan finansowy. Podział środków finansowych	93
13.	Wykaz instytucji i organów wdrażających system kontroli, inspekcji i egzekwowania oraz opis ich zasobów ludzkich i finansowych.....	93

14.	Opis działań oraz potencjału administracyjnego w celu gromadzenia danych	93
15.	Rozwój obszarów rybackich kierowany przez lokalną społeczność (CLLD).....	94
15.1.	Opis strategii rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność i budżetu przyznanego na rozwój kierowany przez lokalną społeczność	94
15.2.	Opis procedur dotyczących wyboru obszarów rybackich łącznie ze stosowanymi kryteriami	95
15.3.	Opis wyboru lokalnych strategii rozwoju, w tym opis trybu składania wniosków dla projektów współpracy (nie dotyczy projektów wybieranych przez FLAG)	95
15.4.	Opis roli FLAG, instytucji zarządzającej/organu desygnowanego do realizacji zadań odnoszących się do zintegrowanych strategii rozwoju	95
15.5.	Informacje dotyczące zaliczek dla Lokalnych Grup Działania	97
15.6.	Powołanie Krajowej Sieci Lokalnych Grup Działania	97
15.7.	Informacje na temat zintegrowanych inwestycji terytorialnych.....	97
16.	Plan oceny	97
17.	Rozwiązania dotyczące wdrażania programu.....	98
17.1.	Wyznaczanie organów programu oraz instytucji pośredniczących.....	98
17.2.	Skrócony opis struktury zarządzania i kontroli.....	98
17.3.	Skrócony opis procedur monitorowania	100
17.4.	Ogólny skład Komitetu Monitorującego.....	100
17.5.	Skrócony opis działań informacyjnych i promocyjnych, które należy przeprowadzić zgodnie z art. 143	101
18.	Informacje dotyczące organów odpowiedzialnych za wdrożenie systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania.....	102
18.1.	Organy wdrażające system kontroli, inspekcji i egzekwowania	102
18.2.	Krótki opis zasobów ludzkich i finansowych dostępnych na potrzeby kontroli, inspekcji i egzekwowania	102
18.3.	Dostępne wyposażenie, w szczególności liczba statków, samolotów i śmigłowców	102
18.4.	Lista wybranych typów operacji	102
19.	Zbieranie danych	102
19.1.	Ogólny opis działań w zakresie gromadzenia danych na lata 2014-2020	102
19.2.	Opis sposobu osiągnięcia prawidłowego zarządzania finansowego i administracyjnego w zakresie gromadzenia danych	105

20.	Opis podstaw oceny wykonania	107
21.	System finansowy wdrażania programu	107
21.1.	Metody obliczania kosztów uproszczonych	107
21.2.	Metody obliczania kosztów dodatkowych lub utraty dochodów	107
21.3.	Metody obliczania rekompensat dla Działania 1.1.3.....	107
22.	Plan finansowy.....	107
22.1.	Całkowity wkład EFMR w podziale na lata	107
22.2.	Wkład EFMR i stopa współfinansowania dla priorytetów Unii, pomocy technicznej i innego wsparcia.....	108
23.	Instrumenty finansowe.....	108
23.1.	Opis planowanego korzystania z instrumentu finansowego.....	108
23.2.	Wybór działań EFMR planowanych do realizacji za pośrednictwem instrumentów finansowych.....	108
23.3.	Orientacyjne kwoty planowane do wykorzystania poprzez instrumenty finansowe	109
załącznik nr 1	110	
załącznik nr 2	112	
załącznik nr 3	115	
załącznik nr 4	118	

1. Wstęp

Podstawowymi aktami prawnymi określającymi strukturę oraz zakres Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze”, zwanego dalej **programem operacyjnym**, są: projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego uchylającego rozporządzenie Rady (WE) nr 1198/2006 i rozporządzenie Rady (WE) nr 861/2006 oraz rozporządzenie Rady nr XXX/2011 w sprawie zintegrowanej polityki morskiej, zwany dalej **projektem rozporządzenia o EFMR** oraz projekt rozporządzenia Parlamentu Europejskiego i Rady ustanawiające wspólne przepisy dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego, Funduszu Spójności, Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich oraz Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego objętych zakresem wspólnych ram strategicznych oraz ustanawiające przepisy ogólne dotyczące Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, Europejskiego Funduszu Społecznego i Funduszu Spójności, oraz uchylające rozporządzenie (WE) nr 1083/2006, zwany dalej **projektem rozporządzenia o wspólnych przepisach**.

Projekt rozporządzenia o EFMR stanowi podstawę do opracowania programu operacyjnego oraz wytycza wszystkie podstawowe kierunki interwencji oraz szczegółowy zakres finansowania z EFMR. Z kolei projekt rozporządzenia o wspólnych przepisach uzupełnia wskazania co do treści programu, pod kątem komplementarności oraz ujednoczenia zasad wdrażania i przyznawania pomocy z innymi funduszami Wspólnych Ram Strategicznych, zwanymi dalej **WRS** i objętymi dokumentem **Umowa Partnerstwa**.

Program operacyjny kładzie nacisk na długoterminowe cele strategiczne reformy Wspólnej Polityki Rybołówstwa, zwanej dalej WPRyb i Zintegrowanej Polityki Morskiej, zwanej dalej ZPM, w szczególności zrównoważone i konkurencyjne rybołówstwo i akwakulturę, spójne ramy polityczne, umożliwiające dalszy rozwój ZPM, a także zrównoważony i sprzyjający włączeniu społecznemu rozwój terytorialny obszarów rybackich. Zgodnie ze Strategią Europa 2020 te ogólne cele na lata 2014-2020 przekładają się na pięć unijnych priorytetów EFMR:

1. Promowanie zrównoważonego i zasobooszczędnego rybołówstwa i akwakultury;
2. Wspieranie innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy rybołówstwa i akwakultury;
3. Wspieranie procesu wdrażania WPRyb;
4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej;
5. Zintegrowana Polityka Morska.

Powyższe priorytety unijne przekładają się na zakres interwencji w ramach projektowanego programu operacyjnego. Na tej podstawie też został określony podział priorytetów, z przyporządkowaniem odpowiednich środków.

Jednocześnie istotną kwestią jest, iż przedmiotowy program operacyjny wpisuje się w całość wsparcia z funduszy unijnych objętych Umową Partnerstwa. Dokument ten, wspólny dla 5 funduszy oraz jeszcze większej liczby programów operacyjnych dla Polski, wytycza najważniejsze kierunki wsparcia, również w podziale na te programy. Jednocześnie jednak, ustala wspólne zasady wdrażania tych programów w takich kwestiach jak kontrola, monitoring czy ewaluacja i wypełnienie wskaźników. Dlatego też niniejszy program operacyjny spójny będzie z zapisami ww. dokumentu.

2. Opis sektora rybackiego w Polsce

2.1. Ogólny opis sektora

Terytorium Rzeczypospolitej Polskiej wynosi 322 575 km², z czego obszar lądowy (łącznie z wodami śródlądowymi) 311 888 km², morskie wody wewnętrzne 2 005 km², a morze terytorialne 8 682 km². Liczba mieszkańców wynosi 38 512 123 osób (Główny Urząd Statystyczny *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2011*).

Administracyjnie Polska podzielona jest na 16 województw. Dostęp do Morza Bałtyckiego mają trzy województwa: zachodniopomorskie, pomorskie i warmińsko-mazurskie. W 2011 r. na ich obszarze znajdowało się 78 portów i przystani morskich nadzorowanych przez Urzędy Morskie, z których 72 porty, przystanie i miejsca wyładunku wykorzystywane były dla celów rybołówstwa. Długość polskiego wybrzeża wraz z zalewami Szczecińskim i Wiślanym wynosi 775 km.

Powierzchnia śródlądowych wód powierzchniowych płynących, która jest użytkowana rybacko, wynosi ok. **480 000 ha** (wg danych Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie na 2011 r.).

Powierzchnia ewidencyjna stawów ziemnych wynosi 74 733 ha (wg danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii na dzień 1 stycznia 2012 r.). Największa powierzchnia stawowa występuje w województwie dolnośląskim, a w dalszej kolejności w województwie lubelskim, śląskim i wielkopolskim.

Na terytorium Polski znajduje się **246** zakładów przetwórczych uprawnionych do handlu produktami rybnymi na obszarze Unii Europejskiej (wg rejestru Głównego Inspektoratu Weterynarii na koniec marca 2012 r.).

2.2. Rybołówstwo morskie

Zgodnie z ustawą z dnia 21 marca 1991 r. o *obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej i administracji morskiej* (Dz. U. z 2003 r. Nr 153, poz. 1502, j.t.), **obszarami morskimi** Rzeczypospolitej Polskiej są: **morskie wody wewnętrzne, morze terytorialne** oraz **wyłączna strefa ekonomiczna**. Ich powierzchnia wynosi odpowiednio 2 005 km², 8 682 km² oraz 22 634 km² (Główny Urząd Statystyczny *Rocznik Statystyczny Rzeczypospolitej Polskiej 2011*). Morskie wody wewnętrzne i morze terytorialne wchodzą w skład terytorium Polski.

Dla celów wykonywania rybołówstwa granice między wodami morskimi a wodami śródlądowymi określa w drodze rozporządzenia minister właściwy do spraw rybołówstwa (rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 26 lipca 2004 r. w *sprawie określenia granic między wodami morskimi a wodami śródlądowymi do celów wykonywania rybołówstwa* (Dz. U. z 2004 r. Nr 175, poz. 1824)).

W wyłącznej strefie ekonomicznej państwo jest właścicielem zasobów naturalnych zarówno żywych jak i bogactw mineralnych leżących pod dnem strefy. Ze względu na brak możliwości wyznaczenia pełnej 200-milowej wyłącznej strefy ekonomicznej, zgodnie z Konwencją Narodów Zjednoczonych o prawie morza sporządzoną w Montego Bay dnia 10 grudnia 1982 r. (Dz. U. z 2003 r. Nr 59, poz. 543), granice polskiej wyłącznej strefy ekonomicznej określają umowy międzynarodowe. Podpisane zostały umowy o rozgraniczeniu obszarów morskich z Niemcami, Szwecją i Rosją. Podziału z tymi krajami dokonano według zasady równych odległości od przebiegu linii podstawowej morza.

Natomiast z Danią toczy się spór o rozgraniczenie wód Basenu Bornholmskiego. Granice jednostronnie wyznaczone przez Polskę i Danię zachodzą na siebie tworząc strefę sporną.

Warunki uprawiania rybołówstwa na wodach polskich obszarów morskich są zróżnicowane. Na terytorium Polski (wody wewnętrzne i morze terytorialne), zgodnie z ustawą z dnia 19 lutego 2004 r. *o rybołówstwie* (Dz. U. z 2004 r. Nr 62, poz. 574), rybołówstwo morskie może być wykonywane wyłącznie statkami rybackimi o polskiej przynależności przez armatora, którego siedziba albo oddział, albo miejsce zamieszkania znajduje się w Polsce. W polskiej wyłącznej strefie ekonomicznej rybołówstwo może być wykonywane również przez statki zarejestrowane w państwach członkowskich Unii Europejskiej, zgodnie z zasadą jednakowego dostępu do wód i zasobów na wszystkich wodach wspólnotowych, z wyjątkiem strefy do 12 mil morskich od linii podstawowej¹.

Przepisy ustawy z dnia 5 grudnia 2008 r. *o organizacji rynku rybnego* (Dz. U. z 2011 r. Nr 34, poz. 168, z późn. zm.) określają, że pierwsza sprzedaż gatunków ryb, których zasoby objęte są wzmożoną ochroną lub nadzorem (łosoś, dorsz), odbywa się wyłącznie w centrach pierwszej sprzedaży. Przepisy nie dotyczą pierwszej sprzedaży ryb z połowów prowadzonych przez statki rybackie bezpokładowe, gdy ich masa nie przekracza 300 kg. Centra takie, zwane Lokalnymi Centrami Pierwszej Sprzedaży Ryb, znajdują się w Helu, Władysławowie, Ustce, Darłowie i Kołobrzegu. Nowe obiekty powstają w Łebie i Krynicy Morskiej.

Na całym obszarze morskim dorsze i łososie uznane zostały jako gatunki ryb, które wymagają wzmożonej ochrony lub wzmożonego nadzoru (rozporządzenie Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi z dnia 22 lipca 2011 r. *w sprawie gatunków ryb, których zasoby wymagają wzmożonej ochrony lub wzmożonego nadzoru* (Dz. U. z 2011 r. Nr 161, poz. 973)).

2.2.1. Stan polskiej floty rybackiej i połowów

Polska flota rybacka dzieli się na dwa podstawowe segmenty: **flotę bałtycką** oraz **flotę dalekomorską**. W związku z przeprowadzoną z pomocą środków publicznych redukcją floty rybackiej w ramach realizacji Sektorowego Programu Operacyjnego „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004-2006” oraz Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007-2013”, mającej na celu dostosowanie wielkości polskiej floty do dostępnych żywych zasobów morza oraz do ograniczonych limitów połowowych, do końca 2011 r. trwale wycofanych z rybołówstwa zostało 511 statków. Poprzez redukcję floty, w przypadku podejmowanych w tym celu działań w ramach SPO „Rybołówstwo i ... 2004-2006” należy rozumieć trwałe wycofanie z eksploatacji poprzez złomowanie (383 statki) oraz przeniesienie statków do krajów trzecich lub zmiana ich przeznaczenia (59 statków). W przypadku PO RYBY 2007-2013 trwałe wycofanie statków rybackich realizowane było poprzez złomowanie i przeniesienie do działalności innej niż rybołówstwo (69 statków).

Zważywszy, że na dzień wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, tj. 1 maja 2004 r., stan polskiej floty rybackiej wynosił 1 283 statki (łącznie flota bałtycka i dalekomorska), z końcem 2011 r. flota ta została zredukowana o 40% (39,83%), tym samym zdolność połowowa zmniejszyła się o 26 163 GT (o 41,45%) i 76 953,16 kW (o 45,6%).

¹ Rozporządzenie Rady (WE) nr 2371/2002 z dnia 20 grudnia 2002 r. w sprawie ochrony i zrównoważonej eksploatacji zasobów rybołówstwa w ramach wspólnej polityki rybołówstwa (Dz. U. L 358 z 31.12.2002, str. 59).

Polska **flota bałtycka** (statki rybackie operujące na wodach Morza Bałtyckiego) na dzień 31 grudnia 2011 r. liczyła **787** statków rybackich wraz ze statkami poławiającymi na Zalewach: Wiślanym i Szczecińskim. Łączna zdolność połowowa tych statków wynosiła 15 963,77 GT i 67 674,89 kW.

Tabela . Zmiany w polskiej flocie bałtyckiej w latach 2004-2011 (wg grup długości statków)

Klasa długości	maj 2004			2011			2011/maj 2004		
	liczba	GT	kW	liczba	GT	kW	liczba	GT	kW
0-8 m	335	791	8 072	246	569	5 553	-27%	-28%	-31%
8-9,99 m	379	1 911	17 750	225	1 109	10 045	-41%	-42%	-43%
10-11,99 m	91	1 041	6 783	120	1 332	8 292	32%	28%	22%
12-14,99 m	58	1 285	6 729	53	1 312	6 753	-9%	2%	0%
15-18,49 m	175	6 311	23 826	65	2 401	10 464	-63%	-62%	-56%
18,5-20,49 m	30	1 475	7 147	13	679	3 090	-57%	-54%	-57%
20,5-25,49 m	118	10 694	28 947	33	3 000	9 469	-72%	-72%	-67%
25,5 m i więcej	88	13 511	37 753	32	5 560	14 008	-64%	-59%	-63%
Razem	1 274	37 020	137 008	787	15 962	67 675	-38%	-57%	-51%

Źródło: Opracowanie MIR-PIB na podstawie danych Rejestru Statków Rybackich, MRIRW.

Zgodnie z rejestrem statków rybackich w maju 2004 r. polskie statki rybackie stacjonowały w 69 portach i przystaniach rybackich. W tym 650 jednostek w portach i przystaniach rozlokowanych w województwie pomorskim, 550 w województwie zachodniopomorskim oraz 74 w województwie warmińsko-mazurskim. Największa skala redukcji floty w latach 2004-2011 miała miejsce w województwie zachodniopomorskim (-41%), następnie pomorskim (-37%) i warmińsko-mazurskim (-28%).

W poniższej tabeli przedstawiono dane o wielkości floty bałtyckiej stacjonującej w największych portach rybackich polskiego wybrzeża, oraz względne zmiany w liczbie, tonażu i mocy silników statków zarejestrowanych w tych portach w latach 2004 i 2011. W każdym z dziesięciu portów nastąpiła znacząca redukcja floty rybackiej, w niektórych wypadkach jak np. w Gdyni doprowadziła ona praktycznie do utraty rybackiego znaczenia portu. W sześciu portach z dziesięciu największych (Władysławowo, Kołobrzeg, Darłowo, Dziwnów, Gdynia, Świnoujście) redukcja liczby statków była wyższa od średniej redukcji floty w Polsce. Relatywnie w najmniejszym stopniu zmniejszyła się flota stacjonująca w portach Jastarnia (-27%), Hel (-35%) i Łeba (-31%), czyli portach zlokalizowanych na wschodnim wybrzeżu.

Tabela. Wielkość bałtyckiej floty rybackiej w podziale na porty rejestracji

Port	maj 2004			2011			2011/maj 2004		
	liczba	GT	kW	liczba	GT	kW	liczba	GT	kW
Władysławowo	103	7 532	22 892	61	4 404	13 279	-41%	-42%	-42%
Kołobrzeg	106	7 473	23 809	58	2 908	10 322	-45%	-61%	-57%
Ustka	115	4 629	15 877	74	2 475	8 900	-36%	-47%	-44%
Darłowo	69	3 040	10 338	33	545	2 744	-52%	-82%	-73%
Dziwnów	56	2 634	8 566	19	625	2 239	-66%	-76%	-74%
Gdynia	24	2 355	6 296	1	16	121	-96%	-99%	-98%
Hel	31	2 205	6 388	20	1 022	3 442	-35%	-54%	-46%
Świnoujście	48	1 650	6 329	25	464	2 726	-48%	-72%	-57%
Łeba	48	1 046	5 147	33	597	3 004	-31%	-43%	-42%
Jastarnia	62	990	4 074	45	690	3 742	-27%	-30%	-8%
Inne	612	3 466	27 291	418	2 215	17 155	-32%	-36%	-37%
Razem	1 274	37 020	137 008	787	15 962	67 675	-38%	-57%	-51%

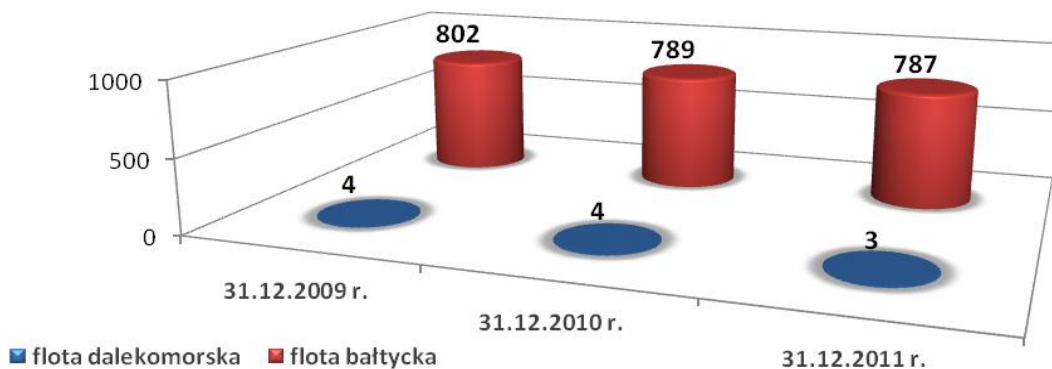
Polska flota bałtycka jest flotą zaawansowaną wiekowo, jednak nie najstarszą w basenie Morza Bałtyckiego, czy państw Unii Europejskiej. W maju 2004 r. średni wiek floty wynosił 26 lat, przy czym największe statki (kutry rybackie powyżej 15 metrów) miały średnio 37 lat, a łodzie 21 lat. Na koniec 2011 roku wskaźnik ten nie uległ poprawie i wynosił odpowiednio 43 lata dla kutrów oraz 24 lata dla łodzi rybackich.

Według stanu na rok 2011, najstarsza flota bałtycka stacjonuje w porcie Jastarnia. Średni wiek kutra w tym porcie to aż 52 lata, a łodzi 30 lat. Sytuacja nie jest o wiele lepsza w pozostałych portach, w których wiek floty kutrowej i łodziowej wynosi odpowiednio: Darłowo (51 i 28 lat), Dziwnów (51 i 18 lat), Łeba (49 i 23 lata). Szczegółowe dane dotyczące lokalizacji i stanu floty bałtyckiej w podziale na porty i przystanie rybackie przedstawia **Załącznik nr 1**.

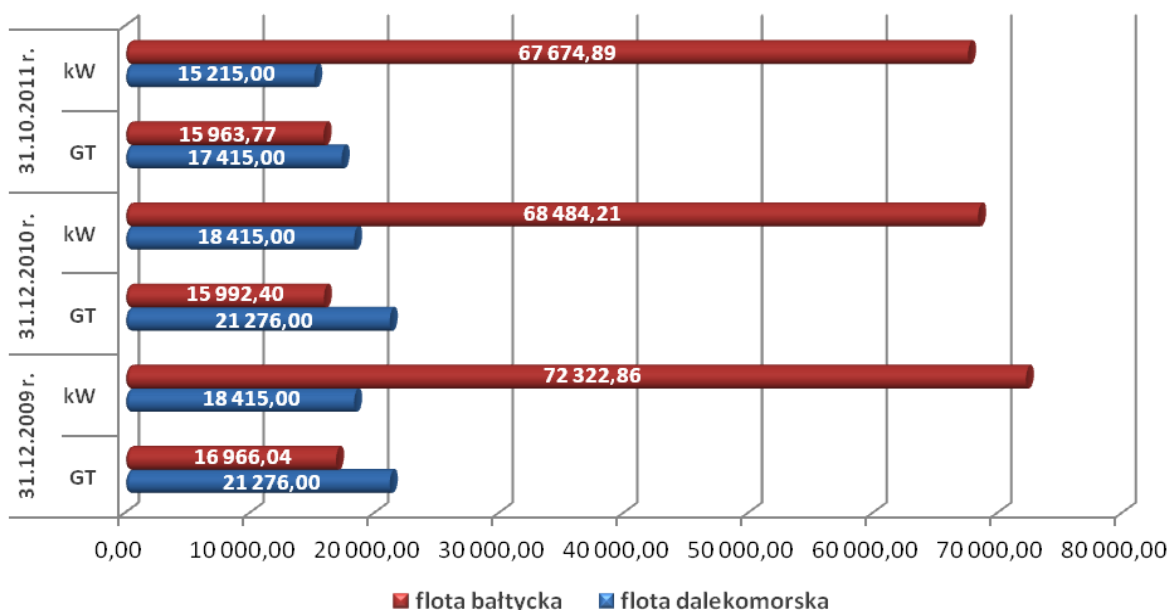
Polska **flota dalekomorska** (statki rybackie operujące wyłącznie na wodach poza Morzem Bałtyckim) na dzień 31 grudnia 2011 r. liczyła **3** statki rybackie. Łączna zdolność połowowa tych statków wynosiła 17 415 GT i 15 215 kW.

Zmiany w polskiej flocie rybackiej (lata 2009, 2010 i 2011), z uwzględnieniem podziału na flotę bałtycką i flotę dalekomorską, przedstawiają poniżej wykresy.

Wykres . Zmiany w polskiej flocie rybackiej (liczba statków rybackich)

Wykres. Zmiany w polskiej flocie rybackiej (tonaż (GT) i moc silników (kW))

Podstawowymi gatunkami poławianymi przez polskich rybaków w **Morzu Bałtyckim** są: dorsz, łosoś, szprot, śledź, troć, ryby płaskie i inne o mniejszym znaczeniu użytkowym. Spośród podstawowych gatunków bałtyckich szczególnie istotne dla polskich rybaków są połowy dorsza, które podlegają ograniczeniom wynikającym m. in. z planu odbudowy zasobów tego gatunku (ograniczanie wzrostu limitów połowowych, okresy ochronne i obostrzenia w stosowaniu niektórych narzędzi połowowych). Rybami równie cennymi gospodarczo, które mają znaczący wpływ na dochody polskich rybaków, są także szproty, śledzie oraz ryby łososiowate i płaskie.

W 2011 r. zakończył się wprowadzony w 2009 r. system tzw. **trójpołówki**, czyli przyznawania corocznie, w ciągu trzech lat, kwot połowowych dorszy tylko dla 1/3 statków uprawnionych do połowów tych ryb.

W 2004 r. polskie **połowcy bałtyckie** wyniosły 154 tys. ton i w trakcie następnych czterech lat uległy zmniejszeniu do 95 tys. ton (-40%). W 2009 r. nastąpił wzrost połowów do 131 tys. ton, co wynikało przede wszystkim ze znacznego wzrostu aktywności statków rybackich przeładowujących złowione ryby (szproty paszowe) na jednostki szwedzkie. W 2010 r. połowy spadły do 110 tys. ton, na co wpływ miało zaostrożenie przepisów kontrolnych odnośnie wspomnianych przeładunków ryb w morzu i w konsekwencji ograniczenie współpracy polskich kutrów z jednostkami szwedzkimi. W 2011 r. wielkość połowów praktycznie nie zmieniła się w stosunku do 2010 r., nastąpił wzrost połowów śledzi, przy spadku połowów storni oraz niektórych ryb słodkowodnych. W latach 2004-2011 średnio 74% ogólnej wielkości połowów zrealizowanych przez polską flotę bałtycką zostało wyładowane w polskich portach i przystaniach rybackich, pozostałą wielkość wyładowano w portach zagranicznych (głównie duńskich). Rekordowym pod tym względem rokiem był 2009 r., gdzie w portach zagranicznych wyładowano (w tym za pośrednictwem obcych statków) niemal 50 tys. ton ryb. Maksymalna wielkość wyładunków z polskich połowów w portach krajowych miała miejsce w 2004 r. (120 tys. ton), a najniższa w 2008 r. (68 tys. ton).

Wyładunki polskich statków rybackich są silnie skoncentrowane za ledwie w kilku portach. Około połowa z nich (48%) w latach 2004-2011 została zrealizowana w dwóch portach: **Kołobrzegu** i **Władysławowie**. Aż 90% wyładunków obsługiwana była tylko przez 10 portów rybackich na 69 portów i przystani rybackich łącznie. Po Kołobrzegu i Władysławowie, w następnej kolejności należy wymienić: **Hel**, **Ustkę**, **Darłowo**, oraz w mniejszym zakresie Gdynię, Dziwnów, Świnoujście, Łebę i Jastarnię.

Średnia wielkość wyładunków ryb ze statków rybackich w **porcie kołobrzesckim** w latach 2004-2011 wynosiła ok. 25 tys. ton, w większości były one realizowane przez polskie jednostki. Wyładunki zagranicznych statków rybackich (duńskich i fińskich) wahały się w granicach 60 - 700 ton rocznie. Wielkość wyładunków ryb w Kołobrzegu w 2011 r. była o 28% niższa niż w 2004 r., co bezpośrednio było skutkiem zmniejszenia się zarówno liczby statków zarejestrowanych w tym porcie, jak i innych jednostek (spoza Kołobrzegu) dokonujących tam wyładunków. W 2011 r. zarejestrowano 66 jednostek rybackich, które wyładowały ryby w Kołobrzegu. Stanowiło to za ledwie 50% liczby jednostek jakie aktywnie korzystały z portu kołobrzesckiego w 2004 r.

Podstawowymi gatunkami ryb wyładowywanych w porcie kołobrzesckim są szproty i śledzie, ich udział w strukturze ryb wyładowywanych w latach 2004-2009 przekraczał 70%, najwięcej w 2004 r. – 81%, najmniej w latach 2007-2009 – ok. 73%. W 2010 r. udział wyładunków ryb pelagicznych spadł do 64%, co wynikało z wycofania w drodze złomowania

z końcem 2009 r. i na początku 2010 r. 4 dużych trawlerów (KOŁ-178, KOŁ-185, KOŁ-77, KOŁ-10) specjalizujących się w masowych połowach szprotów. W 2011 r. wyładunki ryb w porcie kołobrzeskim spadły do najniższego poziomu od 2004 r. i wyniosły zaledwie 21 tys. ton, a w strukturze połowów dominującą pozycję odzyskały ryby pelagiczne – szproty i śledzie (łącznie 77% ogólnej wielkości wyładunków).

Władysławowo jest drugim pod względem masy wyładowywanych ryb portem rybackim w Polsce. Średnia wielkość wyładunków w latach 2004-2011 wynosiła 17,2 tys. ton. Kurczącej się od 2004 r. flocie rybackiej stacjonującej w tym porcie towarzyszy podobny, malejący trend wyładunków ryb. W pewnym zakresie uzupełnieniem malejących wyładunków polskich statków, są rosnące wyładunki statków zagranicznych (głównie łotewskich). W latach 2009-2011 wyładowały one w porcie Władysławowo odpowiednio 1,8 tys. ton, 1,2 tys. ton oraz 2,8 tys. ton ryb. W tym samym czasie wyładunki polskich statków zmniejszyły się z 15,5 tys. ton do 12,2 tys. ton i były o 58% mniej niż w 2004 r. W podobnym stopniu jak wyładunki, spada liczba statków rybackich korzystających z usług portu we Władysławowie. O ile w 2004 r. port ten odwiedziło 174 jednostek rybackich, w 2010 r. było ich już tylko 100 (w tym 25 zagranicznych). W coraz mniejszym stopniu wyładowują w tym porcie statki spoza Władysławowa.

Dominujące znaczenie w wyładunkach ryb we Władysławowie mają szproty i śledzie, ich udział, mimo że zmalał w ostatnich latach, jest ciągle wysoki i w 2011 r. wynosił 70% (w 2004 – 89%). Pozostałe wyładowywane w tym porcie ryby to głównie dorsze i stornie.

Średnia wieloletnia wysokość wyładunków ryb w **porcie helskim** dla lat 2004-2011 wyniosła 17 tys. ton. W niewielkim stopniu z usług wyładunkowych tego portu korzystają jednostki zagraniczne, których wyładunki nie przekroczyły w tym okresie 1 000 ton (2011 r.). Wielkość rocznych wyładunków realizowanych w porcie helskim podlegała w ostatnich latach znacznym zmianom, podobnie jak i liczba statków korzystających z usług tego portu. Po okresie wyraźnego spadku w latach 2004-2006, wyładunki po tym okresie rosły osiągając w 2011 r. najwyższą od 2004 r. wielkość 22 tys. ton. W latach 2004-2011 w porcie helskim wyładowały ryby średnio 63 statki rybackie. Najwięcej w 2011 roku (91 statków). Począwszy od 2008 r. rośnie liczba statków wyładowujących na Helu, lecz niezarejestrowanych w porcie helskim, co najprawdopodobniej związane jest z funkcjonującym na terenie tego portu LCPSR.

Wyładunki w porcie helskim są niemal całkowicie zdominowane przez szproty, mające około 90% udziału w strukturze gatunkowej ryb wyładowywanych w tym porcie, pozostałe około 6% stanowią wyładunki śledzia, a resztę dorsze i stornie. Dane z 2011 r. pokazują, że oferowane w porcie wyposażenie ułatwiające wyładunek ryb pelagicznych luzem, dodatkowo zwiększyło atrakcyjność tego portu dla jednostek zarejestrowanych w innych portach rybackich (głównie Jastarni). Statki z Jastarni wyładowały w 2011 roku w Helu ponad tysiąc ton szprotów.

Port w **Ustce** jest czwartym pod względem wielkości wyładunków portem rybackim w Polsce. Średnia roczna wielkość wyładunków za lata 2004-2011 wyniosła w tym porcie 8 tys. ton. Po znacznym spadku masy wyładowywanych ryb - z 10 tys. ton w 2004 r. do 6,7 tys. ton

w latach 2007-2009, w 2010 r. nastąpił wzrost wyładunków do 9,2 tys. ton. Wzrost ten był możliwy pomimo zmniejszenia się liczby obsługiwanych jednostek rybackich ze 122 w 2004 r. do 88 w 2008 r. (w tym 4 zagranicznych) i 68 (w tym 5 zagranicznych) w 2010 r. W 2011 r.

wielkość wyładunków zrealizowanych w porcie Ustka nieznacznie spadła (do 8,7 tys. ton), co głównie spowodowane było niższymi wyładunkami szprotów i śledzi. W większości port w Ustce wykorzystywany jest tylko przez statki w nim zarejestrowane.

Struktura gatunkowa wyładunków ryb w porcie Ustka jest rozproszona, z dominacją trzech gatunków ryb: szprotów, śledzi i dorszy, mających na przestrzeni lat 2004-2010, 90-96% udziału w ogólnej masie wyładowanych ryb. Na wzrost wyładunków ryb w Ustce w 2010 r. wpływ miały zwiększone wyładunki śledzi. Ponieważ wzrost ten został wypracowany przez zaledwie 5 dużych jednostek pelagicznych, należy być ostrożnym co do oceny na ile jest on trwały (zmniejszone wyładunki ryb pelagicznych w 2011 r.) i będzie wpływał na perspektywy funkcjonowania portu.

Darłowo jest piątym pod względem masy wyładowywanych w portach polskich ryb portem rybackim. W latach 2004-2011 udział wyładunków zrealizowanych w tym porcie, w stosunku do ogólnych wyładunków zrealizowanych przez polskie jednostki w portach krajowych wyniósł ok. 3%, był więc zdecydowanie niższy niż we wcześniej omawianych portach. Po rozpoczęciu programu redukcji floty rybackiej nastąpił wyraźny regres w działalności portu darłowskiego. Liczba statków wyładujących ryby w tym porcie spadła z 90 w 2004 r. do 72 w 2011 r., w tym statków polskich z 87 do 46 (-49%). Wyładunki statków polskich w ciągu zaledwie dwóch lat (2004-2006) spadły o niemal połowę, a w 2008 r. stanowiły już tylko 36% masy wyładowanych ryb z 2004 r. Coraz istotniejszą rolę dla funkcjonowania portu darłowskiego zaczyna odgrywać obsługa wyładunków statków zagranicznych. W 2009 r. masa ryb wyładowanych przez statki obcych bander niemal zrównała się z wielkością wyładunków statków polskich. W 2011 r. wyładunki obcych jednostek stanowiły aż 75% ogólnej wielkości wyładunków zrealizowanych w tym porcie.

Najważniejszym gatunkiem ryb wyładowywanym w porcie darłowskim są dorsze. W latach 2010-2011 miały one niemal 70% udziału w ogólnej masie wyładowanych ryb przez statki krajowe. W stosunku do 2004 r. udział dorszy w wyładunkach ryb z polskich statków rybackich zwiększył się o ok. 30 pkt. procentowych. Natomiast wyładunki ryb pelagicznych od 2004 r. cechują się stałą tendencją spadkową. Ich udział skurczył się od tego roku z 51% do 22% w 2011 r. Po wycofaniu w kwietniu 2010 r. ostatniego z dużych kutrów darłowskich, prowadzących połowy szprotów (DAR-311), wyładunki tych ryb w porcie Darłowo spadły do zera.

Pozostałe porty, poza opisanymi wcześniej, odgrywają zdecydowanie mniejszą rolę w obsłudze wyładunków polskiej floty rybackiej. W latach 2004-2011 miały one łącznie 10% udziału w ogólnej wielkości wyładowanych ryb w portach polskich przez krajową flotę. Niemniej odgrywały ważną rolę, głównie w obsłudze lokalnych połowów. W latach 2004-2011 roczna wielkość wyładunków w każdym z tych portów zmniejszyła się. Poza Gdynią, gdzie wyładunki podlegały znacznym fluktuacjom, w pozostałych analizowanych portach widoczny był wyraźny trend spadkowy, szczególnie wyraźny dla Dziwnowa i Świnoujścia (portów będących w relatywnie niewielkiej odległości od siebie). W obydwu z nich wyładunki w 2011 r. były o ok. 43 - 44% niższe niż w 2004 r. W portach **w Dziwnowie, Jastarni i Łebie** ponad 80% udziału w ogólnej masie wyładowywanych ryb w latach 2008-2011 miały ryby denne (dorsze i stornie). W porcie **Świnoujście** dominowały z kolei wyładunki śledzi (co bezpośrednio wynika ze struktury połowów statków stacjonujących w tym porcie). W porcie **Gdynia** najważniejszym wyładowywanym gatunkiem ryb były szproty. W 2010 r. w Gdyni wyładowały tylko trzy jednostki rybackie, dlatego zarówno wielkość wyładunków, jak i ich struktura może ulegać znacznym zmianom w zależności od struktury połowów

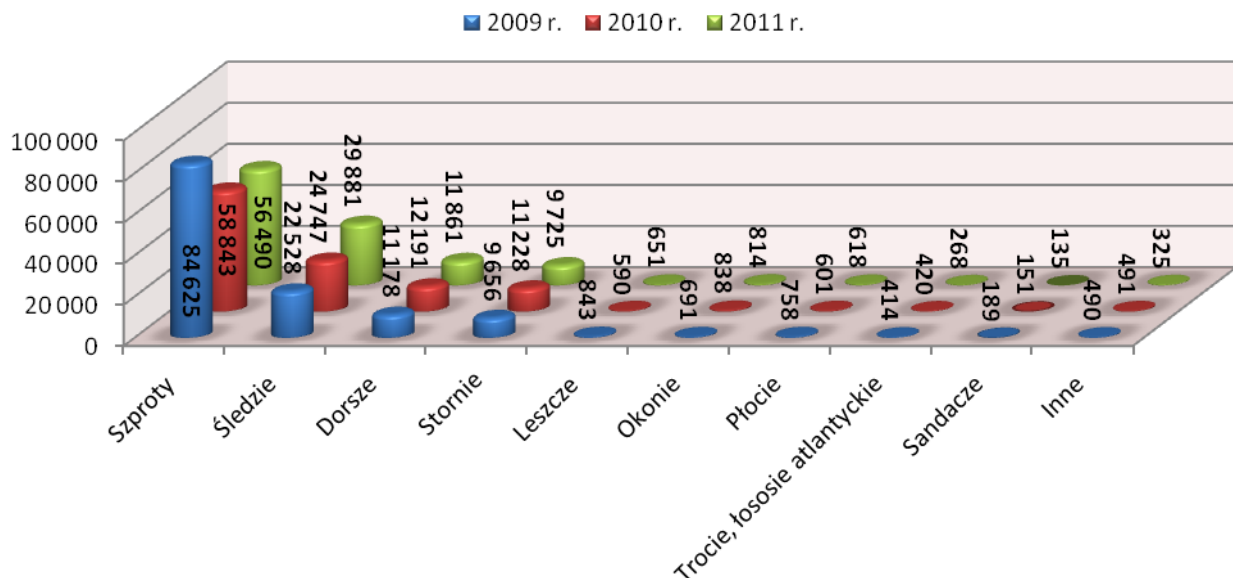
statków zawijających do tego portu. W 2011 r. nastąpił wyraźny wzrost wyładunków ryb w porcie gdyńskim, realizowanych wyłącznie przez statki zarejestrowane w innych portach rybackich.

Redukcja floty rybackiej jaka miała miejsce w Polsce po 2004 r. wyraźnie wpłynęła na liczbę statków dokonujących wyładunków w ww. portach. W tabeli poniżej przedstawiono dane o liczbie statków, które przynajmniej raz w roku zawinęły do wymienionych portów w celu wyładunku ryb. Relatywnie najniższy spadek liczby obsługiwanych statków miał miejsce w Jastarni (-26%). W porcie tym wyładowywane są ryby niemal wyłącznie ze statków, dla których jest on portem macierzystym (w 2011 r. 41 jednostek). Spadek liczby statków korzystających z możliwości wyładunku w porcie Świnoujście odpowiadał mniej więcej skali redukcji floty (-40%). W 2011 r. na 33 statki wyładowujące ogółem 22 jednostki pochodziły ze Świnoujścia. Największa redukcja liczby statków korzystających z możliwości wyładunku miała miejsce w porcie Gdynia. Dodatkowo spośród 8 statków jakie skorzystały z usług tego portu, żaden nie był w nim zarejestrowany.

Tabela. Liczba statków rybackich wyładowujących w portach Dziwnów, Gdynia, Jastarnia, Łeba i Świnoujście w latach 2004-2011

Nazwa portu powrotu	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2010	2011	2011/2004
Dziwnów	56	53	31	36	37	30	23	21	-63%
Gdynia	33	21	11	13	8	6	3	8	-76%
Jastarnia	61	59	59	56	52	56	47	45	-26%
Łeba	56	53	52	43	40	25	27	35	-38%
Świnoujście	48	50	41	32	30	29	29	33	-31%
Razem	254	236	194	180	167	146	129	142	-44%

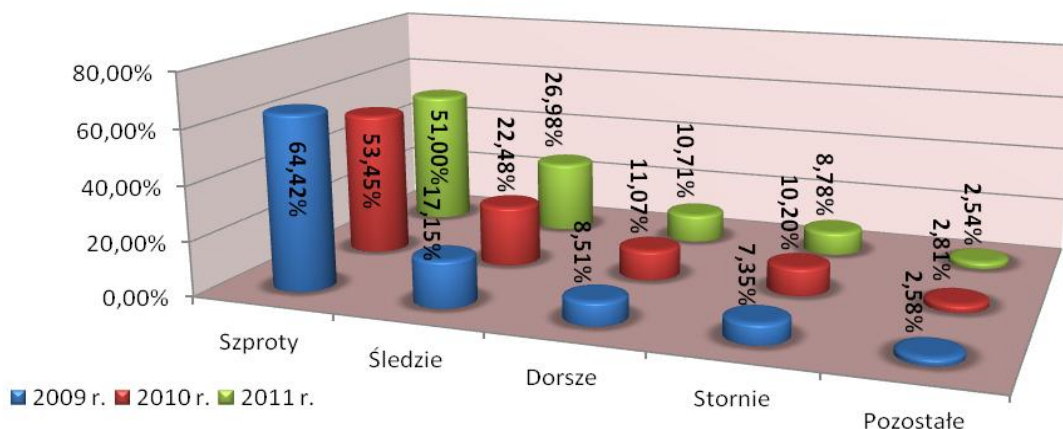
Wykres. Połowy bałtyckie wg ważniejszych gatunków ryb (w tonach)

Największy udział w połowach polskiej floty bałtyckiej mają **szproty** (64% w 2009 r., 53% w 2010 r., 51% w 2011 r.). Wynika to głównie z najwyższych, w porównaniu z innymi limitowanymi gatunkami, kwot połowowych.

Wykres. Połowcy bałtyckie wg ważniejszych gatunków (w %)

Głównymi rejonami prowadzenia połowów przez statki dalekomorskie były obszary zarządzane przez Komisję Rybołówstwa Północno-Wschodniego Atlantyku (NEAFC), Konwencję o zachowaniu żywych zasobów morskich Antarktyki (CCAMLR), obszar zarządzany przez Regionalną Organizację ds. Zarządzania Rybołówstwem na południowym obszarze Oceanu Spokojnego (South Pacific RFMO), a także obszar Morza Północnego i wody norweskie. Od kilku lat polskie statki prowadzą połowy również na wodach będących pod jurysdykcją Królestwa Maroka oraz Islamskiej Republiki Mauretańskiej. Do głównych gatunków poławianych przez polskie statki należą: kryl, dorsz, czarniak, karmazyn, halibut, makreła, ostrobok. Przyznawane Polsce kwoty dalekomorskie są w pełni wykorzystywane, poprzez połowy bądź wymianę kwot, głównie z Niemcami, Wielką Brytanią, Łotwą, Estonią, Hiszpanią, Portugalią.

Szanse dla rozwoju polskiej floty dalekomorskiej uzależnione są w tej chwili od uzyskania możliwości połowowych na ww. łowiskach. W 2011 r. połowy dalekomorskie wyniosły łącznie 69 460 ton.

2.2.2. Porty morskie, przystanie i miejsca wyładunku

Na polskim wybrzeżu, które wraz z zalewami Szczecińskim i Wiślanym, ma długość 775 km, zlokalizowana jest dobrze rozwinięta sieć portów i przystani morskich, które różnią się wielkością, posiadaną infrastrukturą oraz spełnianymi funkcjami gospodarczymi.

Status portu morskiego jak i przystani morskiej jest uregulowany prawnie. Zgodnie z przepisami ustawy z dnia 20 grudnia 1996 r. *o portach i przystaniach morskich* przez port lub przystań morską rozumie się „akweny i grunty oraz związaną z nimi infrastrukturę portową, znajdujące się w granicach portu lub przystani morskiej”². Powyższa ustawa wyróżnia ponadto porty morskie o podstawowym znaczeniu dla gospodarki narodowej, którymi są porty w Gdańsku, Gdyni, Szczecinie i Świnoujściu.

W ostatnich latach liczba portów i przystani obsługujących rybołówstwo zmniejszyła się wraz z redukcją liczby jednostek rybackich. Po akcesji Polski do Unii Europejskiej ostatnie zarejestrowane jednostki straciły porty Wapnica, Karwia, Sarbinowo i Lubczyna.

Dostęp do akwenu Morza Bałtyckiego mają trzy województwa: **zachodniopomorskie**, **pomorskie** oraz **warmińsko-mazurskie**. W 2011 r. na ich obszarze, w granicach 44 gmin i 19

² Obwieszczenie Marszałka Sejmu Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 9 lutego 2010 r. w sprawie ogłoszenia jednolitego tekstu ustawy o portach i przystaniach morskich (Dz. U. z 2010 r. Nr 33, poz. 179, j.t.).

powiatów, znajdowało się 78 portów i przystani morskich (33 miały status portu morskiego, a 45 status przystani morskiej) nadzorowanych były przez Urzędy Morskie. Statki rybackie były zarejestrowane w 67 miejscach, z których 33 miejsca zlokalizowane były w obrębie portów, a 34 miejsca na terenie przystani. Statki rybackie stacjonowały w 69 miejscach, z których 34 miejsca zlokalizowane były w obrębie portów, a pozostałe 35 miejsc na terenie przystani. Łącznie **dla celów rybołówstwa** wykorzystywane były **72 miejsca**, z których **34 miejsca zlokalizowane były w obrębie portów**, a **38 miejsc na terenie przystani**. 57% z nich znajdowało się w województwie pomorskim, 36% w zachodniopomorskim i 7% w warmińsko-mazurskim. Miejsca te, rozmieszczone wzdłuż całego wybrzeża, zapewniały rejestrację, schronienie, postój i obsługę techniczną flocie kutrowej i łodziowej oraz obsługę wyładunków złowionych ryb.

Na obszarze **Wybrzeża Zachodniego użytkowanych rybacko było 19 miejsc**, w tym 13 portów i 6 przystani, na **Wybrzeżu Środkowym 11 miejsc**, w tym 6 portów i 5 przystani, na **Wybrzeżu Wschodnim 32 miejsca**, w tym 10 portów i 22 przystanie oraz nad **Zalewem Wiślanym 10 miejsc**, w tym: 5 portów i 5 przystani.

Wykaz portów oraz przystani morskich, miejsc rejestracji i postoju jednostek rybackich w regionie Wybrzeża Zachodniego, Wybrzeża Środkowego, Wybrzeża Wschodniego i Zalewu Wiślanego w 2011 r. przedstawia **Załącznik nr 2**.

W ujęciu administracyjnym **39 miejsc**, w tym: 15 portów i 24 przystanie, **znajdowało się w województwie pomorskim, 27 miejsc**, w tym 16 portów i 11 przystani, **położonych było w województwie zachodniopomorskim, a 6 miejsc**, w tym 3 porty i 3 przystanie, **w województwie warmińsko-mazurskim**. Można uznać, że pod względem ilościowym infrastruktura rybacka była dobrze rozwinięta i zaspokajała, a nawet przewyższała potrzeby rybołówstwa.

Największa koncentracja (43%) użytkowanych rybacko portów i przystani zlokalizowanych jest na obszarze powiatu puckiego w województwie pomorskim. Na obszarze tego powiatu znajduje się port we Władysławowie, który był drugim po Ustce, największym portem rybackim w Polsce pod względem liczby zarejestrowanych jednostek rybackich. Władysławowo pełni rolę portu bazy oraz remontu kutrów rybackich, stanowi schronienie dla żeglarskiej mariny, pełni funkcje transportowe oraz przeładunkowe.

Większość portów, poza gminą Sztutowo, gdzie położony jest port w Kątach Rybackich oraz gminą wiejską Ustka z portem Rowy, zlokalizowane są na terenie gmin miejskich. Natomiast przystanie położone są zarówno w gminach miejskich jak i wiejskich.

Widoczny jest zanik rybołówstwa łodziowego na obszarze między Łebą, a Władysławowem, gdzie poza Dębkiem i Chłapowem oraz nieużytkowaną rybacko Karwią, nie ma przystani rybackich, mimo że jest tam wiele miejscowości nadmorskich i turystycznych, gdzie ta forma aktywności mogłaby być uprawiana.

2.2.3. Zatrudnienie w rybołówstwie morskim

Wyniki przeprowadzonych przez Morski Instytut Rybacki w Gdyni badań w ramach *Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2011*³ wskazują, że w 2011 r.

³ Sprawozdanie Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego w Gdyni (MIR-PIB) z realizacji zadania *Wykonanie badań zrealizowanych w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2011*. Badania przeprowadzone zostały na podstawie przesłanych do MIR-PIB formularzy sprawozdawczych RRW-19 „Sprawozdanie o wynikach ekonomicznych statku rybackiego w 2011 r.”; w 2012 r.

łączna liczba zatrudnionych przez armatorów jednostek rybackich wyniosła **1 212 osób** (o 28 osób mniej niż w 2010 r.). Na statkach pracowały 972 osoby, w tym 333 właścicieli bądź współwłaścicieli statków, a obsługę lądową zapewniało 240 osób, w tym 151 właścicieli statków lub ich wspólników. Pracowników zatrudnionych sezonowo było w 2011 r. 67 (w tym 36 na niepełny etat), a zatrudnionych w niepełnym wymiarze czasu pracy 77. Zatrudnienie **w przeliczeniu na pełne etaty** wyniosło **łącznie 1 134 osób**, w tym 918 osób na morzu i 216 osób na lądzie. Natomiast **szacunkowa całkowita wielkość zatrudnienia** we flocie bałtyckiej poławiającej w 2011 r. i znajdującej się w Rejestrze Statków Rybackich na koniec tego roku, określona na podstawie średnich wyników dla poszczególnych segmentów floty, wyniosła **2 203 osoby**. W przeliczeniu na **pełne etaty** (FTE) liczba zatrudnionych wynosiła **2 066 osób**.

2.3. Rybactwo śródlądowe

Rybactwo śródlądowe w Polsce jest sektorem zróżnicowanym, posiadającym własną specyfikę, ukształtowaną przez uwarunkowania geograficzno-środowiskowe i społeczno-gospodarcze. Wśród warunków geograficzno-środowiskowych najważniejszymi są ilość, rodzaj i jakość wody oraz klimat i temperatura. Zmiany społeczno-gospodarcze zachodzące w polskim rybactwie wytyczane są przez Wspólną Politykę Rybołówstwa oraz inne polityki i strategie – przede wszystkim z zakresu ochrony środowiska, ochrony zdrowia zwierząt oraz gospodarowania wodami. Opracowywane są one zarówno przez administrację unijną, jak i krajową.

Sposób wykonywania rybactwa śródlądowego w znacznej mierze kształtowany jest również przez tradycję (np. tradycyjne metody chowu i połowu ryb, przyzwyczajenia konsumentów) oraz silnie zakorzenioną w Polakach przedsiębiorczość.

Specyfika polskiego rybactwa przejawia się choćby w tym, że **akwakultura** prowadzona jest wyłącznie z wykorzystaniem wód słodkich (śródlądowych) i opiera się praktycznie na produkcji ryb, z czego dwa gatunki – karp i pstrąg mają fundamentalne znaczenie. Z kolei **rybołówstwo śródlądowe** polega na zrównoważonym wykorzystywaniu możliwości produkcyjnych wód, przy czym zasoby ryb eksploatowane są równocześnie i w różnym stopniu przez rybaków zawodowych i potężną rzeszę wędkarzy (**ok. 1 500 000 wędkarzy** czynnych). Zarządzanie zasobami ryb, ich ochrona, oraz szczegóły gospodarki zarybieniowej prowadzone są w oparciu o 10-letni plan gospodarki rybackiej – operat rybacki (opracowywany dla poszczególnych obwodów rybackich wydzielanych na wodach publicznych).

Charakterystyczny rozkład wód na obszarze Polski został ukształtowany przez ostatnie zlodowacenie. Właśnie z tego względu północny obszar kraju obfituje w pojezierza, natomiast południowa część kraju, pozbawiona jezior, stała się zagłębieniem wielkopowierzchniowych stawów ziemnych typu karpiowego. Zasobne w wodę pojezierza są tradycyjnym miejscem lokalizacji licznych gospodarstw pstrągowych.

---

otrzymano i zweryfikowano 300 formularzy, w tym 295 formularzy dla jednostek wpisanych do Rejestru Statków Rybackich w dniu 31.12.2011 r. oraz 5 dla statków prowadzących połowy w trakcie roku, jednak wykreślonych z Rejestru przed końcem 2011 r. Spośród 300 jednostek rybackich, 296 prowadziło połowy na Morzu Bałtyckim, a 4 na łowiskach dalekomorskich. Z analizy danych formularzy RRW-19 zostały wyłączone 4 statki dalekomorskie (z uwagi na tajemnicę statystyczną). Zebrana w ten sposób **względna wielkość próby wyniosła 37% całkowitej liczby statków rybackich wpisanych do Rejestru Statków Rybackich na koniec grudnia 2011 r.**, lub 42% ogólnej liczby statków aktywnych w tym roku (do statków aktywnych zaliczono każdy statek, który zaraportował jakąkolwiek wielkość połowów w trakcie roku).

Należy jednak podkreślić, że na tle krajów europejskich zasoby wodne Polski nie są bogate (Polska znajduje się dopiero na 20 miejscu w Europie pod względem ilości wody przypadającej na 1 mieszkańca).

Niemal wszystkie jeziora, rzeki i zbiorniki zaporowe należą, zgodnie z ustawą z dnia 18 lipca 2011 r. *prawo wodne* (Dz. U. z 2012 r. poz. 145, j.t.), do śródlądowych wód płynących i stanowią własność Skarbu Państwa przez co nie podlegają obrotowi cywilnoprawnemu (nie mają prywatnych właścicieli). Jedyny wyjątek stanowi tu wieloletnie prawo rybackiego użytkowania wód.

Obiekty stawowe posiadają właścicieli prywatnych, a także są dzierżawione i przejmowane na własność z zasobów rządowej agencji – Agencji Nieruchomości Rolnych, gospodarującej ziemią i obiektami Skarbu Państwa przeznaczonymi do prywatyzacji po okresie transformacji ustrojowej. Analogicznie rzecz się ma z wodami stojącymi (glinianki, wyrobiska pożwirowe, oraz nieprzeptywowe jeziora).

Gospodarowanie wodą należy do zadań Ministra Środowiska sprawującego nadzór nad Prezesem Krajowego Zarządu Gospodarki Wodnej, któremu podlega siedem regionalnych zarządów gospodarki wodnej (RZGW). Dyrektorzy RZGW uczestniczą w procesie oddawania w użytkowanie obwodów rybackich, na które podzielone są powierzchniowe wody śródlądowe płynące (rzeki i jeziora).

Ministrem właściwym do spraw rybołówstwa jest Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Odpowiada on za akty prawne regulujące system prawny rybactwa (w tym system kontroli) oraz współpracuje z wszystkimi organami i jednostkami, które posiadają kompetencje w tym obszarze (samorząd województwa, partnerzy społeczni, Państwowa Straż Rybacka, Instytut Rybactwa Śródlądowego itp.).

Rybactwo śródlądowe w Polsce obejmuje gospodarkę rybacką prowadzoną w naturalnych śródlądowych wodach powierzchniowych i zbiornikach zaporowych oraz chów i hodowlę ryb słodkowodnych w stawach i innych urządzeniach technicznych. Zatem generalnie całą branżę produkcji ryb śródlądowych można podzielić na **połowy ryb (rybołówstwo)** oraz **chów i hodowlę ryb (akwakulturę)**. Obie główne gałęzie są ze sobą powiązane i można w nich wyróżnić różne formy prowadzonej działalności (np. rybactwo jeziorowe, rzeczne, gospodarka rybacko-wędkarska, pstrągarstwo, karpiarstwo, wylęgarnictwo itp.).

2.3.1. Chów i hodowla ryb (akwakultura)

Chów i hodowla ryb jest szybko rozwijającą się działalnością na całym świecie. Wzrasta wielkość ogólna produkcji hodowlanej. Zmieniają się także stosowane techniki chowu ryb. Podobne tendencje obserwuje się również w Polsce. Niemniej, polska akwakultura znacznie różni się od typowej akwakultury europejskiej – prowadzona jest w wodach słodkich i opiera się prawie wyłącznie na produkcji ryb (w UE mamy do czynienia przede wszystkim z akwakulturą morską, a znaczną część produkcji stanowią mięczaki i skorupiaki). Sytuacja taka stwarza pewne problemy na poziomie przygotowywania europejskich dokumentów strategicznych w związku z brakiem zrozumienia polskiej specyfiki chowu i hodowli ryb.

W polskim chowie i hodowli ryb wyróżnia się dwie główne gałęzie produkcji: karpiarstwo (głównie karp, dodatkowo np. tołpyga, amur, sum; gospodarstwa charakteryzują się dużą powierzchnią) oraz pstrągarstwo (głównie pstrąg tęczowy, dodatkowo inne łososiowate; gospodarstwa o stosunkowo niedużej powierzchni, w których produkcja bardziej uzależniona jest od ilości i jakości wody). Należy podkreślić, że oba typy gospodarki hodowlanej (pstrągowej i karpiowej) różnią się. Przy czym profesjonalne gospodarstwa

rybackie w Polsce często prowadzą jednocześnie oba typy produkcji (a także gospodarkę połowową).

Coraz większa grupa gospodarstw stara się zdywersyfikować działalność, rozszerzając produkcję o nowe, poszukiwane na rynku rodzaje produktów (materiał zarybieniowy) lub wprowadzając nowe gatunki ryb i raków (np.: amur, jesiotr, łosoś atlantycki, rak szlachetny, sum europejski, sum afrykański, troć wędrowna, szczupak). Gospodarstwa te oferują również usługi dodatkowe związane z prowadzoną produkcją ryb (np.: agroturystyka, łowiska wędkarskie, przetwórstwo ryb, gastronomia).

Odnotowania wymaga również fakt, że istnieje szereg gospodarstw rolnych, które zajmują się chowem i hodowlą ryb, jako jednym z rodzajów działalności rolnej. Ogólna liczba takich gospodarstw szacowana jest nawet na 10 000. Gospodarstw bardzo profesjonalnych jest ok. **600** (400 typu karpiego i 200 typu pstrągowego).

Chów i hodowla karpia

Wśród krajów należących do UE, Polska jest jednym z największych producentów karpia (obok Czech, Niemiec i Węgier). Roczna produkcja karpia handlowego waha się w granicach 15-23 tys. ton i praktycznie w całości przeznaczona jest na rynek krajowy. W ostatnich latach notuje się zmniejszoną produkcję karpia. Wśród przyczyn tego stanu rzeczy wymienia się presję gatunków rybożernych (w szczególności kormorana) i wzmożone występowanie chorób ryb (nowa, zjadliwa choroba wirusowa – KHV), ekstremalne zjawiska pogodowe (susze i powodzie). Problemem jest także odtwarzanie właściwego potencjału produkcyjnego (utrzymywanie gospodarstwa w dobrej kondycji jest kosztowne, a sprzęt i urządzenia wodne stale się zużywają).

Historia chowu i hodowli karpia w Polsce ma ponad 800-letnią tradycję. Produkcja karpia odbywa się nadal w stawach ziemnych, budowanych z reguły w skupiskach, określanych mianem kompleksów stawowych. Zajmują one znaczne powierzchnie, liczone nawet w tysiącach hektarów (od 5 ha do 6 380 ha). Największym kompleksem stawów w Polsce są stawy w Miliczu, którego początki sięgają XIII w.

Chów karpia w polskich stawach określany jest mianem ekstensywnego, przede wszystkim ze względu na wielkość produkcji i znaczny udział pokarmu naturalnego w uzyskiwanych przyrostach. Taki charakter produkcji korzystnie wpływa na środowisko naturalne.

Chów i hodowla pstrąga

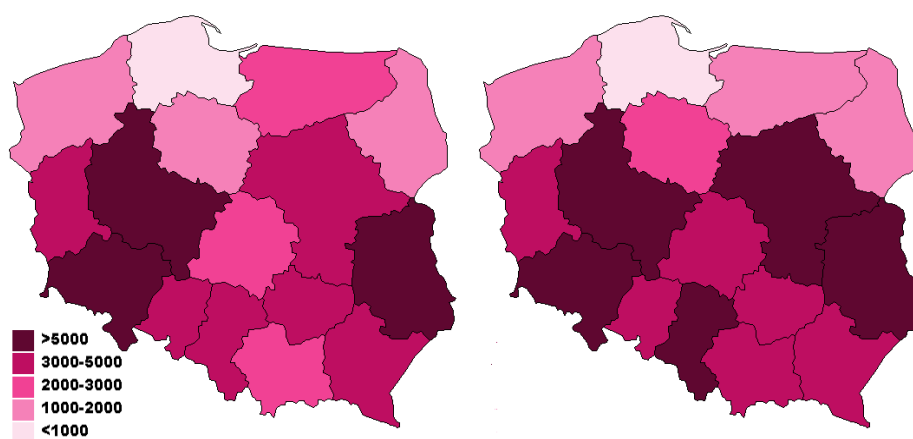
Drugą grupą ryb produkowanych w stawach w Polsce są pstrągi (głównie pstrąg tęczowy). Wśród krajów należących do UE, Polska jest jednym z czołowych producentów pstrąga. Historia chowu i hodowli pstrąga liczy w naszym kraju ponad 100 lat. Po dynamicznym wzroście w ostatnich latach nastąpiło pewne zmniejszenie produkcji pstrąga do poziomu 15 tys. ton (wcześniej produkcja stale wzrastała osiągając 17-18 tys. ton). Cechą charakterystyczną tej produkcji jest swoista „unifikacja technologiczna” i wykorzystanie do karmienia ryb pasz przemysłowych. Stosowane są gotowe, często bardzo podobne rozwiązania konstrukcyjne, a także najnowsza i innowacyjna technologia (światowa i polska). Udział pokarmu naturalnego w uzyskiwanych przyrostach ryb nie odgrywa żadnego znaczenia. Stosowanie w technologii wychowu wysokiej jakości pasz przemysłowych oraz urządzeń technicznych poprawiających jakość wody umożliwia znaczną koncentrację produkcji, przy zachowaniu najwyższych parametrów jakościowych wody. Zaznaczyć należy, że gospodarstwa pstrągowe to obiekty niewielkie, których powierzchnia określana jest

w metrach kwadratowych (a nie jak w przypadku gospodarstw karpiowych w hektarach). Obiekty chowu i hodowli pstrąga o powierzchni 1 ha są uznawane za bardzo duże.

2.3.1.1. Wielkość powierzchni stawowych

Wyniki przeprowadzonych przez Instytut Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie (IRŚ) badań w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2011⁴, pokazują, że **powierzchnia ewidencyjna**⁵ **stawów ziemnych** w 2011 r. wynosiła **56 235 ha**, zaś ich **powierzchnia użytkowa**⁶ **47 157 ha**. W celu oceny wiarygodności wyników badań wykorzystano informacje uzyskane z **Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii (GUGiK)**. Według danych GUGiK, **powierzchnia ewidencyjna stawów ziemnych** na dzień 1 stycznia 2012 r. wynosiła **74 733 ha**. Największa powierzchnia stawowa odnotowana została w województwie dolnośląskim, następnie w województwie lubelskim i śląskim. Jednakże, biorąc pod uwagę wyniki badań IRŚ, trzecie miejsce zajmuje województwo wielkopolskie.

Rysunek. Powierzchnia stawów ziemnych w poszczególnych województwach (ha)
po lewej dane z kwestionariuszy RRW-22, po prawej dane wg GUGiK

Należy zaznaczyć, że oprócz stawów ziemnych występują w Polsce również **stawy betonowe**, które służą zazwyczaj do chowu ryb łososiowatych (głównie pstrąga tęczowego). **Powierzchnia ewidencyjna** stawów betonowych, według danych pochodzących z kwestionariuszy RRW-22 (złożone przez 82 podmioty), w 2011 r. wynosiła **50,55 ha**, a **powierzchnia użytkowa** tych stawów wyniosła **40,03 ha**.

2.3.1.2. Zatrudnienie w akwakulturze

Zgodnie z wynikami badań Instytutu Rybactwa Śródlądowego przeprowadzonymi w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2011, **całkowite zatrudnienie w 2011 r.** wyniosło **4 926 osób**. **Bezpośrednio zatrudnionych przy produkcji ryb było 4 164,5 osoby**, z czego na stałe (umowa o pracę) zatrudnionych było 2 543,5 osoby,

⁴ Opracowanie Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie (IRŚ) *Produkcja rybicka prowadzona w stawach rybnych i innych urządzeniach służących do chowu lub hodowli w roku 2011*. Badania przeprowadzone zostały na podstawie przesłanych do IRŚ formularzy sprawozdawczych RRW-22 „Zestawienie dotyczące powierzchni stawów rybnych oraz ilości ryb wyprodukowanych w stawach rybnych i innych urządzeniach służących do chowu lub hodowli w roku 2011”; w 2012 r. otrzymano informacje (formularzy sprawozdawczych) od 704 podmiotów.

⁵ Powierzchnia stawów rybnych wykazana w ewidencji gruntów i budynków jako powierzchnia gruntów pod stawami.

⁶ Powierzchnia maksymalnego zalewu stawów wodą w danym roku sprawozdawczym.

a zatrudnionych sezonowo było 1 621 osób. Pozostali pracownicy zatrudnieni na stałe (m.in. pracownicy biurowi, magazynierzy, strażnicy rabaccy) stanowili 761,5 osoby.

2.3.2. Rybołówstwo śródlądowe

Polskie prawo przewiduje, że połowu ryb w wodach powierzchniowych w celach zarobkowych lub rekreacyjnych, dokonywać mogą jedynie osoby i podmioty do tego uprawnione. Użytkownicy rybaccy wyłaniany są w konkursach ofert organizowanych przez dyrektorów RZGW. Oceniana jest złożona oferta, z uwzględnieniem doświadczenia oferenta, wartości deklarowanych zarybień oraz zgodności oferty z operatem rybackim danego obwodu rybackiego. Następnie zawierane są umowy cywilnoprawne wiążące uprawnionych do rybactwa i dyrektorów RZGW. Taki system prawny swoje korzenie czerpie z pierwszego nowoczesnego powojennego aktu prawnego w zakresie rybactwa śródlądowego – ustawy o rybołówstwie z 1932 r. i dostosowany został do wymagań dyrektywy wodnej.

Wykonywanie rybołówstwa śródlądowego jest jedną z tradycyjnych form korzystania z zasobów naturalnych, która nie zawsze jest znana i rozumiana w innych krajach europejskich. Niemniej wraz z postępującą eutrofizacją wód śródlądowych i stosownie do wniosków formułowanych na podstawie badań naukowych przewartościowaniu ulegają cele, którym służy prowadzenie gospodarki rybackiej. Obecnie od uprawnionych do rybactwa oczekuje się, że prowadzona przez nich gospodarka rybacka powinna umożliwić zachowanie zasobów ryb w równowadze biologicznej i na poziomie umożliwiającym gospodarce korzystanie z nich przyszłym pokoleniom.

Na przestrzeni wielu lat istotnie zmniejszył się udział rybołówstwa śródlądowego w produkcji żywności ogółem, rośnie natomiast znaczenie tej działalności w racjonalnym zarządzaniu zasobami środowiska wodnego w celu ochrony różnorodności biologicznej i zachowania zasobów ryb. Jednym z najważniejszych elementów racjonalnej gospodarki rybackiej są zarybienia wód śródlądowych prowadzone przez podmioty uprawnione do rybactwa. Dzięki tym działaniom występowanie i połowy wielu cennych gatunków ryb są ciągle możliwe (sielawa, sieja, węgorz, certa, łosoś, troć wędrowna). Zwiększony popyt na materiał zarybieniowy przyczynia się do zróżnicowania asortymentu i wzrostu produkcji ryb w gospodarstwach hodowlanych oraz do rozwoju całego sektora w Polsce.

Obecnie odłowy profesjonalne w wodach śródlądowych wynoszą ok. 3 tys. ton. Wielkość połowów prowadzonych przez rybaków zawodowych na przestrzeni ostatnich lat wyraźnie ulegała zmniejszeniu na rzecz połowów o charakterze rekreacyjnym. Szacuje się, że w połowach wędkarskich odławianych jest 10-15 tys. ton ryb. W Polsce amatorski połów ryb uprawia czynnie około **1,5 mln osób**.

2.3.2.1. Wielkość powierzchni śródlądowych wód płynących użytkowanych rybacko

Zgodnie z danymi Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie powierzchnia wód, która jest użytkowana rybacko wynosi ok. **480 000 ha**. Wyniki badań przeprowadzonych przez ten instytut w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2011⁷ pokazują że, w **2011 r.** użytkowanych rybacko było **385 785 ha** wód przez 392

⁷ Opracowanie Instytutu Rybactwa Śródlądowego w Olsztynie (IRŚ) *Gospodarka rybacka w publicznych śródlądowych wodach powierzchniowych płynących w roku 2011*. Badania przeprowadzone zostały na podstawie przesłanych do IRŚ formularzy sprawozdawczych RRW-23 „Zestawienie dotyczące gospodarki rybackiej prowadzonej w publicznych śródlądowych wodach powierzchniowych płynących w roku 2011”; w 2012 r. otrzymano 392 prawidłowo wypełnione formularze od 704 podmiotów. Przyjmując, zgodnie z danymi IRŚ, że powierzchnia wód, która jest użytkowana rybacko wynosi w przybliżeniu 480 tys. ha, zebrana i poddana analizie próba śródlądowych wód płynących, obejmuje **80,4%** całkowitego ich arealu.

podmioty uprawnione do rybactwa. We władaniu tych podmiotów w 2011 r. było 1 653 obwody rybackie, z czego 1 152 były to obwody jeziorowe, 412 to obwody rzeczne, a 89 obwodów ustanowionych było zbiornikach zaporowych. Całkowita liczba obwodów rybackich w Polsce wynosi ok. 2 370.

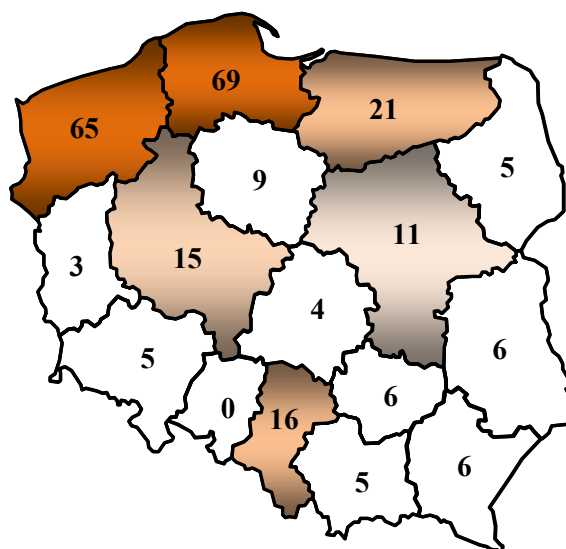
2.3.2.2. *Zatrudnienie w rybołówstwie śródlądowym*

Zgodnie z wynikami badań Instytutu Rybnictwa Śródlądowego przeprowadzonymi w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2011, całkowita wielkość zatrudnienia w 2011 r. wyniosła **1 887,4** etatów pełnych lub okresowych, w tym 567,3 etatów przypadało na rybaków zatrudnionych na stałe, 270,8 etatów na rybaków zatrudnionych sezonowo oraz 1 049,3 etatów na pozostałe osoby zatrudnione na stałe nie będące rybakami. Całkowita liczba rybaków zatrudnionych przez badane podmioty gospodarcze wyniosła w 2011 roku **838,1 etatu**, co stanowiło 44,4% całkowitego zatrudnienia.

2.4. Przetwórstwo rybne

W końcu marca 2012 r. w rejestrze Głównego Inspektoratu Weterynarii (GIW) znajdowało się **246** zakładów przetwórczych uprawnionych do handlu produktami rybnymi na obszarze Unii Europejskiej. Uprawnienia do eksportu do krajów trzecich posiadało w marcu 2012 r. **85** zakładów przetwórczych. W regionie nadmorskim znajdowało się łącznie 135 zakładów z uprawnieniami do handlu z krajami Unii Europejskiej, czyli 54,9% wszystkich takich przetwórczy w Polsce. W województwie pomorskim było ich 69, a w województwie zachodniopomorskim 65. Na pozostałym obszarze Polski najwięcej takich zakładów było w województwie warmińsko-mazurskim (21), śląskim (16), wielkopolskim (15) i mazowieckim (11). Najwięcej zakładów z uprawnieniami do handlu z krajami trzecimi znajdowało się również w regionie nadmorskim, tj. w województwie pomorskim (35) i w zachodniopomorskim (28).

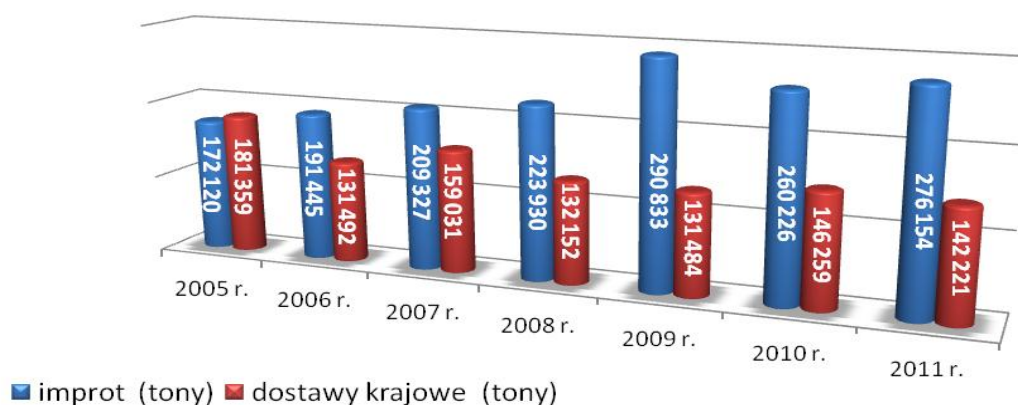
Rysunek. Rozmieszczenie zakładów przetwórstwa rybnego w Polsce posiadających uprawnienia do handlu na rynku Unii Europejskiej (stan na koniec marca 2012 r.)

Zgodnie z wynikami badań Morskiego Instytutu Rybackiego przeprowadzonymi w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2011⁸, w 2011 r. **zaopatrzenie surowcowe** zakładów przetwórstwa rybnego na potrzeby przetwórstwa własnego wyniosło **ponad 418 tys. ton**, co stanowiło wzrost o prawie 3% w porównaniu do roku 2010. Większość surowców rybnych (ponad 276 tys. ton, tj. 66%) pochodziła z importu bezpośredniego prowadzonego przez przetwórnice, który zwiększył się o prawie 16 tys. ton, tj. o 6% w stosunku do roku 2010. Zaopatrzenie z dostaw krajowych, w porównaniu do 2010 r., zmniejszyło się w 2011 r. o ok. 3% i wyniosło ponad 142 tys. ton. Wartość surowców rybnych dla własnego przetwórstwa wyniosła blisko 3,2 mld zł, z tego niemal 2,6 mld zł (81%) stanowił import surowców, a ponad 0,6 mld zł (19%) dostawy krajowe. W porównaniu do roku 2010 wartość importu surowców rybnych do przetwórstwa własnego zmniejszyła się tylko o 0,2%, natomiast wartość dostaw krajowych zwiększyła się o 4,3%. Wartość zaopatrzenia surowcowego sukcesywnie wzrasta od 7 lat i w stosunku do 2005 r. zwiększyła się prawie dwukrotnie.

Wykres. Wielkość zaopatrzenia w surowiec rybny w latach 2005-2011

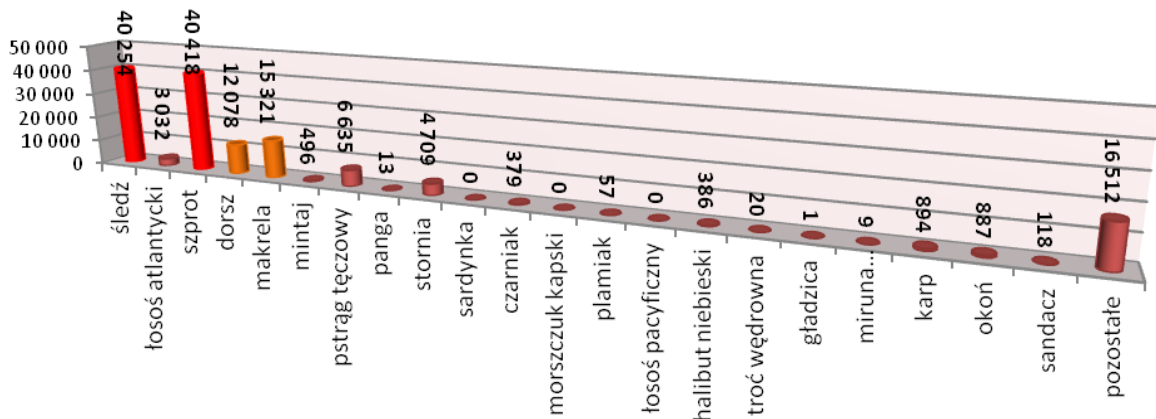

W 2011 r., podobnie jak w roku 2010, głównym gatunkiem ryb wykorzystywanym w przetwórstwie własnym były **śledzie**, których zakupiono **blisko 108 tys. ton**, co stanowiło prawie 26% całości zaopatrzenia zakładów. Większość, tj. 63%, zaopatrzenia śledzi pochodziła z importu. Drugim pod względem wielkości zaopatrzenia gatunkiem były **łososie atlantyckie** (ponad 87 tys. ton, tj. 21%), które prawie w całości pochodziły z importu (ponad 97%). Następnie **szproty**, które pochodziły prawie w całości z dostaw krajowych oraz **dorsze**,

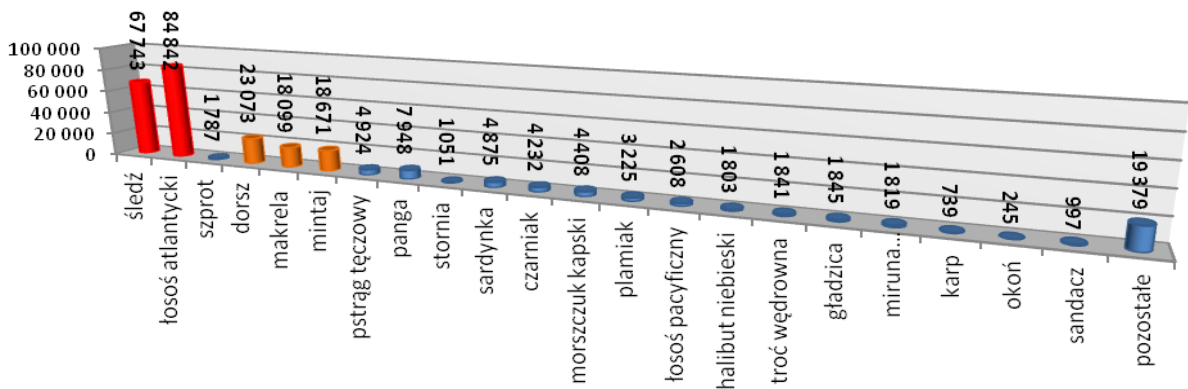
⁸ Sprawozdanie Morskiego Instytutu Rybackiego – Państwowego Instytutu Badawczego w Gdyni (MIR-PIB) z realizacji zadania *Wykonanie badań zrealizowanych w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2011*. Badania przeprowadzone na podstawie przedłożonych do MIR-PIB formularzy sprawozdawczych RRW-20 „Sprawozdanie o wynikach ekonomicznych zakładu przetwórstwa rybnego w 2011 r.”. Sprawozdania otrzymano od 243 zakładów przetwórczych, z których **zatwierdzono i poddano analizie 198 formularzy** (45 formularzy stanowiły niewypełnione druki sprawozdań z powodu likwidacji firm lub zmiany ich działalności). Spośród zatwierdzonych formularzy **162 firmy** określiły główny przedmiot działalności wg kodu PKD 10.20.Z – *Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków*. Dla 36 zakładów przetwórstwo ryb nie było podstawowym rodzajem prowadzonej działalności gospodarczej. W tej grupie znalazły się firmy, które podstawowy przedmiot swojej działalności określiły głównie wg kodów PKD 46.38.Z – *Sprzedaż hurtowa pozostałej żywności, włączając ryby, skoruplaki i mięczaki* oraz PKD 03.22.Z – *Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych*, ale również PKD 10.84.Z – *Produkcja przypraw*, PKD 10.13.Z – *Produkcja wyrobów z mięsa, włączając wyroby z mięsa drobiowego*, czy PKD 47.11.Z – *Sprzedaż detaliczna prowadzona w niewyspecjalizowanych sklepach z przewagą żywności, napojów i wyrobów tytoniowych*.

w większości importowane bezpośrednio (ponad 65%). Zakłady zaopatrywały się również w surowiec importowany przez pośredników. Informacje odnośnie wielkości gatunków ryb importowanych (śledzie, makrele, łososie, mintaje, czarniaki, halibuty, pangi i miruny) – zostały ujęte w wykresie .... *Zaopatrzenie surowcowe w 2011 r. na potrzeby przetwórstwa własnego w podziale na gatunki ryb – dostawy krajowe.*

Wykres. Zaopatrzenie surowcowe w 2011 r. na potrzeby przetwórstwa własnego w podziale na gatunki ryb – dostawy krajowe (w tonach)

Wykres. Zaopatrzenie surowcowe w 2011 r. na potrzeby przetwórstwa własnego w podziale na gatunki ryb – import (w tonach)

Największym dostawcą w 2011 r., od którego zakłady przetwórcze w Polsce bezpośrednio sprowadzały surowce rybne, była Norwegia. Wartość sprowadzonych surowców przekroczyła 1,5 mld zł, co stanowiło jednocześnie 47% wartości całego importu. W imporcie łososi atlantyckich dostawy z Norwegi stanowiły 95% (o wartości ponad 1,3 mld zł), w imporcie sardynek - 100%, a w imporcie troci - 96%.

Drugim największym dostawcą na rynek Polski w 2011 r. były Chiny. Wartość pochodzących z tego kraju surowców rybnych przekroczyła 207 mln zł, a udział dostaw w całym imporcie stanowił 19%. Głównym gatunkiem ryby importowanej z Chin był mintaj. Wartość importu tej ryby przekroczyła 85 mln zł i stanowiła 75% importu tego gatunku na polski rynek.

Trzecim z kolei dostawcą surowców rybnych do Polski były Niemcy. Wartość sprowadzonych z tamąd surowców to prawie 197 mln zł. Z Niemiec pochodziło 75% wartości dostaw węgorzy, 44% śledzi i po ponad 25% czarniaków i okoni.

Dania w 2011 r. spadła z drugiego na czwarte miejsce pod względem wartości dostaw (ponad 127 mln zł) i była głównym dostawcą dorszy - 35% i śledzi – 10%, ponadto też gładzic - 95% i halibutów - 80%.

W 2011 r. zakłady przetwórcze, które określiły główny przedmiot działalności wg kodu PKD 10.20.Z – *Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków* wyprodukowały 419,3 tys. ton produktów rybnych, tj. o 0,5% mniej niż w 2010 r. Osiągnięte przychody ze sprzedaży produktów rybnych wyniosły ponad 6 mld zł i były o 10,2% większe niż w 2010 r., co może świadczyć o wzroście cen produktów rybnych. Część zakładów prowadziła również produkcję innych wyrobów nie będących produktami przetwórstwa rybnego. Łączne przychody zakładów z własnego przetwórstwa oraz sprzedaży towarów i materiałów przekroczyły 7,1 mld zł, co stanowiło wzrost o 8,7% w stosunku do roku 2010.

2.4.1. Zatrudnienie w przetwórstwie rybnym

Wyniki badań Morskiego Instytutu Rybackiego przeprowadzone w ramach Programu Badań Statystycznych Statystyki Publicznej na rok 2011 pokazują, że w 2011 r. w zakładach przetwórczych, które określiły główny przedmiot działalności wg kodu PKD 10.20.Z – *Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków*, pracowało **ponad 15 tys. osób** (o 3% mniej niż w 2010 r.). Ponad połowa zatrudnionych pracowała w największych zakładach zatrudniających 250 i więcej osób, 35% zatrudnionych pracowała w zakładach średnich zatrudniających od 50 do 249 osób, 12% zatrudnionych pracowała w zakładach małych o zatrudnieniu od 10 do 49 osób, a tylko ok. 1% zatrudnionych pracowało w zakładach najmniejszych zatrudniających do 10 osób.

W zakładach, dla których przetwórstwo rybne było działalnością dodatkową (inne PKD), zatrudnienie wyniosło ponad 5 tys. osób (o prawie 160% większe niż w 2010 r.). Ogółem we wszystkich zakładach zajmujących się przetwórstwem rybnym w 2011 r. pracowało ponad 20 tys. osób.

3. Przygotowanie programu operacyjnego i zaangażowanie partnerów społecznych

3.1. Przygotowanie programu operacyjnego

Przygotowywanie Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze” koordynuje minister właściwy do spraw rybołówstwa, który pełnić będzie rolę instytucji zarządzającej programem.

Należy wskazać, iż dla opracowania Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze” minister właściwy ds. rybołówstwa powołał Grupę roboczą wspierającą prace nad przygotowaniem tego programu. W skład Grupy roboczej wchodzi przedstawiciele m. in. organizacji pozarządowych środowisk rybackich oraz ochrony środowiska, przedstawiciele nauki, jak również przedstawiciele instytucji zaangażowanych w tworzenie i realizację programu. Grupa ta pełni rolę opiniodawczo-doradczą ministra w zakresie m. in. opracowania podziału środków finansowych na poszczególne priorytety unijne, cele szczegółowe i środki programu, a także opracowanie zasad udzielania pomocy finansowej w ramach programu.

3.2. Etapy prac nad programem

4. Analiza SWOT i identyfikacja potrzeb

4.1. Analiza SWOT w podziale na priorytety Unii

Tabela przedstawia analizę SWOT w podziale na poszczególne Priorytety Unii

Priorytet	Mocne strony	Słabe strony	Szanse	Zagrożenia
<u>1. Promowanie zrównoważonego rybołówstwa i akwakultury</u>	1. Wieloletnie doświadczenie w zrównoważonym gospodarczym wykorzystaniu wód. 2. Pozytywne kształtowanie środowiska (tworzenie siedlisk gatunków chronionych, utrzymywanie równowagi biologicznej w przypadku wystąpienia zjawisk niekorzystnych; biomanipulacja). 3. Zdecydowana przewaga akwakultury tradycyjnej (ekstensywnej), sprzyjającej środowisku naturalnemu nad akwakulturą	1. Brak dostępności ryb dla przetwórstwa w ciągu całego roku. 2. Przeszarżałe statki oraz porty i przystanie rybackie.		1. Zanieczyszczenie wód. 2. Wysoka presja na zasoby morskie. 3. Klęski żywiołowe (np.: powódzie) oraz choroby w akwakulturze.

	intensywną. 4. Bogata flora i fauna towarzysząca rybactwu śródlądowemu.			
<u>2. Innowacyjne i konkurencyjne rybołówstwo i akwakultura</u>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doświadczona i wykwalifikowana kadra rybacka. 2. Przedsiębiorczość podmiotów sektora rybackiego i umiejętność radzenia sobie w zmieniających się warunkach rynkowych. 3. Dostarczanie produktów pożądaných, o wysokiej jakości. 4. Nowoczesna infrastruktura zakładów przetwórstwa ryb. 5. Dywersyfikacja produkcji i wielofunkcyjność podmiotów sektora rybackiego. 6. Konkurencyjność polskiego sektora przetwórstwa ryb. 7. Wysoka zdolność i efektywność absorpcji środków pomocowych skierowanych na projekty służące rozwojowi sektora rybołówstwa i akwakultury. 8. Zróżnicowana wielkość zakładów przetwórczych. 9. Liczne porty i przystanie rybackie. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska rentowność sektora i wysokie koszty eksploatacji-paliwo, opłaty portowe i licencyjne. 2. nierozwiązane kwestie certyfikacji produktów rybnych pochodzących z połowów i akwakultury. 3. Brak zorganizowanego systemu promocji ryb i produktów rybnych. 4. Słaba sieć dystrybucyjna produktów rybnych, głównie pochodzących z rybactwa śródlądowego. 5. Niewystarczająca liczba specjalistycznych zakładów produkcyjnych przystosowanych do przetwórstwa produktów rybactwa śródlądowego. 6. Niewystarczająco dostosowana flota do połowu ryb pelagicznych. 7. Brak środków na prowadzenie badań oraz wsparcie nowych technologii. 8. Weterynaria nie odpowiada na aktualne potrzeby środowiska rybackiego. 9. Zbyt mała ilość 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potencjalny duży rynek wewnętrzny (krajowy i europejski). 2. Możliwość rozwoju produkcji żywności ekologicznej, tradycyjnej oraz regionalnej. 3. Zapotrzebowanie konsumentów na świeże ryby. 4. Uatrakcyjnienie kierunków rybackich, w szczególności na poziomie szkolnictwa wyższego. 5. Wzmocnienie wizerunku polskich produktów rybnych na rynku światowym. 6. Niewykorzystany potencjał rodzimych gatunków oraz produktów akwakultury. 7. Zrzeszanie się środowiska rybackiego w Organizacje Producentów. 8. Wzmacnianie współpracy przetwórców z organizacjami producentów. 9. Usprawnienie monitoringu i prewencji w zakresie chorób ryb. 	<ol style="list-style-type: none"> 1. Import tanich, złej jakości produktów rybnych z krajów trzecich. 2. Problemy ze znalezieniem własnego wkładu na współfinansowanie lub prefinansowanie projektów realizowanych w ramach programów funduszy unijnych. 3. Niewykorzystanie zasobów ryb pelagicznych. 4. Znaczne szkody w gospodarce rybackiej spowodowane przez drapieżniki.

		<p>zasobów względem mocy przetwórczych (uzależnienie od importu).</p> <p>10. Słabo zorganizowany rynek pierwszej sprzedaży.</p> <p>11. Niski poziom spożycia ryb i owoców morza w Polsce.</p>	<p>10. Innowacyjne podejście w akwakulturze i przetwórstwie.</p> <p>11. Możliwość rozwoju poprzez wykorzystanie środków finansowych z programów operacyjnych.</p> <p>12. Położenie większego nacisku na promocję produktów rybnych i ich spożycia.</p> <p>13. Rozwój sieci sprzedaży produktów rybołówstwa, usprawnienie logistyki, rozbudowa kanałów dystrybucji.</p>	
<u>3. Wdrażanie Wspólnej Polityki Rybołówstwa</u>			<p>1. Zrzeszanie się środowiska rybackiego w Organizacje Producentów.</p> <p>2. Wzmacnianie współpracy przetwórców z Uznanyimi Organizacjami Producentów.</p> <p>3. Położenie większego nacisku na promocję produktów rybnych i ich spożycia.</p> <p>4. Rozwój sieci sprzedaży produktów rybołówstwa, usprawnienie logistyki, rozbudowa kanałów dystrybucji.</p>	
<u>4. Zatrudnienie i spójność terytorialna</u>	<p>1. Duża dostępność konkurencyjnej, stosunkowo taniej siły roboczej.</p> <p>2. Walory turystyczne regionów rybackich.</p>	<p>1. Zróżnicowanie ekonomiczne sektora akwakultury.</p> <p>2. Brak konsolidacji sektora (brak zaufania do wspólnych przedsięwzięć).</p> <p>3. Znaczna, sezonowa fluktuacja cen pierwszej sprzedaży dla głównych produktów</p>	<p>1. Potencjał turystyczny obszarów zależnych od rybactwa:</p> <p>a). potencjał statków rybackich w zakresie możliwości ich wykorzystania w rybołówstwie rekreacyjnym i turystyce (turystyka wędkarska jako</p>	<p>1. „Ucieczka” wykwalifikowane j kadry rybackiej z kraju.</p>

		rybołówstwa. 4. Niska atrakcyjność zawodu rybaka.	alternatywne źródło dochodu); b). potencjał rybactwa śródlądowego w zakresie rekreacji i turystyki.	
<u>5. Zintegrowana Polityka Morska</u>	1. Monitorowanie i koordynowanie ruchu jednostek 2. Prowadzone prace rozpoznawcze i eksploatacyjne zasobów morskich i przybrzeżnych 3. Wysoki poziom kwalifikacji kadry morskiej	1. Niewystarczająca współpraca zaangażowanych stron; 2. Zróżnicowanie systemów nadzoru i monitoringu morskiego; 3. Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa; 4. Niskie nakłady finansowe na ochronę środowiska morskiego	1. Integracja systemów nadzoru morskiego; 2. Badania monitorujące stan środowiska morskiego; 3. Zwiększenie przepływu informacji między poszczególnymi służbami; 4. Promowanie ochrony środowiska morskiego; 5. Zrównoważone korzystanie z zasobów morskich i przybrzeżnych	1. Zanieczyszczenia morza; 2. Presje i negatywne oddziaływania na środowisko morskie 3. Rozproszenie systemów monitoringu i nadzoru morskiego

UWAGA: na czerwono zaznaczone te postulaty, które powtarzają się w kilku miejscach i jeszcze nie wiadomo, gdzie je ostatecznie przydziel

4.2. Analiza SWOT w podziale na rozdziały EFMR

Rozdział rozporządzenia EFMR	ROZDZIAŁ I. Zrównoważony rozwój rybołówstwa (art. 26 – 42)
Mocne strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doświadczona i wykwalifikowana kadra rybacka oraz długa tradycja polskiego sektora rybackiego (art.28/36; 32b); 2. Doświadczone zaplecze naukowe i potencjał innowacyjny (art.28/36; 29; 30; 35/37). 3. Profesjonalne zaplecze doradcze (art.29). 4. Art.34, 38, 40. 5. Znaczna liczba zmodernizowanych portów rybackich (art.41). 6. Istniejący potencjał rynkowy dla ryb i produktów rybnych (art. 28, 40;, 42). 7. Flota rybacka przystosowana do prowadzenia zróżnicowanej działalności połowowej (art.).
Słabe strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska jakość produktów rybactwa, w tym utrata jakości na etapie wyładunku (art.28, 40). 2. Skomplikowane procedury oraz przepisy unijne i krajowe w zakresie rybactwa (art. 29). 3. Niechęć/Obawa przed nowymi wyzwaniami dotyczącymi rozwoju (art. 29). 4. Niechęć środowiska rybackiego /przedstawicieli lokalnego biznesu do angażowania się we współpracę z organizacjami społecznymi i naukowymi (art.30). 5. Brak zainteresowania młodych ludzi pracą w zawodzie rybaka (art.32b). 6. Zawód o wysokim poziomie ryzyka - duża wypadkowość (art. 33). 7. Niewystarczający poziom bezpieczeństwa na statkach rybackich (art.33). 8. Brak substytucyjności gatunkowej (art. 35/37). 9. Niewystarczająca ilość badań z zakresu wzajemnego oddziaływania między rybołówstwem a gatunkami niecelowymi, a także wpływem rybołówstwa na ekosystem morski (art. 35). 10. Duża ilość obszarów chronionych w obszarach kluczowych dla rybactwa (art. 35/37). 11. Art. 34. 12. Zanieczyszczenie wód (chemiczne, fizyczne, odpady) (art.35/37, 36). 13. Zaburzona ciągłość dróg migracji ryb dwuśrodowiskowych (art. 38). 14. Konflikt interesów pomiędzy poszczególnymi użytkownikami wód płynących w odniesieniu do realizacji inwestycji udrażniających trasy migracji ryb dwuśrodowiskowych (art. 38). 15. Niewystarczająca świadomość społeczna mieszkańców ukierunkowana na realizację wspólnych celów (art. 38). 16. Wysoka energochłonność rybołówstwa (art. 39). 17. Brak odpowiedniej infrastruktury niezbędnej do zagospodarowania przyłowów w miejscach wyładunku (art. 41). 18. Duża liczba niezmodernizowanych przystani rybackich (art. 41). 19. Negatywny wpływ na rybactwo gatunków konfliktowych takich jak: kormoran, wydra, czapla (art. 42).
Szanse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost konkurencyjności produktów rybactwa (art. 28, 40)

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Budowanie potencjału lidera na europejskim rynku B+R w zakresie rybactwa (art. 28/36). 3. Art.29, 34. 4. Podtrzymanie tradycji zawodu rybaka (art. 32b). 5. Wzrost bezpieczeństwa na statkach rybackich (art. 33). 6. Dywersyfikacja źródeł dochodów rybaków oraz zwiększenie wartości dodanej produktów rybactwa (art.3 5, 40). 7. Ograniczenie przyłówów ptaków i ssaków morskich poprzez zastosowanie innowacyjnych technik połowu i środków technicznych (art. 35/37). 8. Efektywne wdrożenie środków ochrony i odbudowy morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich (art. 35/37). 9. Możliwość wdrożenia środków nadzwyczajnych w sytuacjach kryzysowych – np. klęsk żywiołowych, katastrof ekologicznych, załamania populacji (art. 33a). 10. Podniesienie selektywności połowów i zagospodarowania przyłowu na jednostkach połowowych i w miejscach wyładunku (art. 35/37). 11. Osiągnięcie stanu zasobów ryb wykorzystywanych gospodarczo - powyżej poziomu MSY (art. 36). 12. Osiągnięcie dobrego stanu środowiska oraz żywych zasobów wód (art. 36). 13. Odbudowa ciągłości dróg migracji ryb dwuśrodowiskowych i odbudowa ich populacji (art. 38). 14. Zmniejszenie wpływu na zmianę klimatu przez modernizację sprzętu na jednostkach połowowych (art. 39). 15. Skuteczne wdrożenie obowiązku wyładunkowego (art. 41) 16. Potencjał rozwojowy ryb słodkowodnych (art. 42).
Zagrożenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nieosiągnięcie celów WPRyb i powiązanej z nią polityki środowiskowej (art. 29, 41). 2. Zanik zawodu rybaka (art. 32b, 33). 3. Wysoki poziom wypadkowości (art. 33). 4. Art.28, 34, 40. 5. przyłów organizmów morskich inne niż docelowe (art. 35, 36, 37). 6. Zbytne obciążenie finansowe dla rybaków związane z koniecznością wdrożenia środków ochrony zasobów i środowiska morskiego; (art. 35). 7. Ograniczenie obszaru połowów dla rybołówstwa przybrzeżnego związane z ustanowieniem środków ochrony, (art. 35). 8. Ograniczenie obszaru połowów dla rybołówstwa ze względu na wzrost zainteresowania innych użytkowników obszarami morskimi (np. budowa farm wiatrowych, obecność instalacji gazowych, trasy transportu morskiego)(art. 35) 9. Degradacja środowiska wodnego (art. 35, 36, 37, 39, 42). 10. Wyginięcie zasobów populacji ryb dwuśrodowiskowych (art. 38). 11. Niezrealizowanie celów środowiskowych w zakresie emisji gazów cieplarnianych (art. 39). 12. Spadek populacji cennych gatunków ryb (art. 42). 13. Zmniejszenie efektywności zarybień wód (art. 35, 42).
Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT	

Spójność analizy SWOT z Wieloletnim Krajowym Planem Strategicznym dla akwakultury*	Nie dotyczy
<u>Szczególne potrzeby</u> dotyczące ochrony środowiska, kwestii łagodzenia i dostosowania do skutków zmian klimatycznych oraz innowacji	

Rozdział rozporządzenia EFMR	ROZDZIAŁ II. ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ AKWAKULTURY (art. 43 – 57)
Mocne strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Nowoczesne zaplecze dydaktyczne oraz doświadczona kadra naukowa (art. 45, 48, 49). 2. Trwający proces modernizacji obiektów akwakultury oraz polepszanie infrastruktury (art. 46, 50) . 3. Pozytywny wpływ stawów na jakość wody w zlewni, poprawę retencji oraz utrzymanie bioróżnorodności (art. 46 ust.1 lit. e, 54). 4. Duży potencjał pozaprodukcyjny [turystyczny i środowiskowy] obiektów akwakultury ze względu na ich położenie przyrodnicze i kształtowanie środowiska (art. 47 ust.1 lit. b, 54). 5. Istniejące profesjonalne zaplecze doradcze z zakresu marketingu, ekonomii, doradztwa biznesowego (art. 49)

Słabe strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niskie zróżnicowanie produktów akwakultury - Dominacja w produkcji karpia i pstrąga (art. 45 ust.1 lit. b, 46). 2. Niewykorzystany potencjał produkcyjny w chowie i hodowli rodzimych organizmów wodnych (art. 45, 46, 47 ust.1 lit. a, 50). 3. Przywiązanie do standardowych systemów zarządzania i organizacji produkcji (art. 45, 46, 48, 50). 4. Wysoka kapitałochłonność inwestycji (art. 46). 5. Wysokie straty finansowe powodowane chorobami ryb oraz oddziaływaniem zwierząt wolno żyjących (art. 46, 57). 6. Niska świadomość społeczna w zakresie walorów środowiskowych gospodarki rybackiej i dobrostanu hodowanych ryb (art. 46, 56). 7. Skomplikowane procedury oraz przepisy unijne i krajowe wpływające na rozwój rybactwa, w szczególności w obszarze ochrony środowiska (art. 48, 50). 8. Obawa przed nowymi wyzwaniami dotyczącymi rozwoju (art. 48, 49). 9. Brak doświadczenia i know-how potrzebnego do zmiany profilu działalności (art. 49). 10. Niechęć środowiska rybackiego /przedstawicieli lokalnego biznesu do angażowania się we współpracę z organizacjami społecznymi i naukowymi (art. 49). 11. Rozdrobnienie produkcji skutkujące słabą pozycją negocjacyjną producentów [niechęć do zrzeszania się] (art. 49, 50).
---------------------	---

	<ol style="list-style-type: none"> 12. Nieaktualne lub nie w pełni funkcjonalne mapy i bazy danych dotyczące terenów przeznaczonych do rozwoju akwakultury (art. 50). 13. Niska rentowność gospodarstw akwakultury, które prowadzą działalność w sposób tradycyjny i niezdywersyfikowany.(art. 54). 14. Ograniczony dostęp do leków weterynaryjnych (art. 56) 15. Niewystarczająca liczba wyspecjalizowanych placówek weterynaryjnych w zakresie kontroli i zwalczania chorób ryb (art. 56). 16. Częste występowanie chorób ryb [VHS, KHV] (art. 56). 17. Brak systemu ubezpieczeń zasobów akwakultury ze względu na duże ryzyko prowadzenia działalności hodowlanej oraz niską opłacalność dla firm ubezpieczeniowych (art. 57).
<p>Szanse</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wzrost zapotrzebowania na produkty rybne. 2. Zwiększenie produkcji poprzez wykorzystanie innowacji technicznych lub wiedzy w dziedzinie akwakultury w technologii produkcji (art. 45, 46, 50). 3. Rozwój innowacyjnych metod produkcji oraz technologii i badań mających na celu ochronę środowiska i poprawę dobrostanu zwierząt (art. 45, 50). 4. Upowszechnianie zdrowych modeli życia i postrzegania ryb jako zdrowej żywności (art.). 5. Poszerzanie zakresu produkcji i jego integrowanie z innymi formami działalności (art. 46, 47, 50). 6. Dywersyfikacja źródeł dochodów hodowców oraz zwiększenie wartości dodanej produktów rybactwa (art. 47 ust.1 lit. a, 50). 7. Wzrost konkurencyjności gospodarstw oraz produktów akwakultury (art. 48 ust.1, 50). 8. Rozszerzenie współpracy o podmioty reprezentujące nowe grupy interesów (art. 49). 9. Rozwój nowych działalności zapewniających zróżnicowanie źródeł dochodu, w tym turystyki wędkarskiej, w oparciu o wysokie walory przyrodnicze i środowiskowe obiektów akwakultury (art. 47, 49). 10. Usprawnienie procesów związanych z planowaniem przestrzennym (art. 50). 11. Wzrost znaczenia zrównoważonej akwakultury [świadczącej usługi w zakresie ochrony środowiska] i związana z tym poprawa stanu środowiska (art. 46, 54). 12. Usprawnienie monitoringu i prewencji w zakresie chorób ryb (art. 56). 13. Zmniejszenie ryzyka pogorszenia sytuacji ekonomicznej gospodarstw akwakultury spowodowanych zdarzeniami losowymi (art. 56, 57). 14. Stworzenie powszechnego systemu ubezpieczeń zasobów akwakultury umożliwiającego uzyskanie odszkodowań z tytułu poniesionych strat (art. 57).
<p>Zagrożenia</p>	<ol style="list-style-type: none"> 1. Spadek produkcji w akwakulturze (art. 45, 50, 54), 2. Wyniki produkcyjne uzależnione od zmienności czynników środowiskowych [dostępność wody, temperatura] (art. 46, 57, 50, 54), 3. Nieosiągnięcie celów WPRyb i powiązanej z nią polityki środowiskowej (art. 48), 4. Trudności w realizacji inwestycji ze względu na położenie gospodarstw akwakultury w obszarach chronionych (art. 48,

	<p>50),</p> <ol style="list-style-type: none"> 5. Odchodzenie od dobrej praktyki produkcyjnej w gospodarstwach tradycyjnych (art. 54), 6. Rosnące straty powodowane chorobami ryb oraz kłeskami żywiołowymi (art. 56, 57), 7. Występowanie na rynku produktów akwakultury niskiej jakości [import, dobrostan] (art. 56, 57), 8. Zaprzestanie działalności hodowlanej z powodu poniesionych strat (art. 57),
Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zacieśnienie współpracy między hodowcami a światem nauki na potrzeby innowacji. 2. Prace badawcze, rozwojowe i wdrożeniowe, mające na celu wprowadzenie innowacyjnych rozwiązań w akwakulturze. 3. Modernizacja gospodarstw akwakultury (rewitalizacja i odtworzenie dobrej kultury stawów i wprowadzanie nowych technologii), 4. Dywersyfikacja prowadzonej działalności hodowlanej w ramach akwakultury i poza nią. 5. Zapewnienie szerszego dostępu do profesjonalnych usług z zakresu zarządzania i doradztwa dla gospodarstw akwakultury. 6. Aktualizacja posiadanej wiedzy i umiejętności zawodowych hodowców. 7. Tworzenie sieci kontaktów, zacieśnianie współpracy i wymiana doświadczeń w zakresie akwakultury. 8. Wzmocnienie planowania [przestrzenne, polityka wodna] ze szczególnym uwzględnieniem terenów akwakultury 9. Wspieranie zrównoważonej akwakultury świadczącej usługi w zakresie ochrony środowiska [działania wodno-środowiskowe]. 10. Konieczność opracowania i wdrożenia programów kontroli i zwalczania chorób ryb – w związku z decyzją 2009/470/WE 11. Zwiększenie dostępności leków i promowania ich odpowiedniego wykorzystania. 12. Stworzenie powszechnego systemu ubezpieczeń zasobów akwakultury [hodowca].
Spójność analizy SWOT z Wieloletnim Krajowym Planem Strategicznym dla akwakultury*	
Szczególne potrzeby dotyczące ochrony środowiska, kwestii łagodzenia i dostosowania do skutków zmian klimatycznych oraz innowacji	

Rozdział rozporządzenia EFMR	ROZDZIAŁ III. Zrównoważony rozwój obszarów rybackich (art. 29, art. 30, art. 31, art. 32, art. 32a, art. 40 ust. 1 lit a, art. 58 – 66)
Mocne strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Dostęp do świeżych produktów rybnych o wysokiej jakości (art. 40 ust.1 lit. a, art.65 ust.1 lit. a). 2. Istniejące podmioty mające doświadczenie we wdrażaniu podejścia oddolnego w zakresie jednego funduszu tj. LGR, LGD (art.64, art. 66, art. 67). 3. Istniejące profesjonalne zaplecze doradcze z zakresu

	<p>marketingu, ekonomii, doradztwa biznesowego (art.29; art.31, art.65 ust.1 lit. e).</p> <ol style="list-style-type: none"> Istnienie podmiotów naukowych o wieloletnim doświadczeniu (art. 30, art.31, art.65 ust.1 lit. e). Silnie zakorzeniona i ugruntowana pozycja zawodu rybaka w nadmorskich lokalnych społecznościach (art.32, art.32a, art. 65 ust.1 lit. b). Świadomość społeczna mieszkańców ukierunkowana na realizację wspólnych celów (np. konieczność stworzenia alternatywy zawodowej dla osób odchodzących z rybołówstwa) (art. 32, art. 32a, art. 65 ust.1 lit. b). Wysokie walory przyrodnicze obszarów zależnych od rybactwa (art. 32, art.32a, art.65 ust.1 lit. b).
Słabe strony	<ol style="list-style-type: none"> Brak doświadczenia i know-how potrzebnego do zmiany profilu działalności (art. 29, art.31, art.65 ust.1 lit. e). Niechęć środowiska rybackiego /przedstawicieli lokalnego biznesu do angażowania się we współpracę z organizacjami społecznymi i naukowymi (art.30, art.31, art.65 ust.1 lit. e). Niewystarczające doświadczenie i brak wieloaspektowej wiedzy z zakresu wdrażania strategii wielofunduszowych (art.64; art.66; art.67). Niewystarczające środki finansowe powodujące problemy wnioskodawców ze zorganizowaniem wkładu własnego (art. 32, art. 32a, 40 ust1 lit. a. 65 ust.1 lit a, b). Problemy związane z monosektorowością i niskim zróżnicowaniem gospodarczym obszarów (brak podmiotów specjalizujących się w dziedzinach innych niż rybołówstwo i turystyka) (art. 32, 32a, 65 ust.1 lit. b). Sezonowość dochodów związanych z branżą turystyczną (art. 32, 32a, 65 ust.1 lit. b). Słabo rozwinięty system sprzedaży bezpośredniej (od producenta do konsumenta), który gwarantowałby podniesienie dochodów rybaków (art. 40 ust.1 lit. a, 65 ust.1 lit. a).
Szanse	<ol style="list-style-type: none"> Możliwość uzyskania efektu synergii dzięki podejściu wielofunduszowemu przy jednoczesnym zmniejszeniu nakładów administracyjnych (1 obszar - 1 LGD - 1 wielofunduszowa strategia) (art. 64, 66, 67) Nowe trendy w turystyce polegające na poznawaniu własnego kraju, tradycji i kultury (art. 32, 32a, 65 ust.1 lit. b). Rosnące zainteresowanie zdrowym trybem życia oraz dietą bogatą w produkty rybne (art. 40 ust1 lit. a, 65 ust1. lit. a) Rozszerzenie współpracy o podmioty reprezentujące nowe grupy interesów (art. 30, 31, 65 ust.1 lit. e). Rozwój nowych działalności zapewniających zróżnicowanie źródeł dochodu (art. 29, 31, 65 ust.1 lit. b, e). Rozwój współpracy w regionie Morza Bałtyckiego (art. 66).
Zagrożenia	<ol style="list-style-type: none"> Brak współpracy pomiędzy partnerami lokalnymi reprezentującymi różne interesy (art. 30, 31, 64, 65 ust.1 lit. e, 66, 67); Niechęć/Obawa przed nowymi wyzwaniami, przywiązanie do tradycyjnego modelu uzyskiwania dochodów (art. 29, 31 32, 32a, 40 ust.1 lit. a, 65 ust.1 lit. a, b, e).
Identyfikacja potrzeb na podstawie	<ol style="list-style-type: none"> Zwiększenie wsparcia na rzecz dywersyfikacji działalności i zróżnicowania źródeł dochodów.

analizy SWOT	<ol style="list-style-type: none"> 2. Zintensyfikowanie współpracy pomiędzy sektorem B+R a sektorem rybołówstwa. 3. Popularyzacja produktów rybnych i walorów obszarów zależnych od rybactwa. 4. Zmniejszenie barier związanych z przekwalifikowaniem zawodowym,.
Spójność analizy SWOT z Wieloletnim Krajowym Planem Strategicznym dla akwakultury*	
<u>Szczególne potrzeby</u> dotyczące ochrony środowiska, kwestii łagodzenia i dostosowania do skutków zmian klimatycznych oraz innowacji	

Rozdział rozporządzenia EFMR	ROZDZIAŁ IV. Środki dotyczące wprowadzenia do obrotu i przetwarzania (art. 68 – 72)
Mocne strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Doświadczona i wykwalifikowana kadra rybacka oraz przetwórcza (art. 69, 72). 2. Przedsiębiorczość podmiotów sektora rybactwa i umiejętność radzenia sobie w zmieniających się warunkach rynkowych (art. 69, 70). 3. Dostarczanie produktów pożądaných, o wysokiej jakości (art. 69, 70). 4. Wysoki potencjał magazynowania portowego (art. 70) 5. Duży i otwarty rynek zbytu na przechowywane surowce (art. 70). 6. Wysoka innowacyjność, jakość i atrakcyjny asortyment produktów rybnych, (art. 71,72). 7. Potencjał przetwórczy do zagospodarowania ryb morskich i słodkowodnych (art. 72).
Słabe strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Indywidualne wprowadzanie na rynek produktów rybnych (art. 69). 2. Brak organizacji międzybranżowych (art. 69, 71). 3. Brak zharmonizowanych planów połowowych (art. 69). 4. Znaczna, sezonowa fluktuacja cen pierwszej sprzedaży dla głównych produktów rybołówstwa (art. 69). 5. Niewystarczający potencjał mrożenia (art.70) 6. Niski procent zrzeszonych producentów ryb w organizacjach (art. 71). 7. Brak polskich marek na rynkach zagranicznych (art. 71,72). 8. Brak współpracy polskich przetwórców w międzynarodowym marketingu krajowych produktów rybnych (art. 71). 9. Brak nowoczesnego i spójnego systemu identyfikowalności produktów rybnych (art. 71). 10. Trudności w rejestrowaniu nowych podmiotów gospodarczych (art. 71,72). 11. Niska świadomość konsumentów odnośnie: zrównoważonej eksploatacji łowisk, znaczenia spożycia ryb w łańcuchu żywieniowym, jakości produktów rybnych (art. 71, 72). 12. Niska podaż półproduktów z ryb słodkowodnych po

	<p>wstępnej obróbce (art. 72).</p> <p>13. Sezonowość sprzedaży ryb słodkowodnych (art. 71).</p> <p>14. Niewystarczające wykorzystywanie produktów ubocznych powstałych na skutek głównej działalności przetwórczej (art. 72).</p>
Szanse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Skrócenie łańcucha dostaw, poprzez ograniczenie pośredników (art. 69). 2. Poprawienie spójności planów połowowych z planami przetwórstwa (art. 69). 3. Przejęcie przez organizacje producentów procesów wstępnego przygotowania surowca do przetwórstwa (art. 69). 4. Zwiększenie zagospodarowania ryb pelagicznych na cele konsumpcyjne [ukierunkowanie z paszowego wykorzystania] (art. 70). 5. Zwiększenie zagospodarowania nadwyżek w szczytach połowowych (art. 70). 6. Wzrost liczby zrzeszonych w organizacjach producentów (art. 71). 7. Powstanie organizacji międzybranżowych (art.71) 8. Wypromowanie polskich marek na rynkach zagranicznych (art. 71, 72). 9. Standaryzacja umów handlowych i umów regulujących współpracę (art. 71). 10. Uzyskanie przez polskich producentów międzynarodowych certyfikatów potwierdzających pochodzenie ryb ze stad zrównoważonych (art. 71, 72). 11. Eliminowanie wprowadzania do obrotu połowów NNN (art. 71). 12. Lepsze wykorzystanie niekomercyjnych, nieznanych gatunków ryb oraz surowców pochodzących z akwakultury (art. 71, 72). 13. Potencjalne możliwości wzrostu popytu i podaży ryb słodkowodnych (art. 72). 14. Wydłużenie sezonów konsumpcji produktów akwakultury (art. 72). 15. Wdrażanie nowych technologii i produktów w przetwórstwie ryb (art. 72). 16. Rozwój innowacyjnych technologii związanych z wykorzystaniem produktów ubocznych [kolagen, chitozan, oleje, paliwa] (art. 72). 17. Rozwój sieci sprzedaży produktów rybactwa i przetwórstwa, usprawnienie logistyki, rozbudowa kanałów dystrybucji, (art. 69, 71, 72). 18. Wzrost rentowności podmiotów poprzez realizację planów produkcji (art. 69).
Zagrożenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zmniejszenie opłacalności połowów poprzez wydłużony łańcuch dostaw (art. 69). 2. Utrzymanie niskich cen produktów rybnych. 3. Spadek średniego spożycia ryb (art. 69). 4. Import tanich, złej jakości produktów rybnych z krajów trzecich (art. 70, 71, 72). 5. Eksploatacja żywych zasobów wodnych niezgodnie z WPRyb (art. 69).
Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT	<ol style="list-style-type: none"> 1. Pełniejsze i efektywniejsze wykorzystywanie zasobów i surowców oraz innowacyjne wykorzystanie odpadów. 2. Lepsze dostosowanie oferty przetwórstwa do oczekiwań

	<p>konsumentów.</p> <p>3. Udrożnienie kanałów dystrybucji.</p> <p>4. Zwiększenie świadomości konsumentów odnośnie pochodzenia i wartości odżywczych poprzez promocję spożycia.</p> <p>5. Zwiększenie spożycia ryb.</p>
Spójność analizy SWOT z Wieloletnim Krajowym Planem Strategicznym dla akwakultury*	
Szczególne potrzeby dotyczące ochrony środowiska, kwestii łagodzenia i dostosowania do skutków zmian klimatycznych oraz innowacji	

Rozdział rozporządzenia EFMR	ROZDZIAŁ VI. Środki towarzyszące wspólnej polityce rybołówstwa w ramach zarządzania dzielonego (art. 76 – 79)
Mocne strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Wysoki poziom kwalifikacji zawodowych kadr kontroli i egzekwowania rybołówstwa (art. 78 lit. a, b, d, h). 2. Rozbudowana sieć infrastruktury służącej kontroli (art. 78 lit. e, f). 3. Wysoki potencjał ośrodków badawczych (art. 78 lit. g). 4. Doświadczenie w obszarze kontroli (art. 78 lit. h).
Słabe strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Przeszarżały lokalny system informacyjny, dotyczący kontroli rybołówstwa (art. 78 lit. a, d). 2. Konieczność stałej modernizacji i aktualizacji elektronicznych systemów monitorowania, kontroli i identyfikowalności rybołówstwa (art. 78 lit. b, c, g). 3. Niski poziom wykorzystania nowych technologii informatycznych (art. 78 lit. b, c, f). 4. Niski potencjał kontrolny [zasoby ludzkie i zasoby techniczne (art. 78 lit. e, f, k). 5. Niskie możliwości adaptacyjne w zakresie zastosowania nowych technik i technologii (art. 78 lit. h, g). 6. Niska świadomość społeczna z zakresu nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów oraz stosowania zasad WPRyb (art. 78 lit. j).
Szanse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ulepszenie przepływu informacji między poszczególnymi instytucjami (art. 78 lit. a, c, h). 2. Szybszy i wydajniejszy system kontroli i identyfikowalności rybołówstwa (art. 78 lit. b, c, d, e, f, g, k). 3. Zwiększenie świadomości konsumenckiej (art. 78 lit. a, b, c, j). 4. Wprowadzenie nowych technologii i technik w zakresie kontroli oraz egzekwowania (art. 78 lit. g). 5. Podniesienie poziomu potencjału ośrodków badawczych (art. 78 lit. g, h). 6. Możliwość wymiany doświadczeń z zakresu kontroli (art. 78 lit. h).
Zagrożenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Ryzyko nieefektywnego zarządzania kadrami kontroli rybołówstwa na poziomie regionalnym (art. 78 lit. a).

	<ol style="list-style-type: none"> 2. Niefektywność systemu kontroli i identyfikowalności rybołówstwa (art. 78 lit. b, c, e, f, h, k). 3. Niespójność danych na poziomie unijnym (art. 78 lit. d). 4. Ryzyko niewykorzystania nowych technologii w zakresie kontroli oraz egzekwowania (art. 78 lit. g). 5. Spadek potencjału ośrodków badawczych (art. 78 lit. g), 6. Eksploatacja żywych zasobów wodnych niezgodnie z WPRyb (art. 78 lit. j, k).
Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT	<ol style="list-style-type: none"> 1. Potrzeba modernizacji lokalnego systemu informacyjnego, 2. Szkolenia dla rybaków z nowych technologii oraz z zakresu wykonywania żeglugi i rybołówstwa. 3. Wsparcie ośrodków badawczych z zakresu B+R 4. Modernizacja i zakup środków kontroli. 5. Zwiększenie świadomości społeczeństwa z zakresu nielegalnych, nieraportowanych i nieuregulowanych połowów oraz stosowania zasad WPRyb. 6. Wsparcie administracji kontrolnej. 7. Ujednolicenie procesów przepływu informacji
Spójność analizy SWOT z Wieloletnim Krajowym Planem Strategicznym dla akwakultury*	Nie dotyczy
Szczególne potrzeby dotyczące ochrony środowiska, kwestii łagodzenia i dostosowania do skutków zmian klimatycznych oraz innowacji	

Rozdział rozporządzenia EFMR	ROZDZIAŁ VIII. Środki dotyczące zintegrowanej polityki morskiej finansowane w ramach zarządzania dzielonego (art. 79b – 79c)
Mocne strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Monitorowanie i koordynowanie ruchu jednostek. 2. Prowadzone prace rozpoznawcze i eksploatacyjne zasobów morskich i przybrzeżnych. 3. Wysoki poziom kwalifikacji kadry morskiej.
Słabe strony	<ol style="list-style-type: none"> 1. Niska świadomość ekologiczna społeczeństwa. 2. Niskie nakłady finansowe na ochronę środowiska morskiego. 3. Niewystarczająca współpraca zaangażowanych stron. 4. Zróżnicowanie systemów nadzoru i monitoringu morskiego.
Szanse	<ol style="list-style-type: none"> 1. Integracja systemów nadzoru morskiego. 2. Badania monitorujące stan środowiska morskiego. 3. Zwiększenie przepływu informacji między poszczególnymi służbami. 4. Promowanie ochrony środowiska morskiego. 5. Zrównoważone korzystanie z zasobów morskich i przybrzeżnych.
Zagrożenia	<ol style="list-style-type: none"> 1. Zanieczyszczenia morza. 2. Presje i negatywne oddziaływania na środowisko morskie. 3. Rozproszenie systemów monitoringu i nadzoru morskiego.
Identyfikacja potrzeb na podstawie analizy SWOT	
Spójność analizy SWOT z Wieloletnim	Nie dotyczy

Krajowym Planem Strategicznym dla akwakultury*	
<u>Szczególne potrzeby</u> dotyczące ochrony środowiska, kwestii łagodzenia i dostosowania do skutków zmian klimatycznych oraz innowacji	

4.3. Analiza SWOT i wskaźniki kontekstowe odpowiednio dla rozdziałów rozporządzenia EFMR

Rozdział I	Zrównoważony rozwój rybołówstwa (lista SFC2014)		
Wskaźnik kontekstowy przedstawiający sytuację wyjściową (lista SFC2014)	Rok odniesienia	Wartość	Źródło informacji
Flota rybacka (liczba statków, KW, pojemność brutto [GT])	1.2.1.1. 2013	1.2.1.2.	1.2.1.3.
Rentowności (zysk netto)	2013	1.2.1.4.	1.2.1.5.
Wartość dodana brutto i wartość dodana brutto w przeliczeniu na pracownika	2013	1.2.1.6.	1.2.1.7.
Zwrot z inwestycji rzeczowych aktywów trwałych zgodnie z wytycznymi STECF	2013	1.2.1.8.	1.2.1.9.
Wskaźnik równowagi biologicznej zgodnie z wytycznymi STECF (obliczenia na podstawie proporcji bieżącego poziomu śmiertelności połowowej w stosunku do poziomu śmiertelności połowowej zapewniającej maksymalny zrównoważony połów z danego łowiska)	2013	1.2.1.10.	1.2.1.11.
Dostępne wskaźniki ekosystemu zgodnie z ustaleniami do celów wdrażania dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej	2013	1.2.1.12.	1.2.1.13.
Niechciane połowy w przeliczeniu na segment zgodnie ze wskaźnikami ekosystemu ram gromadzenia danych	2013	1.2.1.14.	1.2.1.15.
Wydajność paliwowa połowów ryb (w litrach na 1 kg wylądowanego połowu)	2013	1.2.1.16.	1.2.1.17.
Zatrudnienie (w EPC, w tym w rozbiciu na płeć)	2013	1.2.1.18.	1.2.1.19.
Częstotliwość występowania wypadków i ofiar	2013	1.2.1.20.	1.2.1.21.
Rozdział II	Zrównoważony rozwój akwakultury		
Wskaźnik kontekstowy przedstawiający sytuację wyjściową (lista SFC2014)	Rok odniesienia	Wartość	Źródło informacji

Zmiana produkcji w akwakulturze	1.2.1.22.2013	1.2.1.23.	1.2.1.24.
Rentowność (tylko w przypadku gdy dostępne są dane dla państw śródlądowych)	2013	1.2.1.25.	1.2.1.26.
Odsetek (całkowitej produkcji w ramach akwakultury) produktów akwakultury ekologicznej i systemu recyrkulacji	2013	1.2.1.27.	1.2.1.28.
Zatrudnienie (w EPC, w tym w rozbiciu na płeć)	2013	1.2.1.29.	1.2.1.30.
Rozdział III	Zrównoważony rozwój obszarów rybackich		
Wskaźnik kontekstowy przedstawiający sytuację wyjściową (lista SFC2014)	Rok odniesienia	Wartość	Źródło informacji
Rozmiar i położenie sektora rybołówstwa i akwakultury według segmentów (zatrudnienie, flota, wyładunki, wartość wyładunków...) (w tym floty łodziowej i rybołówstwa śródlądowego)	1.2.1.31.2013	1.2.1.32.	1.2.1.33.
Położenie głównych portów rybackich i terenów hodowli w ramach akwakultury	2013	1.2.1.34.	1.2.1.35.
Liczba i powierzchnia obszarów chronionych (ICZM, morskie obszary chronione, Natura 2000)	2013	1.2.1.36.	1.2.1.37.
Zakres wybrzeża, główne drogi wodne i główne jednolite części wód	2013	1.2.1.38.	1.2.1.39.
Rozdział IV	Środki dotyczące wprowadzania do obrotu i przetwarzania		
Wskaźnik kontekstowy przedstawiający sytuację wyjściową (lista SFC2014)	Rok odniesienia	Wartość	Źródło informacji
Liczba organizacji producentów / stowarzyszeń zrzeszających organizacje producentów / organizacji międzybranżowych	1.2.1.40.2013	1.2.1.41.	1.2.1.42.
Liczba producentów lub operatorów w przeliczeniu na organizację producentów / stowarzyszenie zrzeszające organizacje producentów / organizacje międzybranżowe	2013	1.2.1.43.	1.2.1.44.
Odsetek producentów lub operatorów będących członkami organizacji producentów / stowarzyszenia zrzeszającego organizacje producentów / organizacji międzybranżowych	2013	1.2.1.45.	1.2.1.46.
Obroty (wartość roczna produkcji wprowadzanej na rynek unijny) – okres wyjściowy: 2009-2011 oraz odsetek produkcji wprowadzonej na rynek (wartość i wielkość) przez organizację producentów / stowarzyszenie zrzeszające organizacje producentów / organizacje międzybranżowe	2013	1.2.1.47.	1.2.1.48.

Rozdział VI	Środki towarzyszące wspólnej polityce rybołówstwa w ramach zarządzania dzielonego		
Wskaźnik kontekstowy przedstawiający sytuację wyjściową (lista SFC2014)	Rok odniesienia	Wartość	Źródło informacji
Ilość wykrytych poważnych uchybień, podzielona przez liczbę przeprowadzonych inspekcji (Niezbędne dane zostaną udostępnione Komisji za pośrednictwem strony internetowej, którą będzie musiało stworzyć każde państwo członkowskie do dnia 01.01.2012 r. (art. 114 rozporządzenia 1224/2009/WE).	1.2.1.49.2013	1.2.1.50.	1.2.1.51.
Odsetek wyładunków objętych kontrolą fizyczną		1.2.1.52.	1.2.1.53.
Liczba poważnych uchybień w państwie członkowskim (w ciągu ostatnich 7 lat)		1.2.1.54.	1.2.1.55.
Odsetek wyładunków objętych kontrolą fizyczną 1. Istniejące zasoby, które można poddać kontroli: (suma) ✓	2013	1.2.1.56.	1.2.1.57.
Liczba dostępnych statków i samolotów kontrolujących	2013	1.2.1.58.	1.2.1.59.
Siła robocza (EPC)		1.2.1.60.	1.2.1.61.
Wysokość puli środków w budżecie (zmiana w ciągu ostatnich 5 lat)	2013	1.2.1.62.	1.2.1.63.
Liczba statków wyposażonych w system elektronicznej rejestracji i raportowania (ERS) lub system monitorowania statków (VMS)		1.2.1.64.	1.2.1.65.
Stożek odpowiedzialności (tj. kompletnej i wymaganej jakości) na wezwanie do przekazania danych (w %, tj. 100% minus liczba przypadków nieprzekazania zestawu kompletnych danych wymaganych w module w ramach konkretnego wezwania do przekazania danych w porównaniu z całkowitą liczbą wezwań do przekazania danych w %)		1.2.1.66.	1.2.1.67.

4.4. Wnioski z analizy SWOT

Podstawę do dokonania analizy SWOT, której rezultaty zestawiono w powyższej tabeli, stanowił opis sektora rybackiego w Polsce. Określenie silnych i słabych stron oraz szans i zagrożeń rozwojowych wynikało również z przeprowadzonych konsultacji społecznych. Działania te pozwalają wyciągnąć wiele wniosków związanych z potencjałem rozwojowym, jak również umożliwiają określenie utrudnień i barier w rozwoju tego sektora.

Polski sektor rybacki cieszy się długą tradycją oraz historią. Dzięki temu Polska nadal dysponuje doświadczoną i wykwalifikowaną kadrą rybacką. Niemniej duży niepokój budzi stale malejąca atrakcyjność zawodu rybaka. Jest to skutek braku kształcenia w tym zawodzie na poziomie zawodowym oraz wyższym, a także odejścia rybaków do innych zawodów. Jest to sytuacja niekorzystna ze względu na starania o zmiany jakościowe w produkcji rybackiej. Aby podnosić jakość należy dysponować odpowiednią wiedzą i doświadczeniem. Szansą na ograniczenie obecnie zachodzących procesów jest uatrakcyjnienie kierunków rybackich na każdym szczeblu szkolnictwa oraz studiów rybackich. Niezbędne jest również podjęcie działań dostosowania zawodowego obecnych i byłych pracowników sektora rybołówstwa morskiego ukierunkowanych na zmianę zawodu, tj. przekwalifikowanie do innych sektorów gospodarki, jak również kształcenie w kierunku nowych i innowacyjnych metod połowów.

Mocną stroną polskiego sektora rybołówstwa zgodnie z przeprowadzoną analizą SWOT jest duża liczba portów i przystani rybackich. Istotne jest, aby podmioty działające w sektorze rybackim dysponowały odpowiednią infrastrukturą techniczną w celu niwelowania słabych stron. Pomimo podjętych działań na rzecz modernizacji floty rybackiej w perspektywie 2007-2013, nadal istnieje problem zaawansowanego wieku oraz przestarzałego wyposażenia zarówno portów i przystani, jak i jednostek rybackich. Szczególnie mając na uwadze fakt, iż na koniec 2010 roku średni wiek bałtyckiej floty rybackiej w Polsce wynosił 42 lata dla kutrów i 24 lata dla łodzi rybackich. Przy jednoczesnym braku możliwości finansowania wymiany najstarszych jednostek na nowe o tej samej lub mniejszej zdolności połowowej, wsparcie modernizacji staje się niezbędnym narzędziem dla zachowania floty rybołówstwa morskiego. Związana z tym jest również konieczność kontynuowania dostosowania jednostek rybackich do połowów ryb pelagicznych, jako że dotychczas flota bałtycka w zdecydowanej większości ukierunkowana była na połów dorszy. Konieczne jest zatem zwiększenie nakładów na modernizację infrastruktury oraz wciąż przestarzałej i niewydajnej floty rybackiej.

Odnosząc się do mocnych stron sektora rybackiego należy podkreślić, że w Polsce zdecydowanie przeważają gospodarstwa akwakultury tradycyjnej, które sprzyjają środowisku naturalnemu. Istotne jest, aby działania podjęte w ramach programu koncentrowały się również na modernizacji i doinwestowaniu gospodarstw chowu i hodowli ryb oraz przetwórstwa. Ponadto, biorąc pod uwagę przewidywaną przez reformę WPRyB oraz EFMR konieczność zagospodarowania odrzutów, podobnie jak w wyżej wymienionym przypadku, konieczne jest dostosowanie zakładów przetwórczych do przetwarzania tych odrzutów.

Kolejną mocną stroną polskiego sektora rybackiego jest nowoczesna infrastruktura zakładów przetwórstwa ryb morskich krajowych i eksportowanych. Z drugiej jednak strony brakuje zakładów produkcyjnych przystosowanych do przetwórstwa produktów rybactwa śródlądowego oraz pelagicznego. Rola rybołówstwa śródlądowego jest ważna ze względu na realizację zadań o charakterze publicznoprawnym z zakresu zachowania równowagi zasobów środowiska, w tym utrzymywania wód publicznych (np. wdrażając zasady dyrektywy siedliskowej oraz ramowej dyrektywy wodnej) i zasługuje na szerokie, skonkretyzowane wsparcie niepowielające rozwiązań zaprojektowanych dla rybołówstwa morskiego. Katalog środków wsparcia powinien być raczej dostosowany do zakresu usług ekosystemowych, socjalnych i rekreacyjnych, jakie pełni nowoczesna gospodarka rybacka na różnorodnych wodach publicznych (jeziora, rzeki, zbiorniki zaporowe - niemal 100% wszystkich wód w Polsce to wody publiczne). Zdecydowanie środki wsparcia powinny być zbliżone do tych zaproponowanych dla gospodarstw akwakultury (np. pomoc na wspieranie nowej wiedzy technicznej lub organizacyjnej, w tym systemów i oprogramowania komputerowego, zbierania danych rybackich, dywersyfikacji dochodów, np. przez rozwój działalności dodatkowej nie związanej wprost z pozyskiwaniem żywności, usług z zakresu zarządzania i doradztwa, także środowiskowego i naukowego, pomoc w przypadku klęsk żywiołowych). Odnosząc się do sporządzonej diagnozy uznać należy, że dla sektora rybackiego w Polsce całościowo daje się zauważyć dwie kwestie priorytetowe wymagające kompleksowego wsparcia. Pierwszą z nich jest promocja i wsparcie innowacyjności w każdym aspekcie działania sektora. Z jednej strony wsparcie powinno obejmować poszukiwanie nowych technologii, z drugiej zaś zachęty do wprowadzania tych technologii w praktyce w przedsiębiorstwach rybackich każdego rodzaju. Stąd też wniosek, iż działania na rzecz innowacji powinny być realizowane wspólnie przez wszystkie zainteresowane strony, głównie podmioty rybackie oraz naukowców. Drugim ważnym wnioskiem wynikającym z analizy SWOT dla całego sektora jest wykorzystanie potencjalnych walorów obszarów zależnych od rybactwa w połączeniu z dywersyfikacją działalności rybackiej, szczególnie w kierunku turystyki. W tym aspekcie należy wspierać w szczególności unowocześnianie i podnoszenie standardów już istniejących obiektów i atrakcji turystycznych na obszarach zależnych od rybactwa, niż tworzenie nowych obiektów lub obszarów turystycznych. Wydaje się bowiem, że problemem jest nie tyle brak miejsc noclegowych, ile ich zły lub niezadowolający stan, szczególnie w stosunku ceny do jakości. Działania te powinny mieć jednak na celu wspieranie rozszerzenia źródeł dochodów podmiotów prowadzących działalność rybacką, a nie całkowite odejście od działalności. Należy również wykorzystać potencjał statków rybackich pod kątem rybołówstwa rekreacyjnego i turystyki. Turystyka wędkarska zyskuje coraz większe uznanie ludzi, dzięki czemu może stać się alternatywnym źródłem dochodu dla sektora rybackiego. Program Operacyjny powinien koncentrować się na rewitalizacji obszarów, które będą mogły zostać wykorzystane na działalność rekreacyjną. W tym zakresie, ale nie wyłącznie, szczególnie ważna rola spoczywać powinna na LGR, które realizują długookresowe strategie rozwoju obszarów zależnych od rybactwa, w tym dywersyfikacji działalności gospodarczej podmiotów prowadzących działalność rybacką w kierunku, m. in. turystyki, podniesienia atrakcyjności turystycznej całego obszaru oraz rozwoju przedsiębiorczości na nim. Dla sektora rybackiego bardzo ważne znaczenie ma jego zrównoważony rozwój. Szczególnym problemem dla stabilności sektora jest brak dostępności ryb dla przetwórstwa w ciągu całego roku. W kontekście zdiagnozowanych słabych stron wyróżnia się również kolejny problem dotyczący złej jakości ryb sprzedawanych w supermarketach. Zagrożeniem dla polskiego sektora jest również import

tanich i złej jakości produktów rybnych z krajów trzecich. Istotne jest podjęcie działań niwelujących te słabe strony. Dużą rolę w tym zakresie odgrywać powinny akcje edukacyjne, promocyjne i szkoleniowe. Wciąż jednak rośnie zapotrzebowanie na świeże ryby, co odczytać można jako sygnał kształtowania właściwych postaw żywieniowych wśród społeczeństwa. Działania w ramach programu powinny skupiać się na poprawie jakości sprzedawanego surowca oraz na dalszej promocji ryb świeżych. Koncentrując się na postulatach rybaków i ich udziale przy opracowywaniu analizy SWOT uznano, że należy podjąć działania służące promocji ryb i produktów rybnych, dzięki czemu polski sektor będzie mógł wykorzystać szansę wzmocnienia wizerunku polskich produktów rybnych na rynku światowym, a także wykorzystać potencjał rodzimych gatunków oraz produktów akwakultury. Duże znaczenie w tym kontekście ma poprawa organizacji sieci dystrybucyjnej produktów rybnych i ryb śródlądowych - istnieje potrzeba bardziej logistycznego podejścia do dystrybucji: czyli lepiej zorganizowany transport oraz dostawy. Należy również dostarczać konsumentowi informacji jak wybierać rybę, na co zwracać uwagę, czego unikać itp. Bardzo ważne są w tym aspekcie innowacje i nowe technologie, ponieważ sieć dystrybucyjna wiąże się ściśle z jakością produktów. Konieczne jest poszukiwanie kontaktu z sieciami i dystrybutorami w sprawie zagwarantowania jakości produktów rybnych. Zaznaczyć również należy, że istotnym problemem jest kłusownictwo oraz choroby i drapieżniki zagrażające gospodarce rybackiej. W szczególności sposób odnotować należy, że nie istnieje system rekompensowania szkód spowodowanych przez drapieżniki (głównie kormorany, które objęte są ochroną). Konieczne jest zatem podjęcie działań i inwestycji pozwalających zapobiegać wskazanym wyżej problemom.

W przypadku zagrożeń chorobami w akwakulturze, środkiem do poprawy sytuacji może stać się utworzenie pogotowia ichtiopatologicznego, którego zadaniem będzie wspieranie rybaków. Obowiązek leczenia ryb powinien spoczywać na weterynarii oraz na hodowcach. Obecny system wymaga poprawy, ponieważ gdy w jednym gospodarstwie zostanie stwierdzone występowanie choroby, wówczas następuje wykluczenie z działalności całego regionu, co oczywiście przynosi negatywne skutki finansowe dla hodowców. Dlatego też zaleca się usprawnienie działania systemu monitoringu oraz prewencji w zakresie chorób ryb, gdyż jest to szansa na poprawę działania polskiego sektora rybackiego.

W odniesieniu do Zintegrowanej Polityki Morskiej ważnymi sektorami są ochrona środowiska morskiego oraz integracja systemu nadzoru morskiego. W ostatniej dekadzie zmieniło się znaczenie tradycyjnych sektorów gospodarki morskiej i intensywność ich rozwoju. Przyszłościową dziedziną staje się eksploatacja zasobów dna morskiego i jego podłoża. Mocną stroną są prowadzone prace rozpoznawcze i eksploatacyjne zasobów znajdujących się na obszarach morskich Rzeczypospolitej Polskiej oraz badania dna morskiego, przy zastosowaniu najwyższych norm ochrony środowiska. Prowadzenie działań związanych z zagospodarowaniem podmorskich złóż mineralnych pozwoli na uzyskanie dostępu do ich zasobów. Jednocześnie skutkować będzie poszerzeniem wiedzy na temat technologii wydobycia i geologii morza, w tym stworzeniem szczegółowych map dna morskiego. Wykorzystanie gospodarcze morza wiąże się z potrzebą zachowania naturalnego krajobrazu morskiego oraz ochrony środowiska morskiego jako niezbędnych elementów jakości życia. Niestety nadal mała jest świadomość ekologiczna społeczeństwa. Wobec tego szansę stanowi promowanie wśród społeczeństwa znaczenia regionu Morza Bałtyckiego i jego potencjalnego wpływu na środowisko morskie. Morze Bałtyckie jest jednym z najbardziej zanieczyszczonych akwenów wodnych na świecie, co jest wypadkową wielu czynników. Uzyskanie dobrego stanu środowiska morskiego wymaga podjęcia szeroko zakrojonych i efektywnych działań, mających na celu ograniczenie presji i negatywnych oddziaływań na środowisko Morza Bałtyckiego. Skuteczna ochrona Bałtyku jest możliwa tylko przez skoordynowanie działań zainteresowanych stron na wszystkich poziomach. Kolejną mocną stroną jest doświadczenie w szkoleniu kadr morskich oraz rozwinięta baza dydaktyczna, które dają możliwość kształcenia specjalistów sektora gospodarki morskiej na najwyższym poziomie. Integracja systemów nadzoru morskiego ma na celu uzyskanie obrazu sytuacji w zakresie działań mających znaczenie dla bezpieczeństwa i ochrony na morzu, kontroli granicznej, kontroli rybołówstwa, środowiska morskiego, handlu i interesów gospodarczych Unii Europejskiej. Słabą stroną jest zróżnicowanie systemów monitoringu i nadzoru morskiego. Szansę stanowi stworzenie modelu współpracy między poszczególnymi podmiotami ze sfery cywilnej i wojskowej, zwiększenie efektywności istniejących systemów nadzoru morskiego, zmniejszenie kosztów operacyjnych, a także zwiększenie przepływu informacji pomiędzy służbami oraz wypracowanie innowacyjnych rozwiązań w oparciu o istniejące ramy prawne.

5. Opis strategii programu operacyjnego

5.1. Opis strategii programu

5.2. Cele szczegółowe i wskaźniki rezultatu

Poniższą tabelę należy opracować dla każdego celu szczegółowego

Cel szczegółowy	Promowanie konkurencyjności rybołówstwa (lista w SFC2014)	
Wskaźnik rezultatu, czyli cel jaki państwo członkowskie stara się osiągnąć przy wsparciu EFMR (lista w SFC2014)	Tytuł wskaźnika rezultatu i jego jednostka miary	Wartość docelowa dla 2022 r.

Cel szczegółowy	Promowanie społecznego wymiaru wspólnej polityki rybołówstwa (lista w SFC2014)	
Wskaźnik rezultatu, czyli cel jaki państwo członkowskie stara się osiągnąć przy wsparciu EFMR (lista w SFC2014)	Tytuł wskaźnika rezultatu i jego jednostka miary	Wartość docelowa dla 2022 r.

Cel szczegółowy	Złagodzenie skutków zmiany klimatu/zwiększenie efektywności energetycznej (lista w SFC2014)	
Wskaźnik rezultatu, czyli cel jaki państwo członkowskie stara się osiągnąć przy wsparciu EFMR (lista w SFC2014)	Tytuł wskaźnika rezultatu i jego jednostka miary	Wartość docelowa dla 2022 r.

Cel szczegółowy	Promowanie zrównoważonej akwakultury, w tym różnorodności biologicznej (lista w SFC2014)	
Wskaźnik rezultatu, czyli cel jaki państwo członkowskie stara się osiągnąć przy wsparciu EFMR (lista w SFC2014)	Tytuł wskaźnika rezultatu i jego jednostka miary	Wartość docelowa dla 2022 r.

Cel szczegółowy	Promowanie konkurencyjności akwakultury (lista w SFC2014)	
------------------------	---	--

Wskaźnik rezultatu, czyli cel jaki państwo członkowskie stara się osiągnąć przy wsparciu EFMR (lista w SFC2014)	Tytuł wskaźnika rezultatu i jego jednostka miary	Wartość docelowa dla 2022 r.

Cel szczegółowy	Wspieranie spójności terytorialnej i gospodarczej obszarów zależnych od rybactwa oraz włączenia społecznego mieszkańców tych obszarów (lista w SFC2014)	
Wskaźnik rezultatu, czyli cel jaki państwo członkowskie stara się osiągnąć przy wsparciu EFMR (lista w SFC2014)	Tytuł wskaźnika rezultatu i jego jednostka miary	Wartość docelowa dla 2022 r.

Cel szczegółowy	Dywersyfikacja zatrudnienia społeczności rybackich i tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach zależnych od rybactwa (lista w SFC2014)	
Wskaźnik rezultatu, czyli cel jaki państwo członkowskie stara się osiągnąć przy wsparciu EFMR (lista w SFC2014)	Tytuł wskaźnika rezultatu i jego jednostka miary	Wartość docelowa dla 2022 r.

Cel szczegółowy	Wzmocnienie producentów i zapewnienie lepszej koordynacji w całym łańcuchu wartości (lista w SFC2014)	
Wskaźnik rezultatu, czyli cel jaki państwo członkowskie stara się osiągnąć przy wsparciu EFMR (lista w SFC2014)	Tytuł wskaźnika rezultatu i jego jednostka miary	Wartość docelowa dla 2022 r.

Cel szczegółowy	Zapewnienie skutecznego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania prawa (lista w SFC2014)	
Wskaźnik rezultatu, czyli cel jaki państwo członkowskie stara się osiągnąć przy wsparciu EFMR (lista w SFC2014)	Tytuł wskaźnika rezultatu i jego jednostka miary	Wartość docelowa dla 2022 r.

5.3. Główne działania EFMR i wskaźniki efektów

Poniższą tabelę należy opracować dla każdego celu szczegółowego

Tytuł wybranego działania głównego	Priorytet Unii, do którego realizacji przyczynia się działanie (lista w SFC2014)	Wskaźnik efektów działania		Uzasadnienie dla kombinacji działań (wspierane przez ocenę ex-ante i analizę SWOT)
		Tytuł wskaźnika efektów wraz z jego jednostką miary (lista w SFC2014)	Wartość docelowa dla 2022 r.	
Wybrane odpowiednie główne kryterium 1		Wskaźnik efektów 1		
		Wskaźnik efektów 2		
		Wskaźnik efektów 3		
Wybrane odpowiednie główne kryterium 2		Wskaźnik efektów 1		
		Wskaźnik efektów 2		
		Wskaźnik efektów 3		
Wybrane odpowiednie główne kryterium 3		Wskaźnik efektów 1		
		Wskaźnik efektów 2		
		Wskaźnik efektów 3		

5.4. Alokacja finansowa w podziale na priorytety Unii

Poniższą tabelę należy opracować dla każdego Priorytetu Unii

Priorytet UE	1	2	3	4
Wkład EFMR (w euro) na lata 2014-2020				
Całkowity wkład publiczny (w euro) na lata				

2014-2020				
Udział całkowitego wkładu EFMR dla priorytetu Unii (%)				

6. Podsumowanie oceny ex-ante

6.1. Opis procesu oceny ex-ante

6.2. Przegląd rekomendacji z oceny ex-ante i opis sposobu ich uwzględnienia

Temat (lista w SFC)	Rekomendacja	Sposób odniesienia do rekomendacji / wskazać powód nieodniesienia się do rekomendacji

7. Podsumowanie oceny oddziaływania na środowisko

Wykonanie oceny oddziaływania na środowisko programu operacyjnego nałożone jest przepisami ustawy Prawo ochrony środowiska z dnia 27 kwietnia 2001 r. (Dz. U. 2001 Nr 62 poz. 627, z późn. zm.). Po wykonaniu ekspertyzy zostanie ona załączona do programu operacyjnego, natomiast w niniejszym dokumencie zawarte zostanie podsumowanie oceny.

8. Opis spełnienia warunkowości ex-ante

8.1. Ustalenie obowiązujących warunków ex-ante i ocena ich spełnienia

Warunki ex-ante, specyficzne dla EFMR, są wskazane w załączniku IV do projektu rozporządzenia o EFMR. Dotyczą one:

- Stworzenia do 2014 roku wieloletniego krajowego planu strategicznego dla akwakultury, o którym mowa w art. 43 [rozporządzenia w sprawie WPRyb];
- Przygotowania opisu potencjału administracyjnego umożliwiającego wypełnienie wymogów w odniesieniu do danych dotyczących zarządzania rybołówstwem określonych w art. 37 [rozporządzenia w sprawie WPRyb];
- Przygotowania opisu potencjału administracyjnego umożliwiającego wypełnienie wymogów unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania, zgodnie z przepisami art. 46 [rozporządzenia w sprawie WPRyb] i dalszymi przepisami zawartymi w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1224/2009.

Na grudzień 2012 roku stan spełnienia warunkowości ex-ante przedstawia się w sposób następujący:

W porównaniu do wersji oceny spełnienia warunków ex-ante dla EFMR przyjętej przez Radę Ministrów, odnośnie warunku 1 należy wskazać, iż w dniu 23 listopada 2012 r. w La Coruna w Hiszpanii odbyło się spotkanie poświęcone dyskusji na temat przygotowywanych przez Komisję Europejską strategicznych wytycznych, które posłużą opracowaniu krajowych strategii zrównoważonego rozwoju akwakultury na lata 2014-2020. Po wydaniu przedmiotowych wytycznych przez KE rozpoczną się prace nad polską strategią zrównoważonego rozwoju akwakultury.

Odnośnie warunku 2, w związku z doprecyzowaniem *pierwszego i drugiego kryterium wypełnienia* przez wskazanie podmiotu, który umożliwia przygotowanie, stosowanie i realizację wieloletniego programu gromadzenia danych do przeglądu przez STECF i zatwierdzenia przez Komisję, a także doprecyzowaniem *trzeciego kryterium wypełnienia* przez wskazanie informacji potwierdzających zdolność przydziału zasobów ludzkich, wystarczającą do realizacji dwustronnych lub wielostronnych porozumień z innymi państwami członkowskimi w przypadku dzielonej pracy przy wypełnianiu zobowiązań związanych z gromadzeniem danych, **stwierdzono, iż warunek zakwalifikować można już jako spełniony** (do tej chwili miał status częściowo spełnionego).

Odnośnie 3 warunku w zakresie kontroli i egzekwowania, nie jest on spełniony. Toczą się obecnie prace dostosowujące ustawę o rybołówstwie morskim – założenia do niej przyjęte zostały przez Rząd w dniu 11 grudnia 2012 r. - aby warunek w całości uzyskał status spełnionego.

Uwarunkowanie ex-ante (lista SFC2014)	Stosowane TAK/NIE	Jeżeli nie jest stosowany uzasadnić dlaczego	Priorytet/Priorytety Unii, do których stosuje się obowiązujące uwarunkowania (lista SFC2014)	Czy stosowane uwarunkowanie jest spełnione TAK/NIE	Samoocena spełnienia każdego kryterium stosowanego uwarunkowania ex-ante (załącznik III EFMR) (lista SFC2014)	Data spełnienia (jeśli spełnione)	Odniesienie (jeśli spełnione)

Warunki specyficzne dla Europejskiego Funduszu Morskiego i Rybackiego (stan na maj 2013 r.)

Uwaga ogólna: Warunek nie był jeszcze przedmiotem dyskusji na forum grupy roboczej ds. wewnętrznej i zewnętrznej polityki rybackiej. Dlatego też, strona Polska może w toku dalszych prac zgłosić uwagi lub zapytania do poszczególnych wymogów uwarunkowań *ex ante*, co może wpłynąć na ich ostateczny kształt i zobowiązania.

Priorytety UE w odniesieniu do rozwoju obszarów wiejskich / celu tematycznego Wspólnych Ram Strategicznych	Warunek <i>ex ante</i>	Kryteria wypełnienia	Wstępna ocena	Stan spełnienia / działania konieczne do spełnienia
<p>Priorytet 3. Wsparcie innowacyjnej, konkurencyjnej i opartej na wiedzy akwakultury</p> <p>Priorytet 5. Promowanie zrównoważonej i zasobooszczędnej akwakultury</p> <p>Cel Tematyczny 6. ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów</p>	<p>Stworzenie do 2014 r. wieloletniego krajowego planu strategicznego dla akwakultury, o którym mowa w art. 43 [rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa];</p>	<p>Wieloletni krajowy plan strategiczny dla akwakultury przesyłany jest do Komisji najpóźniej w dniu przesłania PO.</p> <p>PO zawiera informacje na temat komplementarności z wieloletnim krajowym planem strategicznym dla akwakultury</p>	<p>Warunek niespełniony</p>	<p>Warunek odnosi się do przyszłego planu strategicznego dla akwakultury, który powinien zostać opracowany do 2014 r. Nie ma przeszkód, aby taki dokument opracować, w chwili obecnej trwają prace dotyczące tego zagadnienia.</p> <p>KE opracowała wytyczne, na podstawie których zostanie opracowana „Strategia rozwoju akwakultury”. W chwili obecnej wytyczne te są analizowane celem podjęcia prac w kierunku przygotowania przedmiotowej strategii.</p>
<p>Priorytet 6 Przyczynianie się do wdrażania WPRyB</p> <p>Cel Tematyczny 6: ochrona środowiska naturalnego i wspieranie</p>	<p>Udowodniony potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów w odniesieniu do danych dotyczących zarządzania rybołówstwem określonych w art. 37 [rozporządzenia w</p>	<p>Udowodniony potencjał administracyjny umożliwiający przygotowanie i zastosowanie wieloletniego programu dotyczącego gromadzenia danych do przeglądu przez STECF i zatwierdzenia przez Komisję</p>	<p>Warunek spełniony</p>	<p>Pierwsze i drugie kryterium</p> <p>Zgodnie z zapisami art. 3 ust 3 ustawy o rybołówstwie z dnia 19 lutego 2004 r. (DZ. U. z 2004 r. nr 62 poz. 574) oraz Rozporządzeniem Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie określenia jednostki badawczo-rozwojowej realizującej program zbierania, gromadzenia i zarządzania</p>

<p>efektywności wykorzystania zasobów</p>	<p>sprawie WPRyb];</p>	<p>Udowodniony potencjał administracyjny umożliwiający przygotowanie i realizację rocznego planu prac dotyczącego gromadzenia danych do przeglądu przez STECF i zatwierdzenia przez Komisję</p> <p>Zdolność przydziału zasobów ludzkich wystarczająca do realizacji dwustronnych lub wielostronnych porozumień z innymi państwami członkowskimi w przypadku dzielonej pracy przy wypełnianiu zobowiązań związanych z gromadzeniem danych</p>	<p>danymi niezbędnymi do realizacji Wspólnej Polityki Rybackiej Unii Europejskiej z dnia 30 kwietnia 2004 r. jednostką badawczo-rozwojową realizującą na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej program zbierania, gromadzenia i zarządzania danymi niezbędnymi do realizacji Wspólnej Polityki Rybackiej Unii Europejskiej jest Morski Instytut Rybacki – Państwowy Instytut Badawczy w Gdyni.</p> <p>MIR-PIB obecnie realizuje WPZDR na lata 2007-2013</p> <p>Trzecie kryterium</p> <p>MIR-PIB dysponuje odpowiednim potencjałem zasobów ludzkich niezbędnym do realizacji porozumień z innymi państwami członkowskimi oraz posiada doświadczenie z tytułu podobnych działań w ramach dotychczasowego programu gromadzenia danych rybackich.</p> <p>Informacje:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Ilość osób zaangażowanych w zbiór i przetwarzanie danych – 53 2. Jeden statek badawczy R/V BALTICA <ol style="list-style-type: none"> a. długość całkowita - 41 m b. pojemność - 620 BRT c. moc silnika głównego - 1040 kW 3. Zbiór danych biologicznych w trakcie: <ol style="list-style-type: none"> a. 3 rejsy badawcze (koordynowane przez ICES) b. 90 rejsów na kutrach i łodziach rybackich na Bałtyku c. 2-4 rejsy dalekomorskie d. 135 wypraw do portów i przystani po próby ryb i dane rybackie
---	------------------------	--	---

				<p>4. Bazy danych :</p> <ul style="list-style-type: none"> a. Morski DATRAS – baza danych z rejsów badawczych b. Analizy Ichtiologiczne – baza danych ichtiologicznych c. Połowy i Wyładunki – baza danych z połowów i wyładunków (w tym danych ekinomicznych) d. baza CTD – baza danych hydrologicznych e. RRW-19 – baza danych ekonomicznych f. RRW-20 – baza danych ekonomicznych g. RRW-A – baza danych ekonomicznych <p>Po przetworzeniu, dane z baz są transferowane do międzynarodowych baz danych :</p> <ul style="list-style-type: none"> - InterCatch (baza naukowa ICES); - FishFrame (baza danych rybackich ICES); - BAD (baza danych hydrologicznych) <p>Program WPZDR posiada również bazy danych, którymi operuje CMR (baza danych VMS, ERS)</p>
	<p>Udowodniony potencjał administracyjny umożliwiający wypełnienie wymogów unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania, zgodnie z przepisami art. 46 [rozporządzenia w sprawie WPRyb] i dalszymi przepisami zawartymi w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1224/2009.</p>	<p>Konkretne działania obejmują:</p> <p>Udowodniony potencjał administracyjny umożliwiający przygotowanie i realizację krajowego programu kontroli na lata 2014-2020, o którym mowa w art. 19 ust. 1</p> <p>Udowodniony potencjał administracyjny umożliwiający przygotowanie i realizację</p>	<p>Warunek spełniony</p>	<p>W odniesieniu do wszystkich kryteriów mówiących o opisie potencjału administracyjnego Polska dysponuje następującymi zasobami materialnymi:</p> <p>Zgodnie z obowiązującą ustawą o rybołówstwie, kto wykonuje rybołówstwo morskie z naruszeniem przepisów o rybołówstwie, w tym przepisów Wspólnej Polityki Rybackiej UE, podlega karze pieniężnej, której wysokość uzależniona jest od podmiotu, który dokonał naruszenia (armator, kapitan statku rybackiego lub inna osoba fizyczna), długości statku, przy pomocy którego dokonano</p>

		<p>krajowego programu kontroli w odniesieniu do planów wieloletnich (art. 46 rozporządzenia w sprawie kontroli)</p> <p>Udowodniony potencjał administracyjny umożliwiający przygotowanie i realizację wspólnego programu kontroli, który można rozwijać we współpracy z innymi państwami członkowskimi (art. 94 rozporządzenia w sprawie kontroli)</p> <p>Udowodniony potencjał administracyjny umożliwiający przygotowanie i realizację indywidualnych programów kontroli i inspekcji (art. 95 rozporządzenia w sprawie kontroli)</p> <p>Udowodniony potencjał administracyjny umożliwiający zastosowanie systemu skutecznych, proporcjonalnych i odstraszających kar za poważne naruszenia przepisów (art. 90 rozporządzenia w sprawie kontroli)</p> <p>Udowodniony potencjał administracyjny umożliwiający zastosowanie systemu punktów za poważne naruszenia przepisów (art. 92 rozporządzenia w sprawie kontroli)</p> <p>Zdolność przydziału zasobów ludzkich wystarczająca do realizacji rozporządzenia w sprawie kontroli</p>	<p>naruszenia oraz od rodzaju naruszenia i jego społecznej szkodliwości. Szczegółowy katalog poszczególnych rodzajów naruszeń wraz z odpowiadającymi im wysokościami kar pieniężnych zapisanymi w postaci przedziałów określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie.</p> <p>Minister wł. ds. rybołówstwa prowadzi nadzór nad Okręgowymi Inspektoratami Rybołówstwa Morskiego w Gdyni, Słupsku i Szczecinie, którzy dysponują zasobami ludzkimi w ilości 87 osób, w tym 55 inspektorów rybołówstwa morskiego.</p> <p>Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o rybołówstwie sprawują Okręgowi Inspektorzy Rybołówstwa Morskiego w Gdyni, Słupsku i Szczecinie za pośrednictwem inspektorów rybołówstwa morskiego. W okręgowych inspektoratach rybołówstwa morskiego zatrudnionych jest łącznie 87 osób, w tym 55 inspektorów rybołówstwa morskiego. W odniesieniu do zasobów technicznych inspektoraty dysponują 9 statkami kontrolnymi, 3 pontonami inspekcyjnymi oraz 20 samochodami. Planowane zasoby finansowe na 2013 rok w trzech OIRM wynoszą 7 765 000 PLN.</p> <p>Ponadto, w odniesieniu do opracowywania programów kontroli – są one opracowywane na podstawie wytycznych zawartych w przepisach kontrolnych przez pracowników DR we współpracy z Okręgowymi Inspektoratami Rybołówstwa Morskiego. W zależności od specyfiki programu albo muszą być zatwierdzone przez KE albo przez Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Nie mają one statusu ani rozporządzenia ani zarządzenia.</p> <p>Powyższy potencjał posiada doświadczenie w</p>
--	--	--	---

			<p>realizacji zadań z zakresu kontroli i jest przygotowany do realizacji dodatkowych zadań związanych z reformą WPRyb.</p> <p>Ponadto, w zakresie spełnienia poszczególnych kryteriów można wymienić następujące działania:</p> <p>Pierwsze kryterium</p> <p>Drugie kryterium</p> <p>Corocznie Polska opracowuje i informuje Komisję Europejską o programach kontroli w odniesieniu do każdego planu wieloletniego.</p> <p>Trzecie kryterium</p> <p>Polska nie ma przyjętego wspólnego programu kontroli bezpośrednio z innymi państwami. Realizowane są natomiast tzw. wspólne programy rozmieszczenia (ang. Joint Deployment Plan), które są koordynowane na poszczególnych obszarach przez Europejską Agencję Kontroli Rybołówstwa (ang. EFCA).</p> <p>Czwarte kryterium</p> <p>Indywidualne programy kontroli i inspekcji (SCIP) są opracowywane przez KE we współpracy z EFCA. Aktualnie trwają prace na szczeblu KE w celu wypracowania modelu SCIP, który będzie wykorzystywany na poszczególnych akwenów w odniesieniu do określonych zasobów ryb.</p> <p>Piąte kryterium</p> <p>Zgodnie z obowiązującą ustawą o rybołówstwie, kto wykonuje rybołówstwo morskie z naruszeniem przepisów o rybołówstwie w tym przepisów Wspólnej Polityki Rybackiej UE podlega karze pieniężnej, której wysokość uzależniona jest od podmiotu, który dokonał naruszenia (armator,</p>
--	--	--	---

				<p>kapitan statku rybackiego lub inna osoba fizyczna), długości statku, przy pomocy którego dokonano naruszenia oraz od rodzaju naruszenia i jego społecznej szkodliwości. Szczegółowy katalog poszczególnych rodzajów naruszeń wraz z odpowiadającymi im wysokościami kar pieniężnych zapisanymi w postaci przedziałów określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie.</p> <p>Szóste kryterium Opis potencjału administracyjnego jak powyżej.</p> <p>Siódme kryterium Opis potencjału administracyjnego jak powyżej.</p>
--	--	--	--	--

8.2. Opis i harmonogram działań, które należy podjąć, aby osiągnąć spełnienie obowiązujących uwarunkowań ex-ante, które nie zostały spełnione na dzień przekazania PO

Uwarunkowania ex-ante (lista SFC2014)	Priorytet/Priorytety Unii, do których stosuje się obowiązujące uwarunkowanie (lista SFC2014)	Organy odpowiedzialne za spełnienie uwarunkowania	Działania, które mają być podjęte	Termin (data)

9. Opis wkładu programu operacyjnego dla Strategii EUROPA 2020 i komplementarność z innymi Europejskimi Funduszami Strukturalnymi i Inwestycyjnymi (ESI)

Zgodnie z ustaleniami podjętymi podczas prac nad założeniami umowy partnerstwa EFMR realizować będzie 7 z 11 celów tematycznych określonych we Wspólnych Ramach Strategicznych.

9.1. Realizacja celów EUROPA 2020 zgodnie z celami tematycznymi zawartymi we Wspólnych Ramach Strategicznych

EFMR realizował będzie szeroko pojęte wsparcie na rzecz sektora rybackiego wraz z aspektami społeczno-ekonomicznymi związanymi z jego restrukturyzacją, jak również administracyjne zdolności dla wdrażania Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Celem jest strukturalne wzmocnienie sektora oraz podnoszenie wartości produktów rybactwa. Ponadto, EFMR będzie realizował cele strategii EUROPA 2020 w zakresie ochrony środowiska i propagowania oraz wdrażania innowacji oraz wzmocnienia kapitału ludzkiego istniejącego lub potencjalnie możliwego do wykorzystania w sektorze rybackim. Uzupełnieniem działań na rzecz tego sektora, które jednak pośrednio tylko pośrednio są z nim powiązane będą inwestycje realizowane z innych funduszy UE (zgodnie z pkt 9.2). Zakres wsparcia w ramach EFMR obejmuje:

- W zakresie celu tematycznego nr 1. Wspieranie badań naukowych, rozwoju technologicznego i innowacji będzie on realizowany poprzez wdrażanie innowacyjnych technologii w akwakulturze i rybołówstwie oraz wspieranie tworzenia sieci kontaktów między przedsiębiorstwami lub organizacjami branżowymi z sektora.
- W ramach celu tematycznego nr 3. Podnoszenie konkurencyjności MŚP, sektora rolnego oraz sektora rybołówstwa i akwakultury wspierane będą podmioty sektora rybackiego w Polsce.
- W ramach celu tematycznego 5. Promowanie dostosowania do zmian klimatu, zapobiegania ryzyku i zarządzania ryzykiem ...
- W ramach celu tematyczny nr 6. Ochrona środowiska naturalnego i wspieranie efektywności wykorzystania zasobów w zakresie rybołówstwa i akwakultury, pomoc koncentrować się będzie na promowaniu i wdrażaniu rozwiązań na rzecz ochrony środowiska w sektorze rybackim.
- W ramach celu tematycznego nr 8. Wspieranie zatrudnienia i mobilności pracowników obszar wsparcia obejmować będzie ułatwianie różnicowania działalności i tworzenia nowych miejsc pracy na obszarach rybackich oraz wsparcie dla osób odchodzących z rybactwa.
- W ramach celu tematycznego 9. Wspieranie włączenia społecznego i walka z ubóstwem ...
- W ramach celu tematycznego nr 11. Wzmacnianie potencjału instytucjonalnego i skuteczności administracji publicznej obejmować będzie poprzez działania w zakresie kontroli i egzekwowania, gromadzenia danych, wsparcia dla systemów przekazywalnych koncesji połowowych oraz wsparcia dla wdrażania środków ochrony w ramach WPRyb.

W zakresie celu tematycznego 1 EFMR wspierać będzie w szczególności:

- projekty innowacyjne w zakresie rybołówstwa morskiego i śródlądowego, akwakultury oraz służące ochronie morskich i śródlądowych zasobów biologicznych,
- promowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci kontaktów w sektorze rybackim,
- partnerstwa między naukowcami a rybakami.

W zakresie celu tematycznego 3 EFMR wspierać będzie w szczególności:

- rozpoczęcie działalności przez młodych rybaków,
- inwestycje w portach rybackich, miejscach wyładunku i przystaniach wyłącznie w zakresie rozwoju technologicznego i poprawy warunków bezpieczeństwa i higieny pracy,
- inwestycje w gospodarstwa rybołówstwa śródlądowego,
- podnoszenie jakości produktów i wartości dodana produktów rybołówstwa i akwakultury, w tym inwestycje produkcyjne,
- wspieranie szukania nowych form dochodów podmiotów sektora rybołówstwa i akwakultury,
- usługi z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury
- tworzenie i wdrażanie planów produkcji i wprowadzania do obrotu,
- dopłaty do przechowywania,
- środki dotyczące wprowadzania do obrotu,
- przetwarzanie produktów rybołówstwa i akwakultury,

Cel tematyczny 5 realizowany będzie w ramach EFMR m.in. przez:

- łagodzenie zmiany klimatu, w tym wymiana silników na statkach rybackich,
- przyczynianie się do osiągnięcia celów zintegrowanego nadzoru morskiego, a w szczególności do realizacji celów CISE.

Cel tematyczny 6 EFMR realizowany będzie poprzez m.in.:

- zmniejszanie oddziaływania rybołówstwa na środowisko morskie,
- ochronę i odbudowę morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich w ramach zrównoważonej działalności połowowej,
- łagodzenie zmiany klimatu,
- inwestycje w zakresie rybołówstwa śródlądowego służące ochronie środowiska,
- akwakulturę świadcząca usługi w zakresie ochrony środowiska,
- środki dotyczące zdrowia i dobrostanu zwierząt.

Cel tematyczny 8 realizowany będzie w ramach EFMR m. n. przez:

- dywersyfikację działalności gospodarczej i zatrudnienia podmiotów sektora rybołówstwa i akwakultury,

- szkolenia w zakresie przekwalifikowania do zawodu niezwiązanego z rybactwem dla rybaków i hodowców ryb oraz ich współmałżonków lub pracowników.

Cel tematyczny 9 realizowany będzie w ramach EFMR m.in. przez:

- wsparcie z EFMR na rzecz zintegrowanego rozwoju lokalnego,
- realizację lokalnych strategii rozwoju przez LGD,
- działania prowadzone w ramach współpracy pomiędzy LGD.

Cel tematyczny 11 realizowany będzie w ramach EFMR m.in. przez:

- wdrażanie środków ochrony w ramach WPRyb oraz środków ochrony związanych z rybołówstwem w ramach sieci Natura 2000 i dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej,
- wdrażanie unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania,
- gromadzenie pierwotnych danych biologicznych, technicznych, środowiskowych i społeczno-gospodarczych, zarządzanie nimi oraz ich wykorzystywanie, zgodnie z wieloletnim programem Unii,
- promowanie ochrony środowiska morskiego,
- poprawę wiedzy na temat stanu środowiska morskiego.

EFMR w zakresie celu tematycznego 11 wspierał będzie wyłącznie specjalistyczne rozwiązania systemowe i informatyczne związane z wdrażaniem Wspólnej Polityki Rybołówstwa. Obejmować będzie wsparcie:

a) dla systemów przekazywalnych koncesji połowowych w ramach WPRyb lub nowe systemy dostosowania działalności połowowej do uprawnień do połowów, o których mowa w rozporządzeniu „w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa”,

b) wdrażanie środków ochrony w ramach WPRyb oraz środków ochrony związanych z rybołówstwem w ramach sieci Natura 2000 i dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej,

c) w zakresie kontroli i egzekwowania EFMR będzie wspierać wdrażanie unijnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania, zgodnie z przepisami rozporządzenia w sprawie Wspólnej Polityki Rybołówstwa oraz określonego w rozporządzeniu Rady (WE) nr 1224/2009 z dnia 20 listopada 2009 r. ustanawiającym wspólnotowy system kontroli w celu zapewnienia przestrzegania przepisów wspólnej polityki rybołówstwa⁹,

d) EFMR wspiera gromadzenie pierwotnych danych biologicznych, technicznych, środowiskowych i społeczno-gospodarczych, zarządzanie nimi oraz ich wykorzystywanie, zgodnie z wieloletnim programem Unii, o którym mowa w rozporządzeniu w sprawie Wspólnej Polityki Rybołówstwa.

⁹

Dz. U. L 343 z 22.12.2009, s. 1.

Cel szczegółowy	Działanie EFMR (artykuł)	Priorytet Unii	Cel temtyczny
Promowanie konkurencyjnego rybołówstwa	69-72		
Złagodzenie skutków zmiany klimatu/zwiększenie efektywności energetycznej	45-46, 50 ust. 1 lit. b; 53-54; 72		
Promowanie zrównoważonej akwakultury, w tym różnorodności biologicznej	45-46; 50; 54; 56		
Promowanie konkurencyjności akwakultury	45-50; 56-57; 69-72		
Wspieranie spójności terytorialnej i gospodarczej obszarów zależnych od rybactwa oraz włączenia społecznego mieszkańców tych obszarów	29-31; 64-67		
Dywersyfikacja zatrudnienia społeczności rybackich i tworzenia nowych miejsc pracy na obszarach zależnych od rybactwa	29-30; 40 ust. 1 lit. a; 31-32; 32a		
Promowanie społecznego wymiaru wspólnej polityki rybołówstwa	69		
Wzmocnienie producentów i zapewnienie lepszej koordynacji w całym łańcuchu wartości	69; 71-72		
Zapewnienie skutecznego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania	78		

9.2. Zakres komplementarności interwencji EFMR z innymi funduszami ESI

Mogą być realizowane z EFMR, a powinno być z innych funduszy UE

Istnieje konieczność dokonania podziału zakresów operacji, które potencjalnie mogłyby być realizowane w ramach EFMR, jednak ze względu na pozarybacki charakter tych inwestycji powinny być wspierane w ramach bardziej wyspecjalizowanych w tym celu funduszy UE. Generalną zasadą powinno być, aby EFMR finansował wszelkie aspekty związane z prowadzeniem gospodarki rybackiej oraz ochrony zasobów wód, natomiast pozostałe aspekty funkcjonowania podmiotów sektora rybackiego, powinny być finansowane z innych funduszy UE.

Poniżej przedstawiono potencjalnie najbardziej „kolizyjne” obszary wsparcia z EFMR oraz innych funduszy UE wraz z propozycją sposobu komplementarności pomiędzy funduszami.

Inwestycje w portach rybackich

EFMR finansować będzie inwestycje w urządzenia techniczne służące działalności rybackiej oraz elementy budowlane bezpośrednio z tymi urządzeniami związane w portach rybackich, przystaniach oraz miejscach wyładunku służące podnoszeniu jakości wyładowanych produktów, zwiększaniu efektywności energetycznej, przyczynianiu się do ochrony środowiska lub poprawy bezpieczeństwa i warunków pracy.

W ramach **EFRR** natomiast, finansowane byłyby inwestycje związane z infrastrukturą towarzyszącą, w tym m. in. budowa i remont dróg.

Dywersyfikacja źródeł energii

Inwestycje realizowane przez podmioty prowadzące działalność rybacką w tym zakresie mogą być zbieżne z działaniami realizowanymi w zakresie energetyki w ramach EFRR, np. elektrownie wiatrowe i inne, na potrzeby danego przedsiębiorstwa. Proponuje się, aby całość wsparcia w tym zakresie przenieść do **EFRR**.

Inwestycje w dziedzictwo kulturowe i obiekty sportowo-rekreacyjne

W ramach EFMR realizowanego poprzez podejście CLLD możliwe byłoby finansowanie operacji polegającej na promowaniu dobrostanu społecznego i dziedzictwa kulturowego na obszarach rybackich, w tym morskiego dziedzictwa kulturowego. Jednakże, zważywszy na bardzo sektorowy charakter EFMR oraz nieznaczną wysokość środków przeznaczonych na jego realizację, w porównaniu do innych funduszy UE proponuje się, aby takie działania realizowane były z **EFRR lub EFRROW**.

Przetwarzanie produktów rybołówstwa i akwakultury

Należy wskazać, iż przetwórstwo ryb finansowane powinno być w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego na lata 2014-2020. W zakresie EFMR natomiast mogłoby być realizowane działania uzupełniające, które obejmują inne środki wskazane w projekcie rozporządzenia o EFMR, m. in. przetwórstwo bezpośrednie na statkach lub obiektach chowu lub hodowli ryb.

9.3. Zakres komplementarności EFMR ze Strategią Unii Europejskiej dla Regionu Morza Bałtyckiego

Na podstawie analizy priorytetów, środków oraz działań możliwych do zrealizowania w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” można wstępnie stwierdzić, iż mogłyby się one przyczynić się do realizacji następujących obszarów priorytetowych w ramach SUE RMB:

- PA Agri – Wzmocnienie zrównoważonego rolnictwa, leśnictwa i rybnactwa,
- PA Bio – Zachowanie naturalnych stref oraz bioróżnorodności, wliczając łowiska,
- PA Innovation – Wykorzystanie całego potencjału regionu w dziedzinie badań naukowych i innowacji,
- PA Safe – Osiągnięcie przez region czołowej pozycji w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony na morzu.

W przypadku obszaru priorytetowego:

- 1) PA Agri – Wzmocnienie zrównoważonego rolnictwa, leśnictwa i rybnactwa, może być realizowany w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” m.in. w zakresie:
  - PRIORYTETU 2. Innowacyjne i konkurencyjne rybnactwo i akwakultura,
    - Środka 2.1. Innowacyjne rybnactwo,
      - Działania 2.1.2. Zdrowie i bezpieczeństwo na statkach rybnackich,
      - Działania 2.1.5. Inwestycje w portach rybnackich, miejscach wyładunku i przystaniach mające na celu rozwój technologiczny i poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy,
      - Działania 2.1.7. Jakość produktów i wartość dodana,
- 2) PA Bio – Zachowanie naturalnych stref oraz bioróżnorodności, wliczając łowiska może być realizowany w ramach w ramach Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” m.in. w zakresie:
  - PRIORYTETU 1. Promowanie zrównoważonego rybnactwa oraz akwakultury,
    - Środka 1.1. Rybnactwo
      - Działania 1.1.2. Zmniejszanie oddziaływania rybnactwa na środowisko morskie,
      - Działanie 1.1.3. Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich w ramach zrównoważonej działalności połowowej,
      - Działania 1.1.4. Łagodzenie zmiany klimatu,
      - Działanie 1.1.5. Inwestycje w portach rybnackich, miejscach wyładunku i przystaniach służące zmniejszeniu oddziaływania rybnactwa na środowisko,
  - PRIORYTETU 5. Zintegrowana Polityka Morska
    - Środek 5.1. Rozwój i wdrażanie zintegrowanej polityki Morskiej
      - Działanie 5.1.2. Ochrona środowiska morskiego,
      - Działanie 5.1.3. Poprawa wiedzy na temat stanu środowiska morskiego;

- 3) PA Innovation – Wykorzystanie całego potencjału regionu w dziedzinie badań naukowych i innowacji, może być realizowany w ramach Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze” m.in. w zakresie:
- PRIORYTETU 2. Innowacyjne i konkurencyjne rybołówstwo i akwakultura,
    - Środek 2.1. Innowacyjne rybołówstwo,
      - Działania 2.1.1. Projekty innowacyjne w zakresie rybołówstwa morskiego i rybactwa Śródlądowego,
      - Działania 2.1.4. Projekty innowacyjne służące ochronie morskich zasobów biologicznych,
- 4) PA Safe – Osiągnięcie przez region czołowej pozycji w dziedzinie bezpieczeństwa i ochrony na morzu, może być realizowany w ramach Programu Operacyjnego „Rybacktwo i Morze” m.in. w zakresie:
- PRIORYTETU 5. Zintegrowana Polityka Morska,
    - Środka 5.1. Rozwój i wdrażanie zintegrowanej polityki Morskiej,
      - Działania 5.1.1. Przyczynianie się do osiągnięcia celów zintegrowanego nadzoru morskiego, a w szczególności do realizacji celów CISE.

9.4. Aspekt regionalny

Zauważyć należy, iż fundusz na rzecz wsparcia rybactwa jest stricte sektorowym funduszem i jego wdrażanie zarówno w obecnej, jak i przyszłej perspektywie finansowej, na poziomie regionalnym w formie rozumianej przez MRR, czyli poprzez regionalne programy operacyjne, nie wydaje się właściwe. Przede wszystkim nie występują tu zasadnicze różnice społeczno-ekonomiczne ani różne potrzeby lokalnych społeczności, a krąg beneficjentów funduszu jest dość jednorodny w stosunku do całego społeczeństwa na danym terenie. Co za tym idzie, na poziomie programowania nie zostałaby przeznaczona określona pula środków na realizację EFMR w poszczególnych województwach, tzw. „koperty wojewódzkie”. Dlatego cały EFMR wdrażany będzie **na poziomie krajowym**, przez jeden program operacyjny. Natomiast aspekt regionalny zapewniony zostanie poprzez udział we wdrażaniu, jako instytucji pośredniczących, **regionalnych oddziałów ARiMR i samorządów województw.**

10. Zasady horyzontalne

10.1. Opis działań uwzględniający zasady określone w art. 5, 7 i 8 rozporządzenia w sprawie przepisów wspólnych

10.1.1. Zrównoważony rozwój

10.1.2. Równe szanse i przeciwdziałanie dyskryminacji. Równość mężczyzn i kobiet

10.2. Wskazanie orientacyjnej kwoty wsparcia dla celów klimatycznych (art. 24 ust. 5 rozporządzenia w sprawie przepisów wspólnych)

Działania EFMR przyczyniające się do realizacji celów dotyczących zmian klimatu (odpowiednie działania EFMR, wskazane przez KE, i zawarte przez państwa członkowskie w rozdziale PO „Opis strategii”)	Orientacyjny wkład EFMR (w euro) – kwota na działanie	Udział w całkowitej alokacji EFMR do programu operacyjnego (%)

10.3. Zmniejszenie obciążeń administracyjnych dla beneficjentów (art. 24 ust. 1 rozporządzenia w sprawie przepisów wspólnych)

10.3.1. Streszczenie oceny obciążeń administracyjnych

10.3.2. Główne działania planowane w zakresie zmniejszenia obciążeń administracyjnych

11. Priorytety Programu Operacyjnego „Rybactwo i Morze”

Poniżej przedstawiono szczegółowe zestawienie priorytetów programu operacyjnego. Wyodrębnienie poniższego układu wynikało wprost z priorytetów Unii zawartych w częściowym podejściu ogólnym dotyczącym rozporządzenia o EFMR, które zostało przyjęte przez Radę UE w dniu 29 października 2012 r.

PRIORYTET 1. Promowanie zrównoważonego rybołówstwa oraz akwakultury

Środek 1.1. Rybołówstwo

Działanie 1.1.1. Trwałe zaprzestanie działalności połowowej (art. 33b)

1. Opis działania

Celem tego działania jest wspieranie finansowania środków na rzecz trwałego zaprzestania działalności połowowej w drodze złomowania statków rybackich. Od momentu wstąpienia Polski do Unii Europejskiej, głównie w ramach SPO „Rybołówstwo i przetwórstwo ryb 2004–2006”, jak i Programu Operacyjnego „Zrównoważony rozwój sektora rybołówstwa i nadbrzeżnych obszarów rybackich 2007–2013”, stan bałtyckiej floty rybackiej uległ znacznej redukcji, zarówno w kategoriach mocy i tonażu, jak i liczby statków rybackich. W latach 2005–2007 z użyciem pomocy publicznej wycofano 404 statki rybackie prowadzące połowy na Morzu Bałtyckim, natomiast w trakcie PO RYBY 2007-2013 wycofano 78 statków.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

W ramach tego działania EFMR może wspierać trwałe zaprzestanie działalności połowowej w drodze złomowania statków rybackich.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 33b ust. 2 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 1.1.2. Zmniejszanie oddziaływania rybołówstwa na środowisko morskie (art. 37) i dostosowanie połowów do ochrony gatunków

1. Opis działania

Celem tego działania jest zmniejszanie oddziaływania rybołówstwa na środowisko morskie, wspieranie stopniowego eliminowania odrzutów, a także ułatwianie przejścia gwarantującego taką eksploatację żywych zasobów morskich, która pozwoli odbudować i zachować populacje poławianych gatunków przynajmniej na poziomach pozwalających uzyskać maksymalny podtrzymywalny połów.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

W ramach tego działania EFMR może wspierać inwestycje:

- a) w sprzęt poprawiający selektywność narzędzi połowowych pod względem wielkości lub pod względem gatunków,
- b) w sprzęt ograniczający fizyczne i biologiczne oddziaływanie połowów na ekosystem lub dno morskie,
- c) w sprzęt ograniczający niechciane połowy stad handlowych i inne przyłowy,
- d) inwestycje na statkach rybackich lub inwestycje w sprzęt dotyczące niechcianych połowów,

- e) zabezpieczające narzędzia i połowy przed ssakami i ptakami chronionymi na podstawie dyrektywy Rady 92/43/WWE z dnia 21 maja 1992 r. w sprawie ochrony siedlisk przyrodniczych oraz dzikiej fauny i flory lub na podstawie dyrektywy Rady i Parlamentu Europejskiego 2009/147/WE z dnia 30 listopada 2009 r. w sprawie ochrony dzikiego ptactwa, pod warunkiem że nie narusza to selektywności narzędzi połowowych i że wprowadzono wszystkie odpowiednie środki pozwalające zapobiec fizycznym szkodom wśród drapieżników.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 37 ust. 3 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 1.1.3. Ochrona i odbudowa morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich w ramach zrównoważonej działalności połowowej (art. 38)

1. Opis działania

Działanie wpisuje się w cele zreformowanej Wspólnej Polityki Rybołówstwa, która ma być ukierunkowana na eksploatację żywych zasobów morza, która odbudowuje i zachowuje zasoby rybne na poziomie maksymalnego podtrzymywalnego połowu. Oznacza to prowadzenie połowów na maksymalnie wysokim poziomie, gwarantującym odpowiednie warunki prowadzenia działalności gospodarczej rybakom, przy zachowaniu samoodnawialności zasobów tj. bez zaburzenia równowagi między człowiekiem a przyrodą. *WPRyb ma opierać się na podejściu ostrożnościowym i ekosystemowym do zarządzania rybołówstwem.* Takie podejście spowodowane jest wciąż obecnym problemem nadmiernej zdolności połowowej, a co za tym idzie przetłowieniem stad. Z tego powodu, EFMR zakłada wsparcie takich operacji, które będą przyczyniać się do ochrony i odbudowy morskiej różnorodności biologicznej i ekosystemów morskich.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

Katalog możliwych do zrealizowania w zakresie tego działania operacji jest zamknięty i obejmuje:

- zbieranie przez rybaków odpadów z morza (na przykład usuwanie porzuconych narzędzi połowowych i innych odpadów znajdujących się w wodzie morskiej),
- budowę, instalację lub modernizowanie stałych lub ruchomych urządzeń służących ochronie i rozwojowi ichtiofauny i flory morskiej,
- przyczynianie się do lepszego zarządzania żywymi zasobami morza lub do ich lepszej ochrony,
- przygotowanie obejmujące badanie, opracowywanie, monitorowanie i aktualizowanie planów w zakresie ochrony i zarządzania do celów działań związanych z rybołówstwem i odnoszących się do obszarów sieci Natura 2000 i obszarów specjalnej ochrony, o których mowa w dyrektywie 2008/56/WE, oraz innych specjalnych siedlisk,
- zarządzanie chronionymi obszarami morskimi, ich odbudowę i monitorowanie,
- udział w innych działaniach mających na celu zachowanie i zwiększenie różnorodności biologicznej oraz usług ekosystemowych (na przykład odbudowa szczególnych siedlisk morskich i przybrzeżnych w celu wspierania zrównoważonych stad ryb),
- działania związane ze świadomością ekologiczną, włączające rybaków w ochronę i odbudowę morskiej różnorodności biologicznej.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 38 ust. 2 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 1.1.4. Łagodzenie zmiany klimatu (art. 39)

1. Opis działania

Celem tego działania jest łagodzenie skutków zmiany klimatu.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

W ramach tego działania EFMR może wspierać:

- inwestycje w sprzęt lub inwestycje na statkach rybackich mające na celu zmniejszanie emisji substancji zanieczyszczających lub gazów cieplarnianych oraz zwiększanie efektywności energetycznej statków rybackich,
- inwestycje w narzędzia połowowe są kwalifikowalne, pod warunkiem że nie naruszają selektywności tych narzędzi,
- audyty efektywności energetycznej i programy związane z efektywnością energetyczną.

Wsparcie na wymianę lub modernizację głównych lub dodatkowych silników może zostać przyznane:

- a) statkom łodziowego rybołówstwa przybrzeżnego, o długości do 12 m, niestosujących narzędzi ciągnionych, o ile nowy silnik ma moc co najwyżej równą mocy silnika zastąpionego, lub
- b) statkom o długości do 24 m innym niż te wymienione w lit. a) pod warunkiem, że moc nowego silnika jest co najmniej o 20% mniejsza niż moc silnika zastąpionego.

Wsparcie przyznawane jest wyłącznie na wymianę lub modernizację głównych lub dodatkowych silników, które zostały oficjalnie certyfikowane zgodnie z art. 40 ust. 2 rozporządzenia Rady (WE) nr 1224/2009.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania została wskazany w art. 39 ust. 3 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 1.1.5. Inwestycje w portach rybackich, miejscach wyładunku i przystaniach służące zmniejszeniu oddziaływania rybołówstwa na środowisko (art. 41)

1. Opis działania

Celem tego działania jest podnoszenie jakości wyładowanych produktów, zwiększanie efektywności energetycznej oraz przyczynianie się do ochrony środowiska. W zakresie tego działania dofinansowanie wsparcie dotyczy inwestycji w poprawę infrastruktury portów rybackich lub miejsc wyładunku mające na celu jak najlepsze wykorzystanie niechcianych połowów stad handlowych i waloryzację niewykorzystanych elementów złowionych ryb. Ponadto, wsparcie finansowe w zakresie tego działania ma ułatwiać przestrzeganie zobowiązań wynikających z reformy Wspólnej Polityki Rybołówstwa, w szczególności dotyczących wyładunku wszystkich połowów, mające na celu jak najlepsze wykorzystanie przypadkowo złowionych ryb (eliminowanie zjawiska odrzutu) oraz zwiększenie wartości handlowej złowionych ryb.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

Wsparcie skierowane będzie na budowę, modernizację elementów infrastruktury portów rybackich oraz miejsc wyładunku, zakup lub modernizację urządzeń stanowiących wyposażenie tych obiektów mających na celu zminimalizowanie wpływu działalności rybackiej na środowisko. Dofinansowanie będą mogły otrzymać jedynie istniejące porty, miejsca wyładunku, miejsca sprzedaży ryb. Nie będzie możliwe dofinansowanie budowy nowych portów oraz miejsc wyładunku i przystani.

3. Beneficjenci działania

EFMR nie wskazuje katalogu beneficjentów tego działania.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 1.1.6. Inwestycje w zakresie rybołówstwa śródlądowego służące ochronie środowiska (art. 42)

1. Opis działania

Działanie ma na celu m. in. zmniejszenie negatywnego i zwiększenie pozytywnego oddziaływania rybołówstwa śródlądowego na środowisko, poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na statkach prowadzących połowy na wodach śródlądowych oraz obiektach związanych z rybołówstwem na obszarach śródlądowych. Działanie ma na celu również dywersyfikację działalności rybaków działających na wodach śródlądowych.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

W ramach EFMR finansowane w ramach EFMR będą mogły być następujące kategorie operacji:

- inwestycje w sprzęt i wyposażenie na statkach prowadzących połowy na wodach śródlądowych mające na celu zwiększenie selektywności narzędzi połowowych, jak również zmniejszenie emisji substancji zanieczyszczających lub gazów cieplarnianych oraz zwiększenie efektywności energetycznej statków,
- inwestycje w obiekty związane z rybołówstwem na obszarach śródlądowych służące zmniejszeniu oddziaływania rybołówstwa śródlądowego na środowisko,
- budowa, instalacja lub modernizacja urządzeń umożliwiających wędrówkę ryb migrujących,
- działania służące ochronie i poprawie środowiska naturalnego na obszarach objętych siecią NATURA 2000 w przypadkach gdy wiąże się to z działalnością połowową,
- projekty innowacyjne w zakresie rybołówstwa śródlądowego.

3. Beneficjenci działania

EFMR nie wskazuje katalogu beneficjentów tego działania.

4. Instytucja pośrednicząca

Środek 1.2. Akwakultura

Działanie 1.2.1. Akwakultura świadcząca usługi w zakresie ochrony środowiska (art. 54)

1. Opis działania

Celem działania jest promowanie akwakultury przyjaznej środowisku poprzez rekompensowanie podmiotom prowadzącym gospodarstwa chowu i hodowli ryb stosowania tradycyjnych metod produkcji, wspomagających ochronę i poprawę stanu środowiska oraz zachowanie bioróżnorodności.

W ramach tego działania EFMR może wspierać:

- a) metody akwakultury zgodne ze szczególnymi potrzebami środowiskowymi i podlegające szczególnym wymogom w zakresie zarządzania, wynikającym z wyznaczenia obszarów sieci Natura 2000, zgodnie z dyrektywą Rady 92/43/EWG oraz dyrektywą Rady i Parlamentu Europejskiego 2009/147/WE,
- b) koszty wiążące się z udziałem w ochronie i rozmnażaniu zwierząt wodnych w ramach programów ochrony środowiska i odbudowy różnorodności biologicznej, opracowanych przez organy publiczne lub prowadzone pod ich nadzorem,
- c) formy ekstensywnej akwakultury, w tym ochronę i poprawę środowiska, różnorodność biologiczną, a także zarządzanie krajobrazem i tradycyjne cechy terenów akwakultury.

2. Beneficjenci działania

EFMR nie wskazuje kręgu beneficjentów tego działania.

3. Instytucja pośrednicząca

Działanie 1.2.2. Środki dotyczące zdrowia i dobrostanu zwierząt (art. 56)

1. Opis działania

Celem działania jest wsparcie w zakresie zdrowia i dobrostanu ryb w gospodarstwach prowadzących chów i hodowlę ryb.

W ramach działania możliwe do zrealizowania będą m. in. następujące typy operacji:

- koszty kontroli i zwalczania chorób w sektorze akwakultury zgodnie z warunkami decyzji Rady 2009/470/WE w sprawie wydatków w dziedzinie weterynarii, w tym koszty operacyjne niezbędne do wypełnienia zobowiązań zawartych w planie zwalczania choroby,
- rozwój ogólnych i zorientowanych na poszczególne gatunki najlepszych praktyk lub kodeksów postępowania dotyczących bezpieczeństwa biologicznego lub potrzeb w zakresie dobrostanu zwierząt w akwakulturze,
- większa dostępność leków weterynaryjnych wykorzystywanych w akwakulturze i promowanie odpowiedniego wykorzystywania takich leków przez zlecenie badań farmaceutycznych oraz upowszechnianie i wymianę informacji.

2. Beneficjenci działania

EFMR nie wskazuje kręgu beneficjentów tego działania.

3. Instytucja pośrednicząca

PRIORYTET 2. Innowacyjne i konkurencyjne rybołówstwo i akwakultura

Środek 2.1. Innowacyjne rybołówstwo

Działanie 2.1.1. Projekty innowacyjne w zakresie rybołówstwa morskiego i rybactwa śródlądowego (art. 28)

1. Opis działania

Działanie ma na celu zwiększenie i upowszechnienie innowacyjnych rozwiązań i technologii związanych z prowadzeniem działalności połowowej, w celu zwiększenia konkurencyjności przedsiębiorstw rybackich. Pomoc przyznawana będzie w trybie konkursowym. Wsparcie skupiać się będzie na powiązaniu sfery naukowej z przedsiębiorcami oraz wykorzystaniu wyników badań w praktycznej działalności rybackiej, m. in. poprzez realizację projektów pilotażowych. Realizowane projekty powinny zawierać planowany zakres wykorzystania rezultatów oraz, w zależności od specyfiki operacji, przewidywany okres użytkowania wypracowanych rozwiązań. Ponadto, wyniki badań czy też projektów pilotażowych zostaną opublikowane w formie ogólnodostępnej i pozwalającej zastosować je przez inne podmioty prywatne.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

Wsparcie obejmować będzie rozwijanie lub wprowadzanie nowych lub znacznie ulepszonych:

- produktów rybołówstwa,
- procesów i technik,
- systemów zarządzania i organizacji.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został określony w art. 28 ust. 2 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.1.2. Zdrowie i bezpieczeństwo na statkach rybackich (art. 33)

1. Opis działania

Celem tego działania jest poprawa związanych ze zdrowiem, bezpieczeństwem i higieną warunków pracy rybaków. EFMR może wspierać inwestycje na statkach rybackich lub inwestycje w indywidualne wyposażenie ochronne, pod warunkiem, że takie inwestycje wykraczają poza wymogi ustanowione w prawie Unii Europejskiej.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

W ramach tego działania EFMR może wspierać inwestycje na statkach rybackich lub inwestycje w indywidualne wyposażenie ochronne.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 33 ust. 2 EFMR.

5. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.1.3. Rozpoczęcie działalności przez młodych rybaków (art. 32b)

1. Opis działania

EFMR może udzielać wsparcia przeznaczonego na pierwsze przedsiębiorstwa „młodych rybaków”.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

W ramach tego działania EFMR może wspierać inwestycje polegające na zakupie pierwszego zakupu statku rybackiego:

- a) którego całkowita długość wynosi mniej niż 24 m,
- b) który jest wyposażony w sprzęt do połowów morskich,
- c) którego wiek wynosi od 5 do 30 lat, oraz
- d) który należy do segmentu floty, w stosunku do którego sprawozdanie dotyczące zdolności, o którym mowa w art. 35 [rozporządzenia o wspólnej polityce rybołówstwa], wykazało równowagę z uprawnieniami połowowymi dostępnymi dla tego segmentu.

Wsparcie w ramach tego działania nie może przekraczać 15% kosztów zakupu statku rybackiego, nie więcej jednak niż 50 000 EURO na młodego rybaka.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 32b ust. 3 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.1.4. Projekty innowacyjne służące ochronie morskich zasobów biologicznych (art. 36)

1. Opis działania

Projekty realizowane w ramach tego działania mają charakter niekomercyjny, a dochody netto wygenerowane w związku z udziałem statku rybackiego w danej operacji odejmuje się od wydatków kwalifikowalnych operacji. W celu jak najlepszego wykorzystania potencjału środowiska rybackiego preferowany jest udział rybaków morskich w realizacji projektów. Co do zasady, statki rybackie uczestniczące w projektach nie mogą stanowić więcej niż 5% statków floty krajowej lub 5% pojemności brutto floty krajowej, według stanu na dzień złożenia wniosku.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

Wsparcie obejmuje rozwijanie lub wprowadzanie nowej wiedzy technicznej lub organizacyjnej zmniejszającej oddziaływanie działalności połowowej na środowisko lub prowadzącej do bardziej zrównoważonego wykorzystywania zasobów morskich i śródlądowych. W tym zakresie, może obejmować również ulepszone techniki połowowe i ulepszoną selektywność narzędzi połowowych.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 36 ust. 3 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.1.5. Inwestycje w portach rybackich, miejscach wyładunku i przystaniach mające na celu rozwój technologiczny i poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy (art. 41)

1. Opis działania

Aby uwzględnić potrzeby związane ze zdrowiem i bezpieczeństwem w portach, miejscach wyładunku i przystaniach w ramach EFMR wspierane będą inwestycje mające na celu poprawę infrastruktury portów rybackich lub miejsc wyładunku.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

Katalog operacji możliwych do realizacji w ramach tego działania nie został wprost określony w EFMR. Mając jednak na uwadze cel tego działania można przyjąć, iż w zakresie tego działania będą wspierane operacje polegające na wyposażeniu portów, miejsc wyładunku, przystani w urządzenia niezbędne do zachowania właściwych warunków bezpieczeństwa i higieny pracy, modernizacji tych obiektów. Wymaga podkreślenia, iż podobnie jak w przypadku działania *Inwestycje w portach rybackich, miejscach wyładunku i przystaniach służące zmniejszeniu negatywnego oddziaływania rybołówstwa na środowisko*, dofinansowanie będą mogły otrzymać jedynie istniejące porty, miejsca wyładunku oraz miejsca sprzedaży ryb. W przypadku tego działania możliwe będzie jednak wsparcie inwestycji związanych z budową nowych oraz modernizacją istniejących przystani.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania nie został wskazany w art. 41 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.1.6. Rybołówstwo śródlądowe w zakresie modernizacji łodzi i gospodarstw śródlądowych (art. 42)

1. Opis działania

Działanie ma na celu m. in. poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy na statkach prowadzących połowy na wodach śródlądowych oraz obiektach związanych z rybołówstwem na obszarach śródlądowych oraz dywersyfikację działalności rybaków działających na wodach śródlądowych

W celu realizacji tego działania finansowane w ramach EFMR będą mogły być następujące kategorie operacji:

- inwestycje w sprzęt i wyposażenie na statkach prowadzących połowy na wodach śródlądowych mające na celu poprawę warunków bezpieczeństwa i higieny pracy,
- inwestycje w obiekty związane z rybołówstwem na obszarach śródlądowych w zakresie bezpieczeństwa i higieny pracy w zakresie poprawy warunków

bezpieczeństwa i higieny pracy oraz zmniejszenia negatywnego oddziaływania rybołówstwa śródlądowego na środowisko,

- inwestycje służące poprawie jakości produktów pochodzących z połowów prowadzonych na wodach śródlądowych,
- projekty innowacyjne w zakresie rybołówstwa śródlądowego,
- usługi doradcze w zakresie rybołówstwa śródlądowego.

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania nie został wskazany w art. 42 EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.1.7. Jakość produktów i wartość dodana (art. 40)

1. Opis działania

Celem tego działania jest poprawa wartości dodanej lub jakości złowionych ryb.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

W ramach tego działania EFMR może wspierać

- a) inwestycje podnoszące wartość dodaną produktów rybołówstwa, w szczególności przez umożliwianie rybakom przetwarzania, wprowadzania do obrotu oraz bezpośredniej sprzedaży własnych połowów,
- b) innowacyjne inwestycje na statkach poprawiające jakość produktów rybołówstwa.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 40 ust. 2 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Środek 2.2. Innowacyjna akwakultura

Działanie 2.2.1. Projekty innowacyjne w zakresie akwakultury (art. 45)

1. Opis działania

Celem działania jest wspieranie projektów innowacyjnych w sektorze akwakultury. Projekty innowacyjne będą mogły dotyczyć m.in.:

- rozwijania innowacji technicznych lub wiedzy w dziedzinie akwakultury, co w szczególności prowadzi do zmniejszenia wpływu na środowisko, wspiera bardziej

zrównoważone gospodarowanie zasobami, poprawia dobrostan zwierząt, ułatwia nowe zrównoważone metody produkcji,

- rozwijania lub wprowadzania do obrotu nowych lub znacznie ulepszonych produktów, nowych gatunków akwakultury o dobrym potencjale rynkowym, nowych lub ulepszonych procesów, nowych lub ulepszonych systemów zarządzania i organizacji,
- badania innowacji, produktów i procesów pod względem ich wykonalności technicznej lub ekonomicznej.

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 45 ust. 2 EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.2.2. Inwestycje produkcyjne w akwakulturę (art. 46)

1. Opis działania

Inwestycje będą mogły dotyczyć m.in.:

- inwestycje produkcyjne w akwakulturę,
- dywersyfikacji produkcji akwakultury i hodowanych gatunków,
- modernizacji jednostek akwakultury, w tym poprawy warunków pracy i bezpieczeństwa pracowników sektora akwakultury,
- usprawnienia i modernizacji w odniesieniu do zdrowia i dobrostanu zwierząt, nabywanie sprzętu służącego ochronie gospodarstw przed dzikimi drapieżnikami,
- zmniejszania negatywnego lub wspierania pozytywnego oddziaływania na środowisko oraz poprawę efektywnego gospodarowania zasobami,
- inwestycje w poprawę jakości produktów akwakultury,
- odbudowy istniejących stawów i zalewów w sektorze akwakultury przez usuwanie mułu lub ewentualne środki mające na celu zapobieganie odkładaniu się mułu.

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów nie został wskazany w art. 46 EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.2.3. Nowe formy dochodów i wartość dodana (art. 47)

1. Opis działania

Celem działania jest wsparcie inwestycji mających na celu promowanie przedsiębiorczości w sektorze akwakultury.

W celu realizacji tego działania EFMR będzie wspierał operacje dotyczące:

- podnoszenia wartości produktów akwakultury, np. przez wspieranie przedsiębiorstw z sektora akwakultury w zakresie przetwarzania, wprowadzania do obrotu i bezpośredniej sprzedaży przede wszystkim własnych produktów akwakultury,
- dywersyfikacji dochodów przedsiębiorstw z sektora akwakultury przez rozwój działalności dodatkowej poza sektorem akwakultury.

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 47 EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.2.4. Usługi z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury (art. 48)

1. Opis działania

Celem działania jest poprawa ogólnych wyników i konkurencyjności gospodarstw prowadzących chów i hodowlę ryb w zakresie:

- usług z zakresu zarządzania, zastępstw i doradztwa dla gospodarstw akwakultury;
- usług doradczych o charakterze technicznym, naukowym, prawnym lub gospodarczym, związanych z prowadzeniem gospodarstwa.

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 48 ust. 3 EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.2.5. Promowanie kapitału ludzkiego i tworzenia sieci kontaktów (art. 49)

1. Opis działania

Celem działania jest wsparcie dla operacji mających na celu:

- uczenie się przez całe życie, upowszechnianie wiedzy naukowej i technicznej oraz innowacyjnych praktyk, a także nabywanie nowych umiejętności zawodowych związanych z sektorem akwakultury,
- tworzenie sieci kontaktów i wymianę doświadczeń oraz najlepszych praktyk między przedsiębiorstwami lub organizacjami branżowymi z sektora akwakultury lub też innymi zainteresowanymi stronami, w tym organami naukowymi i technicznymi lub organami promującymi równość szans dla mężczyzn i kobiet.

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 49 EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.2.6. Zwiększanie potencjału terenów hodowli w ramach akwakultury (art. 50)

1. Opis działania

Działanie ma celu rozwój terenów hodowli i infrastruktury gospodarstw chowu i **hodowli ryb**.

Operacje możliwe do zrealizowania w ramach tego działania:

- identyfikowanie i tworzenie map terenów o warunkach najlepiej dopasowanych do rozwoju akwakultury,
- poprawę i rozwijanie urządzeń i infrastruktur wspierających, niezbędnych aby zwiększyć potencjał terenów hodowli w ramach akwakultury, w tym inwestycje w scalanie gruntów, dostawy energii lub gospodarkę wodną,
- działania podejmowane i wdrażane przez właściwe organy na podstawie art. 9 ust. 1 dyrektywy 2009/147/WE lub art. 16 ust. 1 dyrektywy 92/43/WE w celu zapobiegania poważnemu szkodliwemu oddziaływaniu na akwakulturę.

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 50 ust. 2 EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.2.7. Ubezpieczenie zasobów akwakultury (art. 57)

1. Opis działania

Działanie ma celu dofinansowanie składek na ubezpieczenie zasobów akwakultury, które pokrywa straty powstałe w związku z co najmniej jednym z poniższych przypadków:

- klęskami żywiołowymi,
- niekorzystnymi zjawiskami klimatycznymi,
- nagłymi zmianami jakości wody, za które dany operator nie jest odpowiedzialny,
- chorobami w akwakulturze, awarią lub zniszczeniem obiektów produkcyjnych, za które dany operator nie ponosi odpowiedzialności.

2. Instytucja pośrednicząca

Środek 2.3. Środki dotyczące wprowadzania do obrotu i przetwarzania

Działanie 2.3.1. Plan produkcji i wprowadzania do obrotu (art. 69)

1. Opis działania

Celem tego działania jest wspieranie organizacji rynku rybnego.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

Wsparcie opracowywania i realizacji planów produkcji i wprowadzania do obrotu, o których mowa w art. 32 [rozporządzenia (UE) nr w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury].

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 69 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.3.2. Dopłaty do przechowywania (art. 70)

1. Opis działania

Celem tego działania jest wspieranie organizacji rynku rybnego.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

Wyrównanie kosztów przyznawane uznanym organizacjom producentów i zrzeszeniom organizacji producentów, które przechowują produkty rybołówstwa wymienione w załączniku II do rozporządzenia nr ... [w sprawie wspólnej organizacji rynku produktów rybołówstwa i akwakultury], pod warunkiem że produkty przechowuje się zgodnie z art. 35 i 36 rozporządzenia nr ... [w sprawie wspólnej organizacji rynku produktów rybołówstwa i akwakultury]:

- kwota dopłat do przechowywania nie przekracza kwoty technicznych i finansowanych kosztów działań koniecznych do stabilizacji i przechowywania danych produktów,
- ilości kwalifikowalne do dopłat do przechowywania nie przekraczają 15 % rocznych ilości danych produktów przeznaczonych do sprzedaży przez organizację producentów,
- pomoc finansowa przyznawana rocznie nie przekracza *następujących* wielkości procentowych w odniesieniu do średniej rocznej wartości produkcji sprzedanej przy pierwszej sprzedaży przez członków organizacji producentów w okresie 2009-2011.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 70 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 2.3.3. Środki dotyczące wprowadzania do obrotu (art. 71)

1. Opis działania

Celem tego działania jest rozwój i badanie rynku rybnego.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

Wsparcie środków dotyczących wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa i akwakultury, których celem jest:

a) poprawa warunków wprowadzania do obrotu:

- (i) gatunków zbyt rozpowszechnionych lub niedostatecznie eksploatowanych,
- (ii) niechcianych połowów wylądowanych zgodnie z art. 15 [rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa] i art. 8 lit. b) tiret drugi [rozporządzenia (UE) nr w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury],
- (iii) produktów uzyskanych za pomocą metod o niewielkim oddziaływaniu na środowisko naturalne lub produktów akwakultury ekologicznej zgodnie z definicjami zawartymi w rozporządzeniu Rady (WE) nr 834/2007 w sprawie produkcji ekologicznej.

b) promowanie jakości poprzez ułatwienie:

- (i) składania wniosków o rejestrację danego produktu zgodnie z warunkami rozporządzenia Rady (WE) nr 510/2006 z dnia 20 marca 2006 r. w sprawie ochrony oznaczeń geograficznych i nazw pochodzenia produktów rolnych i środków spożywczych³⁴,
- (ii) certyfikacji i promowania, zwłaszcza produktów rybołówstwa i akwakultury prowadzonych w sposób zrównoważony oraz metod przetwarzania przyjaznych dla środowiska,
- (iii) bezpośredniego wprowadzania do obrotu produktów rybołówstwa przez rybaków zajmujących się łodziowym rybołówstwem przybrzeżnym;

c) przyczynianie się do przejrzystości zagadnień związanych z produkcją i obrotem oraz przeprowadzanie badań rynku,

d) sporządzenia znormalizowanych umów zgodnych z prawem Unii,

e) tworzenie organizacji producentów, zrzeszeń organizacji producentów lub organizacji międzysektorowych, uznanych na podstawie sekcji III rozdział II rozporządzenia [w sprawie wspólnej organizacji rynków produktów rybołówstwa i akwakultury],

f) prowadzenie kampanii promujących produkty rybołówstwa i akwakultury o wymiarze regionalnym, krajowym lub transnarodowym.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania nie został wskazany w EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

PRIORYTET 3. Wdrażanie Wspólnej Polityki Rybołówstwa

Środek 3.1. Zrównoważony rozwój rybołówstwa

Działanie 3.1.1. Wsparcie dla systemów przekazywalnych koncesji połowowych w ramach WPRyb (art. 34)

1. Opis działania

Celem działania jest umożliwienie stworzenia, wprowadzenia i zarządzania systemem przekazywalnych uprawnień (*koncesji*) połowowych. System ten jest uznawany za wysoko wydajny ekonomicznie oraz uważa się, że może być również narzędziem ochrony rybołówstwa. Przyznanie rybakom prawa o charakterze wieloletnim do części zasobów ryb zwiększa odpowiedzialność środowisk rybackich do długookresowego wykorzystywania stad organizmów morskich.

2. Możliwe operacje do zrealizowania

W celu realizacji tego działania finansowane w ramach EFMR będą mogły być następujące kategorie operacji:

- opracowywanie i rozwijanie technicznych i administracyjnych środków koniecznych do stworzenia lub funkcjonowania systemu przekazywalnych koncesji połowowych,
- udział zainteresowanych stron (uznanych organizacji producentów) w opracowywaniu i rozwijaniu systemów przekazywalnych koncesji połowowych,
- monitorowanie i ocenę systemów przekazywalnych koncesji połowowych,
- zarządzanie systemami przekazywalnych koncesji połowowych.

3. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 34 EFMR.

4. Instytucja pośrednicząca

Działanie 3.1.2. Wsparcie dla wdrażania środków ochrony w ramach WPRyb (art. 35)

1. Opis działania

Działanie ma na celu zapewnienie skutecznego wdrażania środków ochronnych na podstawie art. 17 i 21 (rozporządzenia podstawowego w sprawie Wspólnej Polityki Rybołówstwa):

W ramach tego działania mogą być finansowane następujące zadania:

- opracowywanie i rozwijanie technicznych oraz administracyjnych środków koniecznych do wdrożenia środków ochronnych w rozumieniu art. 17 i 21 (rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki Rybołówstwa),
- udział zainteresowanych stron w opracowywaniu i wdrażaniu środków ochronnych w rozumieniu art. 17 i 21 [rozporządzenia w sprawie wspólnej polityki rybołówstwa].

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów nie został wskazany w EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

Środek 3.2. Kontrola i egzekwowanie oraz gromadzenie danych

Działanie 3.2.1. Kontrola i egzekwowanie (art. 78)

1. Opis działania

Celem działania jest zapewnienie efektywnego systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania prawa.

Katalog operacji możliwych do realizacji w ramach tego działania został określony w art. 78 EFMR. Ponadto wsparcie finansowe skierowane jest na:

- rozwój systemów informatycznych w celu monitorowania oraz wspierania inspekcji i kontroli rybołówstwa i rynku rybnego
- opracowanie i rozwój narzędzi oraz metod w zakresie analizy ryzyka

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania został wskazany w art. 78 EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

Działanie 3.2.2. Gromadzenie danych (art. 79)

PRIORYTET 4. Zatrudnienie i spójność terytorialna na obszarach rybackich

Instrument RLKS realizowany za pośrednictwem LGD, będzie polegał na **wdrażaniu części działań określonych w ramach rozporządzenia o EFMR w bloku tematycznym I „Zrównoważony rozwój rybołówstwa”**. Zakres działań wdrażanych za pomocą RLKS w ramach EFMR będzie więc obejmował operacje typowo rybackie.

Środek 4.1. Wsparcie na rzecz zintegrowanego rozwoju lokalnego

Działanie 4.1.1. Koszty pomocy przygotowawczej, koszty bieżące i animacja LSR (art. 67)

Działanie 4.1.2. Działania prowadzone w ramach współpracy (art. 66)

Środek 4.2. Realizacja lokalnych strategii rozwoju

Działanie 4.2.1. Podnoszenie wartości produktów, tworzenie miejsc pracy i promowanie innowacji na wszystkich etapach łańcucha dostaw w sektorze rybołówstwa i akwakultury

- A. Tworzenie lub rozwój systemów sprzedaży produktów rybołówstwa jako działalności marginalnej, lokalnej i ograniczonej (art. 40 ust. 1 lit.a).

Działanie 4.2.2. Wspieranie dywersyfikacji działalności w ramach rybołówstwa przemysłowego i poza nim, wspieranie uczenia się przez całe życie i tworzenia miejsc pracy na obszarach rybackich

- A. Promowanie kapitału ludzkiego i dialogu społecznego (art. 31).
- B. Ułatwianie różnicowania działalności i tworzenia miejsc pracy (art. 32).
- C. Nowe formy dochodów (32a).

Działanie 4.2.3. Powierzenie społecznościom rybackim ważniejszej roli w rozwoju lokalnym i zarządzaniu lokalnymi zasobami rybołówstwa i działalnością morską

- A. Usługi doradcze (art. 29).
- B. Partnerstwa między naukowcami a rybakami (art. 30).

PRIORYTET 5. Zintegrowana Polityka Morska

Środek 5.1.   *Rozwój i wdrażanie zintegrowanej polityki morskiej*

Działanie 5.1.1. Przyczynianie się do osiągnięcia celów zintegrowanego nadzoru morskiego, a w szczególności do realizacji celów CISE (art. 79c)

1. Opis działania

Celem działania jest integracja nadzoru morskiego, a w szczególności wprowadzenie wspólnego mechanizmu wymiany informacji (CISE). Stworzenie interoperacyjnego systemu monitoringu i nadzoru morskiego pozwoli na podniesienie poziomu bezpieczeństwa i ochrony obszarów morskich w zakresie bezpieczeństwa narodowego, bezpieczeństwa żeglugi, ochrony środowiska i granic morskich.

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania nie został wskazany w EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

Działanie 5.1.2. Ochrona środowiska morskiego (art. 79c)

Działanie 5.1.3. Poprawa wiedzy na temat stanu środowiska morskiego (art. 79c)

1. Opis działania

Celem tych działań jest promowanie ochrony środowiska morskiego, w szczególności jego różnorodności biologicznej i chronionych obszarów morskich, takich jak obszary Natura 2000 zgodnie z zobowiązaniami ustanowionymi w dyrektywach 92/43 i 2009/14, wykraczając poza ustalenia art. 35, oraz zrównoważonej eksploatacji zasobów morskich i przybrzeżnych, a także określenie w sposób bardziej szczegółowy granic zrównoważonego charakteru działalności człowieka, który ma wpływ na środowisko morskie, w szczególności ustanowienie programów monitorujących i programów środków przewidzianych w ramach dyrektywy ramowej w sprawie strategii morskiej.

2. Beneficjenci działania

Katalog beneficjentów tego działania nie został wskazany w EFMR.

3. Instytucja pośrednicząca

PRIORYTET 6. Pomoc techniczna

1. Opis działania

Pomoc techniczna będzie mogła wspierać działania:

- dla przygotowania, zarządzania, monitorowania, oceny, informacji i komunikacji, sieciowania („networking”), obsługi skarg (odwołań), kontroli i inspekcji oraz audytów w ramach wdrażania programu operacyjnego,
- zmierzające do zmniejszenia obciążeń administracyjnych dla beneficjentów, w tym budowę i utrzymanie elektronicznych systemów wymiany danych, a także działania mające na celu wzmocnienie zdolności organów Państwa i beneficjentów do administrowania i wykorzystania funduszy EFMR. Działania te mogą dotyczyć poprzednich i kolejnych okresów programowania,
- dotyczące ustanowienia krajowych sieci, których celem jest upowszechnianie informacji, budowanie potencjału, wymiana najlepszych praktyk i wspieranie współpracy między LGD w sektorze rybołówstwa na ich terytorium.

Koszty [jednostki certyfikującej / instytucji audytowej] nie są kosztami kwalifikowalnymi.

2. Beneficjenci działania

Pomoc finansowa udzielona zostanie podmiotom zaangażowanym w realizację zadań wynikających z programu operacyjnego.

3. Instytucja pośrednicząca

12. Plan finansowy. Podział środków finansowych

13. Wykaz instytucji i organów wdrażających system kontroli, inspekcji i egzekwowania oraz opis ich zasobów ludzkich i finansowych

Zgodnie z obowiązującą ustawą o rybołówstwie, kto wykonuje rybołówstwo morskie z naruszeniem przepisów o rybołówstwie, w tym przepisów Wspólnej Polityki Rybackiej UE, podlega karze pieniężnej, której wysokość uzależniona jest od podmiotu, który dokonał naruszenia (armator, kapitan statku rybackiego lub inna osoba fizyczna), długości statku, przy pomocy którego dokonano naruszenia oraz od rodzaju naruszenia i jego społecznej szkodliwości. Szczegółowy katalog poszczególnych rodzajów naruszeń wraz z odpowiadającymi im wysokościami kar pieniężnych zapisanymi w postaci przedziałów określony został w rozporządzeniu Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi w sprawie wysokości kar pieniężnych za naruszenia przepisów o rybołówstwie.

Minister wł. ds. rybołówstwa prowadzi nadzór nad Okręgowymi Inspektoratami Rybołówstwa Morskiego w Gdyni, Słupsku i Szczecinie, które dysponują zasobami ludzkimi w liczbie 87 osób, w tym 55 inspektorów rybołówstwa morskiego.

Nadzór nad przestrzeganiem przepisów o rybołówstwie sprawują Okręgowi Inspektorzy Rybołówstwa Morskiego w Gdyni, Słupsku i Szczecinie za pośrednictwem inspektorów rybołówstwa morskiego. W okręgowych inspektoratach rybołówstwa morskiego zatrudnionych jest łącznie 87 osób, w tym 55 inspektorów rybołówstwa morskiego.

W odniesieniu do zasobów technicznych inspektoraty dysponują 9 statkami kontrolnymi, 3 pontonami inspekcyjnymi oraz 20 samochodami. Planowane zasoby finansowe na 2013 rok w trzech OIRM wynoszą 7 765 000 PLN.

W odniesieniu do opracowywania programów kontroli – są one opracowywane na podstawie wytycznych zawartych w przepisach kontrolnych przez pracowników DR w współpracy z Okręgowymi Inspektoratami Rybołówstwa Morskiego. W zależności od specyfiki programu muszą być zatwierdzone przez KE lub Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi. Nie mają one statusu rozporządzenia ani zarządzenia.

14. Opis działań oraz potencjału administracyjnego w celu gromadzenia danych

MIR-PIB dysponuje odpowiednim potencjałem zasobów ludzkich niezbędnym do realizacji porozumień z innymi państwami członkowskimi oraz posiada doświadczenie z tytułu podobnych działań w ramach dotychczasowego programu gromadzenia danych rybackich.

Informacje na temat zasobów ludzkich i materialnych w zakresie gromadzenia danych przez Polskę:

Ilość osób zaangażowanych w zbiór i przetwarzanie danych – 53

Jeden statek badawczy R/V BALTICA:

- długość całkowita - 41 m,
- pojemność - 620 BRT,

- moc silnika głównego - 1040 kW.

Zbiór danych biologicznych w trakcie:

- 3 rejsy badawcze (koordynowane przez ICES),
- 90 rejsów na kutrach i łodziach rybackich na Bałtyku,
- 2-4 rejsy dalekomorskie,
- 135 wypraw do portów i przystani po próby ryb i dane rybackie.

Bazy danych :

- Morski DATRAS – baza danych z rejsów badawczych,
- Analizy Ichtologiczne – baza danych ichtologicznych,
- Połowcy i Wyładunki – baza danych z połowów i wyładunków (w tym danych ekonomicznych),
- baza CTD – baza danych hydrologicznych,
- RRW-19 – baza danych ekonomicznych,
- RRW-20 – baza danych ekonomicznych,
- RRW-A – baza danych ekonomicznych.

Po przetworzeniu dane z baz są transferowane do międzynarodowych baz danych :

- InterCatch (baza naukowa ICES).
- FishFrame (baza danych rybackich ICES).
- BAD (baza danych hydrologicznych)

Program WPZDR posiada również bazy danych, którymi operuje CMR (baza danych VMS, ERS) .

15. Rozwój obszarów rybackich kierowany przez lokalną społeczność (CLLD)

Rozwój kierowany przez lokalną społeczność będzie kontynuacją dotychczas wdrażanego podejścia oddolnego wydatkowania środków z EFRROW 2007-2013 i EFR 2007-2013.

15.1. Opis strategii rozwoju kierowanego przez lokalną społeczność i budżetu przyznanego na rozwój kierowany przez lokalną społeczność

W ramach wdrażania instrumentu RLKS zakłada się realizację następujących celów:

- 1)** wspieranie spójności terytorialnej i gospodarczej obszarów zależnych od rybactwa oraz włączenia społecznego mieszkańców tych obszarów,
- 2)** dywersyfikację zatrudnienia społeczności rybackich i tworzenie nowych miejsc pracy na obszarach zależnych od rybactwa.

Instrument RLKS w ramach programu operacyjnego „Rybactwo i Morze” na lata 2014-2020 ma być podejściem:

- partnerskim (w formie lokalnych grup działania - LGD),
- oddolnym (decyzje o wyborze operacji powinny zapadać na poziomie LGD),

- terytorialnym (skupionym na rozwoju konkretnego, spójnego obszaru, z zachowaniem podstawowej zasady 1 LGD - 1 obszar- 1 LSR),
- zintegrowanym (wdrażanym w oparciu o przygotowaną z udziałem lokalnych społeczności lokalną strategią rozwoju - LSR przewidującą możliwość dofinansowania działań z różnych funduszy),
- wykorzystującym różne formy współpracy i sieciowania,
- innowacyjnym.

Mechanizmy koordynacji funduszy zaangażowanych we wsparcie obszarów zależnych od rybactwa w ramach RLKS są przedmiotem uzgodnień z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego - instytucją koordynującą prace nad nową perspektywą finansową.

15.2. Opis procedur dotyczących wyboru obszarów rybackich łącznie ze stosowanymi kryteriami

Działania realizowane w ramach RLKS, będą mogły być finansowane z EFMR na obszarach zależnych od rybactwa. Obszary te powinny być spójne geograficznie (tzn. obejmują graniczące ze sobą gminy) oraz powinny charakteryzować się dużym wpływem sektora rybołówstwa na lokalną gospodarkę (obszary nadmorskie). Ponadto obszar zależny od rybactwa objęty LSR powinien obejmować więcej niż jedną gminę oraz być zamieszkiwany przez co najmniej 30 000 mieszkańców i nie więcej niż 150 000 mieszkańców.

Obszary objęte wsparciem z EFMR zostaną wybrane w tym samym procesie, w którym dokonana zostanie ocena LGD i przygotowanych przez nie strategii. Wyboru takiego dokona właściwy organ desygnowany w oparciu o kryteria określone w krajowych przepisach.

15.3. Opis wyboru lokalnych strategii rozwoju, w tym opis trybu składania wniosków dla projektów współpracy (nie dotyczy projektów wybieranych przez FLAG)

Sposób i kryteria wyboru LGD w ramach RLKS są przedmiotem uzgodnień z Ministerstwem Rozwoju Regionalnego - instytucją koordynującą prace nad nową perspektywą finansową.

15.4. Opis roli FLAG, instytucji zarządzającej/organu desygnowanego do realizacji zadań odnoszących się do zintegrowanych strategii rozwoju

Zadania Instytucji Zarządzającej:

- stworzenie kryteriów i procedury wyboru LGD,
- uczestnictwo w procesie wyboru LGD,
- monitorowanie realizacji strategii przez LGD oraz przeprowadzanie ewaluacji wdrażania strategii,

- przygotowanie wzoru umowy ramowej dotyczącej realizacji lokalnej strategii rozwoju łączącej Organ desygnowany z LGD,
- opracowanie wspólnych zasad funkcjonowania RLKS,
- harmonizacja funduszy obejmująca: skoordynowane programowanie, spójne zasady kwalifikowalności, podział działań, komplementarność, umożliwienie instytucjom regionalnym (IZ) i lokalnym (LGD, samorządy lokalne) realnego zintegrowanego podejścia terytorialnego - oznaczającego możliwość realnej koordynacji i realnego dopasowania działań do potrzeb terytorium, określenie zasad wsparcia różnych funduszy, stworzenie wspólnego, elastycznego systemu wdrażania (w tym informowania),
- wspieranie tworzenia nowych LGD - działania z zakresu wsparcia zdolności instytucjonalnych,
- wsparcie procesu opracowania LSR, ze szczególnym uwzględnieniem LGD robiących to po raz pierwszy.

Zadania LGD:

- rozwijanie potencjału podmiotów lokalnych do opracowywania i realizowania operacji,
- opracowanie niedyskryminującej i przejrzystej procedury i kryteriów wyboru operacji, które pozwalają uniknąć konfliktów interesów, gwarantują, że co najmniej 50 % głosów w decyzjach dotyczących wyboru pochodzi od partnerów spoza sektora publicznego, przewidują możliwość odwołania się od decyzji w sprawie wyboru i umożliwiają wybór w drodze procedury pisemnej,
- zapewnianie spójności ze strategią rozwoju lokalnego podczas wyboru operacji poprzez uszeregowanie ich pod względem ważności w zależności od ich wkładu w realizację celów strategii,
- opracowanie i publikowanie zaproszeń do składania wniosków lub trwająca procedura składania projektów, w tym określanie kryteriów wyboru,
- przyjmowanie wniosków o wsparcie i dokonywanie ich oceny pod względem ich zgodności z celami strategii rozwoju, kryteriami wyboru oraz zgodności wydatków z przepisami prawa,
- wybór operacji i ustalanie kwoty wsparcia oraz, w stosownych przypadkach, przedkładanie wniosków do organu odpowiedzialnego za ostateczną weryfikację kwalifikowalności przed zatwierdzeniem,
- monitorowanie realizacji strategii rozwoju lokalnego i operacji będących przedmiotem wsparcia oraz przeprowadzanie szczegółowych działań w zakresie oceny związanych ze strategią rozwoju lokalnego,

- Realizacja strategii w oparciu o postanowienia umowy ramowej zawartej z organem desygnowanym.

Zadania organu desygnowanego (samorządów województw):

- Zawarcie z LGD umowy ramowej dotyczącej realizacji LSROR,
- ocena poprawności przeprowadzenia konkursu na wybór operacji przez LGR,
- przyznawanie pomocy i zawieranie umów z beneficjentami.

15.5. Informacje dotyczące zaliczek dla Lokalnych Grup Działania

Art. 63 ust. 2 projektu rozporządzenia o EFMR określa, że LGD mogą wnioskować o zaliczkę od właściwego organu, jeśli taka możliwość jest przewidziana w ramach programu operacyjnego. Kwota zaliczki nie może przekroczyć 50% pomocy publicznej związanej z kosztami eksploatacji i animacji.

15.6. Powołanie Krajowej Sieci Lokalnych Grup Działania

Przewiduje się powołanie Krajowej Sieci lokalnych grup działania wdrażających Lokalne Strategie Rozwoju z udziałem EFMR. Głównym zadaniem Sieci miałyby być reprezentowanie polskich LGR zarówno w kontaktach z instytucjami i partnerami krajowymi ale i na forum zagranicznym

15.7. Informacje na temat zintegrowanych inwestycji terytorialnych

16. Plan oceny

Cele planu oceny	
Zarządzanie	
Tematy i działania oceniające	
Dane i strategia informacyjna	
Przedział czasowy	
Koordinacja	
Szczególne wymagania dla oceny CLLD	
Komunikacja	
Zasoby	

17. Rozwiązania dotyczące wdrażania programu

17.1. Wyznaczanie organów programu oraz instytucji pośredniczących

Organ/podmiot	Nazwa organu	Data wyznaczenia/wycofania wyznaczenia
Institucja Zarządzająca (IZ)		
Institucja pośrednicząca IZ		
Agencja Płatnicza (AP)		
Institucja pośrednicząca AP		
Jednostka certyfikująca		

W stosunku do obecnej perspektywy finansowej propozycja EFMR na lata 2014-2020 jest bardzo zbliżona. System instytucjonalny będzie zgodny z systemem dla funduszy strukturalnych.

System wdrażania programu operacyjnego obejmował będzie następujące instytucje:

Institucja zarządzająca (o której mowa w art. 113 ust. 1 projektu rozporządzenia „o wspólnych przepisach”) – podobnie jak to ma miejsce w obecnym okresie programowania 2007-2013, jest nią **minister właściwy ds. rybołówstwa**.

Institucja certyfikująca (o której mowa w 113 ust. 2 projektu rozporządzenia „o wspólnych przepisach”) – analogicznie jak to ma miejsce w obecnie wdrażanym PO RYBY 2007-2013 funkcję tę pełni **minister właściwy ds. finansów publicznych**.

Institucja Audytowa (o której mowa w art. 113 ust. 4 projektu rozporządzenia „o wspólnych przepisach”) – analogicznie jak to ma miejsce w obecnie wdrażanym PO RYBY 2007-2013 funkcję tę pełni **Generalny Inspektor Kontroli Skarbowej**.

Ponadto, wyodrębnia się następujące Instytucje pośredniczące:

- ARiMR,
- samorzady województw,
- jednostka sektora finansów publicznych lub fundacja, której jedynym fundatorem jest Skarb Państwa, wybrana zgodnie z trybem określonym w art. 162 ust. 4 ustawy o finansach publicznych.

17.2. Skrócony opis struktury zarządzania i kontroli

Na podstawie wniosków o dofinansowanie zostają zawarte z beneficjentem umowy o dofinansowanie określające ich prawa i zobowiązania oraz terminy rozliczenia projektu wnioskami o płatność. Instytucje pośredniczące po weryfikacji złożonego przez beneficjenta wniosku o płatność wraz z dokumentami potwierdzającymi poniesione wydatki i po przeprowadzeniu kontroli przekazują instytucji płatniczej zlecenie płatności w celu dokonania przez zapłaty na rzecz beneficjenta.

Instytucje pośredniczące sporządzają i przekazują Instytucji płatniczej poświadczenia kwalifikowalności poniesionych wydatków. Poświadczenia kwalifikowalności poniesionych wydatków, o których mowa w ust. 1, są przekazywane po zakończeniu każdego kwartału i obejmują wydatki poniesione w każdym z kwartałów. Instytucja płatnicza, po dokonaniu wypłat pomocy przyznanej w zakresie wszystkich osi priorytetowych programu operacyjnego, sporządza i przekazuje instytucji zarządzającej poświadczenia poniesionych wydatków. Poświadczenia poniesionych wydatków, od Instytucji Pośredniczącej do IZ od dnia zakończenia każdego kwartału i obejmują wydatki poniesione w każdym z kwartałów.

Środki finansowe z EFMR przekazane przez Komisję (płatności: zaliczkowe, okresowe, końcowe) instytucja certyfikująca gromadzi na wyodrębnionym w tym celu rachunku bankowym, prowadzonym przez NBP. Po przewalutowaniu środki te są przekazywane na rachunek dochodów budżetu środków europejskich a następnie, na podstawie złożonych przez agencję zleceń płatności w terminach określonych w Terminarzu płatności budżetu środków europejskich sporządzonym przez Ministerstwo Finansów, są przekazywane na rachunek bankowy do obsługi płatności środków europejskich prowadzony przez BGK.

Płatność okresowa, o której mowa wyżej, dokonywana jest przez Komisję na podstawie przesłanego przez instytucję certyfikującą Poświadczenia i deklaracji wydatków oraz wniosku o płatność okresową oraz przekazanego do KE sprawozdania finansowego. Instytucja certyfikująca sporządza te dokumenty na podstawie przekazywanego nie rzadziej niż raz na kwartał dokumentu Poświadczenie i deklaracja wydatków oraz wniosek o płatność okresową od instytucji zarządzającej do instytucji certyfikującej, sporządzanego przez instytucję zarządzającą na podstawie zweryfikowanych i zatwierdzonych przez instytucję pośredniczącą wniosków o płatność, złożonych przez beneficjentów, a także na podstawie umów o dofinansowanie i decyzji w sprawie przyznania pomocy, będących podstawą wypłaty pomocy przyznanej w ramach programu.

System Kontroli

IZ zobowiąże instytucje pośredniczące do kontroli projektów na różnych etapach realizacji (wdrażanie lub płatności lub związania z celem). Wielkość próby do kontroli będzie wynikała z uzgodnień zawartych pomiędzy instytucją zarządzającą a instytucjami pośredniczącymi. Wielkość próby do kontroli będzie uzależniona w szczególności od występowania ewentualnych nieprawidłowości w danym działaniu oraz wartości i złożoności realizowanych operacji. Weryfikowana próba projektów powinna zagwarantować instytucji właściwą ocenę wdrażania działania. Instytucje pośredniczące będą wspierane oprócz działań kontrolnych na miejscu systemem kontroli krzyżowych oraz mechanizmem podmiotów wykluczonych.

W przypadku beneficjentów wobec, których została stwierdzona nieprawidłowość w zrealizowanym projekcie zastosowany będzie system informowania o nieprawidłowościach.

17.3. Skrócony opis procedur monitorowania

Za monitorowanie postępów wdrażania programu operacyjnego odpowiedzialny jest Komitet Monitorujący. W trybie rocznym zatwierdza on sprawozdania z realizacji programu operacyjnego sporządzanych na podstawie rozporządzenia nr .....

Jeżeli zachodzi taka potrzeba na każdym spotkaniu przedstawiane są informacje o bieżących postępach wdrażania programu operacyjnego w szczególności w zakresie realizacji zasady „n+3” celem podjęcia decyzji mających na celu przyspieszenie wdrażania programu.

Wstawka o ewaluacjach.

17.4. Ogólny skład Komitetu Monitorującego

Komitet Monitorujący Program Operacyjny zostanie powołany w terminie 3 miesięcy od daty powiadomienia państwa członkowskiego o decyzji dotyczącej przyjęcia Programu Operacyjnego.

Komitet Monitorujący składa się z przedstawicieli instytucji zarządzającej, instytucji pośredniczących i przedstawicieli partnerów.

Komisja uczestniczy w pracach Komitetu Monitorującego, pełniąc rolę doradczą.

Komitet Monitorujący zbiera się co najmniej raz w roku i dokonuje przeglądu realizacji Programu i postępów w osiąganiu jego celów. Bierze przy tym pod uwagę dane finansowe, wskaźniki ogólne i specyficzne dla Programu, w tym zmiany we wskaźnikach rezultatu i postępy w osiąganiu wartości docelowych ujętych ilościowo oraz celów pośrednich określonych w podstawie oceny wykonania.

Komitet Monitorujący szczegółowo bada wszelkie kwestie, które wpływają na wykonanie Programu.

Komitet Monitorujący jest konsultowany i wydaje opinię w sprawie wszelkich zmian Programu zaproponowanych przez instytucję zarządzającą.

Może ponadto wydawać zalecenia dla instytucji zarządzającej dotyczące realizacji Programu i jego oceny. Monitoruje on działania podjęte w następstwie tych zaleceń.

Ponadto, zgodnie z art. 137 rozporządzenia o EFMR, Komitet Monitorujący w szczególności:

- a) uczestniczy w konsultacjach i wydaje opinię, w terminie czterech miesięcy od wydania decyzji zatwierdzającej Program, na temat kryteriów wyboru finansowanych operacji; kryteria wyboru podlegają przeglądowi zgodnie z potrzebami programowania,
- b) bada działania i produkty związane z planem oceny Programu operacyjnego,
- c) bada działania w ramach programu związane ze spełnieniem uwarunkowań *ex ante*,
- d) analizuje i zatwierdza roczne sprawozdania z realizacji przed wysłaniem ich do Komisji,
- e) analizuje działania mające na celu propagowanie równouprawnienia mężczyzn i kobiet, równych szans i niedyskryminacji, w tym dostępności dla osób niepełnosprawnych.

17.5. Skrócony opis działań informacyjnych i promocyjnych, które należy przeprowadzić zgodnie z art. 143

Działania informacyjne i promocyjne prowadzone w ramach wszystkich funduszy objętych zakresem Wspólnych Ram Strategicznych realizowane są we współpracy właściwych instytucji. Współpraca dotyczy w szczególności następujących działań:

- kampania otwierająca perspektywę 2014-2020,
- system informacji,
- zapewnienie dostępu do portali/stron internetowych dotyczących poszczególnych funduszy,
- duże działania promocyjne skierowane do ogółu społeczeństwa,
- ujednoczenie minimalnych wytycznych względem obowiązków beneficjentów (np. kwestia oznakowania projektów).

Minister właściwy ds. rozwoju regionalnego będzie koordynował działania informacyjno- promocyjne realizowane w ramach wszystkich funduszy i programów polityki spójności oraz zapewni komplementarność i spójność tych działań. Koordynacja odbywać się będzie między innymi poprzez formułowanie wytycznych horyzontalnych w zakresie informacji i promocji.

Instytucja zarządzająca, zgodnie z art. 108 ust. 1 lit. i) rozporządzenia o EFMR odpowiedzialna jest za zapewnienie reklamy i promocji Programu poprzez informowanie potencjalnych beneficjentów, organizacji zawodowych, partnerów gospodarczych i społecznych, podmiotów zaangażowanych we wspieranie równości kobiet i mężczyzn oraz organizacji pozarządowych, w tym organizacji zajmujących się kwestiami środowiska naturalnego, o możliwościach oferowanych przez program operacyjny i zasadach uzyskania dostępu do finansowania w ramach programu operacyjnego, a także poprzez informowanie beneficjentów wkładu Unii i ogółu społeczeństwa o roli odgrywanej przez Unię w programie.

Opis celów, działań w zakresie informacji i promocji Programu Operacyjnego „Rybnactwo i Morze” oraz sposób ich wdrażania znajdzie się w horyzontalnym dokumencie - Strategia komunikacji tego programu, który zostanie zatwierdzony przez Komitet Monitorujący. Strategia komunikacji będzie wdrażana poprzez Roczne plany działań informacyjno-promocyjnych programu operacyjnego, które będą przedstawiane Komitetowi Monitorującemu do wiadomości.

18. Informacje dotyczące organów odpowiedzialnych za wdrożenie systemu kontroli, inspekcji i egzekwowania

18.1. Organy wdrażające system kontroli, inspekcji i egzekwowania

Organ/podmiot	Nazwa organu
1.	
2.	
3.	

18.2. Krótki opis zasobów ludzkich i finansowych dostępnych na potrzeby kontroli, inspekcji i egzekwowania

18.3. Dostępne wyposażenie, w szczególności liczba statków, samolotów i śmigłowców

18.4. Lista wybranych typów operacji

Typ operacji (lista SFC2014)	Wkład EFMR (w euro)	Całkowity wkład publiczny (w euro)

19. Zbieranie danych

19.1. Ogólny opis działań w zakresie gromadzenia danych na lata 2014-2020

1. Działania prowadzone na poziomie krajowym w celu zbioru danych biologicznych, technicznych, środowiskowych i socjo-ekonomicznych, dotyczących rybołówstwa komercyjnego i rekreacyjnego obejmują:

Działania prowadzone na poziomie krajowym w celu zbioru danych biologicznych, technicznych i środowiskowych

- ii. zbiór danych prowadzony przez obserwatorów bezpośrednio na trawlerach dalekomorskich w przypadku prowadzenia połowów poza obszarem M. Bałtyckiego,
- iii. zbiór danych prowadzony przez obserwatorów bezpośrednio na kutrach i łodziach rybackich w rejsach na M. Bałtyckim, z wykorzystaniem monitoringu ruchu jednostek rybackich poprzez dostęp do systemu VMS,
- iv. zbiór danych prowadzony przez obserwatorów bezpośrednio na jednostkach rybackich prowadzących połowy rekreacyjne,
- v. zbiór danych z wyładunków ryb dokonywanych w portach i przystaniach rybackich,
- vi. zbiór i analiza danych zarejestrowanych w krajowym centrum monitorowania rybołówstwa oraz w rejestrach kapitanatów i bosmanatów portów,
- vii. zbiór danych w trakcie rejsów prowadzonych przez statek (statki) badawcze,
- viii. gromadzenie danych w krajowej bazie danych rybackich,
- ix. przetwarzanie zgromadzonych danych podstawowych w zestawy danych dla potrzeb analiz naukowych i doradztwa w zakresie zarządzania.

Działania prowadzone na poziomie krajowym w celu gromadzenia danych społeczno-ekonomicznych:

A. Rybołówstwo komercyjne. Zbiór danych socjo-ekonomicznych będzie prowadzony na podstawie dwóch głównych źródeł informacji: rejestrów administracyjnych i formularzy statystycznych. Rejestry administracyjne obejmują dzienniki połowowe, deklaracje wyładunkowe, dokumenty pierwszej sprzedaży oraz Rejestr Statków Rybackich.

Zakres danych gromadzonych na podstawie formularzy statystycznych będzie obejmował przychody z działalności połowowej i pozostałe przychody wraz z dotacjami, koszty w układzie rodzajowym, nakłady inwestycyjne i zobowiązania, zatrudnienie. Formularze będą wypełniane raz w roku przez armatorów statków rybackich prowadzących połowy w roku sprawozdawczym (obowiązek statystyczny). Zakres zbieranych danych będzie dostosowywany w trakcie kolejnych lat do wymogów Komisji Europejskiej/STECF.

B. Akwakultura. Zbiór danych społeczno-ekonomicznych obejmował będzie ośrodki hodowlane i gospodarstwa rybackie, które zajmują się wylęgiem i podchowem narybku łososi atlantyckich. Populacja ośrodków hodowlanych i gospodarstw rybackich objętych badaniem może zostać rozszerzona na wszystkie przedsiębiorstwa, których podstawowa działalność zdefiniowana będzie według kodu PKD 03.22.Z – „Chów i hodowla ryb oraz pozostałych organizmów wodnych w wodach śródlądowych”, jeśli takie będą wymagania Komisji Europejskiej/STECF.

Zakres gromadzonych danych opierał się będzie o ankiety i będzie obejmował przychody wraz z dotacjami i pozostałymi przychodami, koszty w układzie rodzajowym, aktywa i zobowiązania, nakłady inwestycyjne, wielkość zakupu pasz dla hodowanych ryb, wielkość sprzedaży ryb oraz zatrudnienie.

C. Przetwórstwo rybne. Zbiór danych społeczno-ekonomicznych obejmował będzie zakłady przetwórstwa rybnego, które będą znajdowały się na liście zakładów zatwierdzonych przez Główny Inspektorat Weterynarii (GIW) do handlu wewnątrz wspólnoty oraz będą uprawnione do prowadzenia sprzedaży bezpośredniej. Będą to zarówno przedsiębiorstwa, które główny przedmiot działalności określą według kodu PKD 10.20.Z – „Przetwarzanie i konserwowanie ryb, skorupiaków i mięczaków”, jak i zakłady dla których przetwórstwo ryb nie będzie podstawowym rodzajem prowadzonej działalności gospodarczej.

Zakres gromadzonych danych opierał się będzie o formularze statystyczne i będzie obejmował przychody wraz z dotacjami i pozostałymi przychodami, koszty w układzie rodzajowym, aktywa i zobowiązania, nakłady inwestycyjne oraz zatrudnienie.

Zakres zbieranych danych będzie dostosowywany w trakcie kolejnych lat do wymogów Komisji Europejskiej/STECF.

2. Działania prowadzone w zakresie koordynacji na poziomie regionalnym w celu zbioru danych biologicznych, technicznych, środowiskowych i socjo-ekonomicznych, dotyczących rybołówstwa komercyjnego i rekreacyjnego:

- i. udział w regionalnych spotkaniach (grupach) koordynujących zbiór danych na poziomie regionalnym,
- ii. udział w naukowych i eksperckich spotkaniach międzynarodowych grup planistycznych, grup studyjnych, grup roboczych i warsztatach dotyczących opracowywania zakresu i metod zbioru danych oraz oceny zbieranych danych,
- iii. udział w spotkaniach konsultacyjnych Krajowych Korespondentów ds. zbioru danych,
- iv. kontynuacja istniejących lub zawieranie nowych dwu- lub wielostronnych porozumień dotyczących przedmiotu i zakresu zbioru danych rybackich, w oparciu o uzgodnienia i rekomendacje konsultacji regionalnych,
- v. zasilanie zewnętrznych baz danych (typu Regionalne Bazy Danych, bazy danych ICES, bazy danych UE) danymi z krajowej bazy danych na wymaganym poziomie agregacji, dla potrzeb analiz naukowych i doradztwa w zakresie zarządzania na poziomie międzynarodowym.

3. Główne kategorie wydatków kwalifikowalnych:

- i. wydatki dotyczące bezpośrednio realizacji działań służących zbieraniu, gromadzeniu i przetwarzaniu danych określonych w pkt. 1,
- ii. wydatki dotyczące bezpośrednio realizacji działań dotyczących koordynacji zbioru danych na poziomie regionalnym, określonych w pkt. 2,
- iii. wydatki dotyczące zakupu sprzętu i materiałów niezbędnych dla realizacji zbioru danych, w tym specjalistycznego sprzętu badawczego,
- iv. wydatki dotyczące bezpośrednio gromadzenia i przetwarzania zbieranych danych, w tym utrzymania i rozwoju krajowej bazy danych.

19.2. Opis sposobu osiągnięcia prawidłowego zarządzania finansowego i administracyjnego w zakresie gromadzenia danych

1. Wyznaczenie Korespondenta Krajowego koordynującego zbiór danych na poziomie krajowym, instytucji uczestniczących w programie zbioru danych i określenie procesu koordynacji uczestników.

Program zbioru danych zgodnie z decyzją Ministra Rolnictwa i Rozwoju Wsi jest realizowany przez Morski Instytut Rybacki - Państwowy Instytut Badawczy. Korespondent Krajowy jest wyznaczony i koordynacja programu odbywa się na bieżąco, drogą korespondencyjną lub w miarę potrzeb w oparciu o krajowe spotkania koordynacyjne.

2. Relacja pomiędzy Korespondentem Krajowym a Organizacją Zarządzającą i Certyfikującą.

Pozycję Korespondenta Krajowego w programie 2014-2020 określą wytyczne Komisji Europejskiej, na tym etapie jeszcze niedostępne.

3. Ustalenia dotyczące włączenia informacji odnośnie zbioru danych do Krajowego Raportu Roczного.

Brak jest w chwili obecnej wytycznych Komisji Europejskiej w tej sprawie.

4. Systemy gromadzenia i transmisji zebranych danych

Zebrane dane będą gromadzone w krajowej bazie danych, która będzie utrzymywana i rozwijana w celu umożliwienia transmisji danych w wymaganym formacie i na wymaganym poziomie agregacji do zewnętrznych baz danych (typu Regionalne Bazy Danych, bazy danych ICES, bazy danych UE).

5. Procedura oceny jakości danych przed ich przekazaniem użytkownikom końcowym

A. Zebrane dane podstawowe, przed ich wprowadzeniem do krajowej bazy danych, będą weryfikowane pod kątem ich poprawności, Zbierane dane społeczno-ekonomiczne będą poddane ocenie kompletności oraz weryfikacji merytorycznej. Brakujące informacje będą uzupełniane w drodze bezpośrednich kontaktów z respondentami. Tam gdzie to możliwe dane dotyczące rybołówstwa zbierane na formularzach statystycznych będą podlegały kontroli krzyżowej (na poziomie statków rybackich) z danymi administracyjnymi. Przeprowadzona zostanie optymalizacja danych ze względu na segmenty floty, narzędzia połowowe, wielkość połowów, nakład połowowy i poniesione koszty działalności. Ocena jakości danych dotyczących przetwórstwa rybnego będzie przeprowadzona przy wykorzystaniu dostępnych danych opisujących sektor.

B. Podstawowe testy statystyczne (współczynnik wariancji/średni błąd standardowy, wskaźniki odpowiedzi podmiotowej i przedmiotowej, itp.) pozwalające określić bliskość obliczeń lub oszacowań do wartości dokładnych lub rzeczywistych, będą wykorzystane w celu określenia dokładności danych.

C. W procesie transmisji zagregowanych danych z krajowej bazy danych do zewnętrznych baz danych, ocena poprawności i jakości transmitowanych danych będzie dokonywana w oparciu o narzędzia oceny danych wbudowane w zewnętrzne bazy danych.

6. Przygotowania do udziału w regionalnych grupach koordynacyjnych dotyczących zbioru danych

Na podstawie listy spotkań regionalnych grup koordynacyjnych (Regional Coordination Groups), zatwierdzonej na dany rok przez Komisję Europejską, w Rocznym Planie realizacji programu zbioru danych (Annual Workplan) zostanie zaplanowany udział personelu zaangażowanego w zbiór danych w spotkaniach koordynacyjnych dla tych regionów, w których statki rybackie pod polską banderą prowadzą działalność połowową i w stosunku do których Polska ma obowiązek zbioru danych. W budżecie programu zbioru danych na dany rok zaplanowane zostaną odpowiednie środki umożliwiające udział w pracach regionalnych grup koordynacyjnych.

7. Przygotowania do udziału w spotkaniach naukowych i eksperckich dotyczących zbioru danych

Na podstawie listy spotkań naukowych i eksperckich dotyczących zbioru danych w danym roku realizacji programu, zatwierdzonej przez Komisję Europejską, w Rocznym Planie realizacji programu zbioru danych (Annual Workplan) zostanie zaplanowany udział personelu zaangażowanego w zbiór danych w tych spotkaniach naukowych i eksperckich, które mają odniesienie do krajowego programu zbioru danych. W budżecie programu zbioru danych na dany rok zaplanowane zostaną odpowiednie środki umożliwiające udział w odpowiednich spotkaniach naukowych i eksperckich.

8. Zasoby osobowe i techniczne przeznaczone do zbioru danych, w tym główne dostępne urządzenia, takie jak statki badawcze

Program zbioru danych rybackich, przy współpracy z krajową administracją rybacką, będzie realizowany przez wykwalifikowaną kadrę naukową i inżynieryjno-techniczną, z wykorzystaniem odpowiedniego zaplecza technicznego (w tym m.in. laboratoria, sprzęt do poboru prób, infrastruktura do gromadzenia i przetwarzania zbieranych danych) oraz statku badawczego realizującego wieloletnie krajowe i międzynarodowe programy badań morskich i zbioru danych, w tym programy badawcze koordynowane przez Międzynarodową Radę Badań Morza (ICES). Skala zaangażowania kadry naukowej i inżynieryjno-technicznej, jak i zaplecze techniczne dla realizacji programu zbioru danych będą dostosowywane do zakresu i metod zbioru danych i ich przetwarzania zatwierdzanych w Rocznych Planach realizacji programu (Annual Workplan).

20. Opis podstaw oceny wykonania

Tabelę należy powtórzyć dla każdego priorytetu Unii

Priorytet unijny		
Jednostka wskaźnika i pomiaru, w stosownych przypadkach (załącznik 1 do rozporządzenia w sprawie wspólnych przepisów) (lista wskaźników generowana automatycznie)	Kluczowy etap dla 2018 r.	Cele na rok 2022 (cele generowane automatycznie przez SFC)
Wskaźnik finansowy		
Wskaźnik efektów 1		
Wskaźnik efektów 2		
Wskaźnik efektów 3		
Wskaźnik efektów 4		

Tabela: ramy oceny wykonania

21. System finansowy wdrażania programu

- 21.1. Metody obliczania kosztów uproszczonych
- 21.2. Metody obliczania kosztów dodatkowych lub utraty dochodów
- 21.3. Metody obliczania rekompensat dla Działania 1.1.3.

22. Plan finansowy

- 22.1. Całkowity wkład EFMR w podziale na lata

Rok	EFMR
2014	
2015	
2016	
2017	
2018	
2019	
2020	
Raem EFMR	

22.2. Wkład EFMR i stopa współfinansowania dla priorytetów Unii, pomocy technicznej i innego wsparcia

Priorytet Unii	Działanie w ramach Priorytetu Unii	Wkład EFMR (w euro)	Całkowity wkład publiczny (w euro)	Stopa współfinansowania EFMR
1. Promowanie zrównoważonego i zasobooszczędnego rybołówstwa i akwakultury, w tym powiązanego przetwarzania				20-75%
2. Wspieranie innowacyjnego, konkurencyjnego i opartego na wiedzy rybołówstwa i akwakultury, w tym powiązanego przetwarzania	Odszkodowanie dla regionów peryferyjnych (art. 73)			100%
	Dopłaty do przechowywania (art. 70)			100%
	Pozostałe działania			20-75%
3. Wspieranie wdrażania Wspólnej Polityki Rybołówstwa	Gromadzenie danych (art. 79)			65%
	Kontrola i egzekwowanie (art. 78 ust. 2 lit. a-d i f-j)			80%
	Kontrola i egzekwowanie (art. 78 ust. 2 lit. e)			50%
4. Zwiększenie zatrudnienia i spójności terytorialnej				20-75%
5. Wspieranie wdrażania zintegrowanej polityki morskiej				
4. Pomoc techniczna				20-75%
Razem:				

23. Instrumenty finansowe

23.1. Opis planowanego korzystania z instrumentu finansowego

23.2. Wybór działań EFMR planowanych do realizacji za pośrednictwem instrumentów finansowych

Działanie EFMR (lista SFC2014)
1.
2.

23.3. Orientacyjne kwoty planowane do wykorzystania poprzez instrumenty finansowe

Łączna kwota EFMR 2014-2020 (w euro)

załącznik nr 1

Podstawowe dane dotyczące floty rybackiej stacjonującej w portach i przystaniach rybackich w 2004 i 2011 r.

Nazwa portu/przystani	maj 2004					2011				
	liczba	GT	kW	długość (m)	średni wiek	liczba	GT	kW	długość (m)	średni wiek
Chałupy	9	16	93	48	24	8	13	75	41	31
Chłapowo	4	3	9	17	11	4	3	9	16	15
Chłopy	12	119	855	127	14	12	123	1 007	126	20
Darłowo	69	3 040	10 338	1 116	35	33	545	2 744	393	35
Dąbki	10	29	166	70	22	7	17	118	45	29
Dębki	5	13	67	36	11	5	12	67	36	13
Dziwnów	56	2 634	8 566	928	29	19	625	2 239	258	29
Dźwirzyno	7	49	382	65	18	4	23	193	35	30
Frombork	16	77	1 326	139	16	11	32	593	88	17
Gdańsk	7	491	1 573	145	25	4	341	1 116	91	34
Gdynia	24	2 355	6 296	550	34	1	16	121	12	11
Górki Wschodnie	10	299	1 449	158	41	2	51	303	28	46
Górki Zachodnie	8	288	1 362	141	45	4	170	1 052	73	51
Hel	31	2 205	6 388	543	32	20	1 022	3 442	284	29
Jantar	7	14	218	44	28	6	11	186	37	37
Jarosławiec	23	79	701	161	22	20	99	771	156	29
Jastarnia	62	990	4 074	659	33	45	690	3 742	510	37
Jelitkowo	1	2	21	6	35	1	4	21	8	41
Kamienica Elbląska	4	11	262	29	11	2	3	87	12	4
Kamień Pomorski	8	24	176	64	24	6	17	136	48	31
Karwia	1	2	6	6	30					
Kąty Rybackie I	22	63	1 096	160	16	11	36	660	83	20
Kąty Rybackie II	12	33	356	83	22	6	19	206	44	30
Kołobrzeg	106	7 473	23 809	1 976	27	58	2 908	10 322	918	25
Krynica Morska I	9	26	417	66	22	6	16	202	44	20
Krynica Morska II	11	33	486	81	22	8	35	363	65	30
Kuźnica	29	127	603	211	25	29	135	666	218	29
Lubczyna	1	2	4	7	39					
Lubin	14	48	360	115	15	8	27	210	65	18
Łeba	48	1 046	5 147	639	31	33	597	3 004	412	31
Mechelinki	9	31	212	64	18	8	32	241	60	19
Międzywodzie	4	22	141	33	23	3	2	26	13	12
Międzyzdroje	11	122	720	120	14	5	50	350	53	21
Mikoszewo	3	9	51	23	32	2	4	13	14	46
Mrzeżyno	8	101	612	88	26	4	49	320	45	16
Niechorze	7	41	366	63	25	5	33	265	47	34
Nowa Pasłęka	21	85	1 537	182	15	22	47	871	158	13
Nowe Warpno	6	32	168	57	24	1	5	24	9	39
Obłuże	6	16	96	42	26	6	18	146	47	18
Oksywie	5	12	100	35	27	5	12	129	35	34
Orłowo	5	13	83	35	25	4	11	63	30	22
Piaski I (Nowa Karczma)	21	72	1 940	171	15	11	32	876	87	19
Piaski II	19	53	703	133	18	11	41	386	85	26
Puck	7	18	120	43	23	3	9	73	21	29
Rewa	5	18	136	38	9	3	12	100	24	9

Rewal	9	49	267	78	25	7	36	265	59	29
Rowy	9	49	324	77	31	6	31	216	51	38
Sarbinowo	1	5	33	10	21					
Sopot	9	22	193	62	33	6	15	149	42	39
Stegna	4	8	39	25	26	3	7	35	19	32
Stepnica	23	85	607	183	16	10	23	201	69	15
Suchacz	8	32	568	66	16	9	25	427	64	14
Swarzewo	9	39	202	67	28	6	27	124	46	26
Szczecin	1	27	70	12	13	1	27	70	12	20
Szczecin-Dąbie	12	32	225	98	13	10	26	190	81	20
Szczecin-Stołczyn	10	27	228	80	28	6	12	174	44	40
Sztutowo	1	3	44	7	12	1	5	44	8	19
Świbno	20	81	968	162	24	9	44	526	76	28
Świnoujście	48	1 650	6 329	680	27	25	464	2 726	295	23
Świnoujście-Karsibór	13	59	497	113	19	6	43	314	60	10
Świnoujście-Przytór	6	21	229	46	22	4	16	170	32	36
Tolkmicko	25	105	1 305	213	17	9	20	328	62	19
Trzebież	47	146	1 115	391	18	34	110	849	285	22
Unieście	13	77	640	117	17	13	114	654	129	21
Ustka	115	4 629	15 877	1 820	33	74	2 475	8 900	1 065	37
Ustronie Morskie	2	18	125	20	16	8	63	298	80	29
Wapnica	1	2	58	8	33					
Władysławowo	103	7 532	22 892	2 101	33	61	4 404	13 279	1 118	33
Wolin	22	87	583	177	14	13	25	203	89	26
Razem	1 274	37 020	137 008	16 133	26	787	15 962	67 675	8 663	28

załącznik nr 2

Wykaz portów oraz przystani morskich, miejsc rejestracji i postoju jednostek rybackich w regionie Wybrzeża Zachodniego w 2011 r.

Status	Port/przystań	UM	MR	MP	MOR
Port	Dziwnów	✓	✓	✓	✓
	Kamień Pomorski	✓	✓	✓	✓
	Lubin	✓	✓	✓	✓
	Mrzeżyno	✓	✓	✓	✓
	Nowe Warpno	✓	✓	✓	✓
	Police	✓			
	Sierosław	✓			
	Stepnica	✓	✓	✓	✓
	Szczecin	✓	✓	✓	✓
	Stołczyn		✓	✓	✓
	Świnoujście	✓	✓*	✓*	✓*
	Świnoujście-Karsibór	✓	✓	✓	✓
	Świnoujście-Przytór	✓	✓	✓	✓
	Trzebież	✓	✓	✓	✓
	Wapnica	✓			
	Wolin	✓	✓	✓	✓
Porty Razem		15	13	13	13
Przystań	Międzywodzie		✓		✓
	Międzyzdroje	✓	✓	✓	✓
	Międzyzdroje molo	✓			
	Niechorze	✓	✓	✓	✓
	Rewal	✓	✓	✓	✓
	Szczecin - Dąbie		✓	✓	✓
	Wolin II			✓	✓
Przystanie Razem		4	5	5	6
Porty i Przystanie Razem		19	18	18	19

UM – nadzór Urzędu Morskiego, MR – miejsce rejestracji, MP – miejsce postoju, MOR – miejsce obsługi rybołówstwa.

* dotyczy bazy im. Lechosława Goździka.

Źródło: Opracowanie MIR-PIB na podstawie rozporządzeń o granicach morskich portów rybackich, zarządzeń Dyrektora Urzędu Morskiego w Szczecinie, danych Rejestru Statków Rybackich, oraz przeprowadzonej wizji lokalnej.

Wykaz portów oraz przystani morskich, miejsc rejestracji i postoju jednostek rybackich w regionie Wybrzeża Środkowego w 2011 r.

Status	Port/przystań	UM	MR	MP	MOR
Port	Darłowo	✓	✓	✓	✓
	Dźwirzyno	✓	✓	✓	✓
	Kołobrzeg	✓	✓	✓	✓
	Łeba	✓	✓	✓	✓
	Rowy	✓	✓	✓	✓
	Ustka	✓	✓	✓	✓
	Porty Razem		6	6	6
Przystań	Chłopy	✓	✓	✓	✓
	Dąbki	✓	✓	✓	✓
	Jarosławiec	✓	✓	✓	✓
	Unieście	✓	✓	✓	✓
	Ustronie Morskie	✓	✓	✓	✓
Przystanie Razem		5	5	5	5
Porty i Przystanie Razem		11	11	11	11

UM – nadzór Urzędu Morskiego, MR – miejsce rejestracji, MP – miejsce postoju, MOR – miejsce obsługi rybołówstwa.

Źródło: Opracowanie MIR-PIB na podstawie rozporządzeń o granicach morskich portów rybackich, zarządzeń Dyrektora Urzędu Morskiego w Słupsku, danych Rejestru Statków Rybackich, oraz przeprowadzonej wizji lokalnej.

Wykaz portów oraz przystani morskich, miejsc rejestracji i postoju jednostek rybackich w regionie Wybrzeża Wschodniego w 2011 r.

Status	Port/przystań	UM	MR	MP	MOR
Port	Gdańsk		✓*	✓*	✓*
	Górki Wschodnie	✓	✓	✓	✓
	Górki Zachodnie		✓	✓	✓
	Pleniewo			✓	✓
	Gdynia	✓	✓	✓	✓
	Hel	✓	✓	✓	✓
	Jastarnia	✓	✓	✓	✓
	Puck	✓	✓	✓	✓
	Świbno		✓	✓	✓
	Władysławowo	✓	✓	✓	✓
Porty Razem		6	9	10	10
Przystań	Chałupy I	✓	✓	✓	✓
	Chałupy II	✓	✓	✓	✓
	Chłapowo	✓	✓	✓	✓
	Dębki	✓	✓	✓	✓
	Jantar	✓	✓	✓	✓
	Jastarnia I	✓			
	Jastarnia II	✓			
	Jastarnia III	✓			
	Jelitkowo	✓	✓		✓
	Karwia	✓			
	Kąty Rybackie I (Kąty Rybackie II)**	✓	✓	✓	✓
	Krynica Morska (Krynica Morska II)**	✓	✓	✓	✓
	Kuźnica I	✓	✓	✓	✓
	Kuźnica II	✓	✓	✓	✓
	Leśniczówka	✓		✓	✓
	Mechelinki	✓	✓	✓	✓
	Mikoszewo		✓	✓	✓
	Obłuże	✓	✓	✓	✓
	Oksywie	✓	✓	✓	✓
	Orłowo	✓	✓	✓	✓
	Ostionino	✓			
	Piaski II	✓	✓	✓	✓
	Przystań "Marina Gdynia"	✓			
	Przystań "Żegluga Gdańska" w Gdyni	✓			
	Przystań morska "Dalmor"	✓			
	Rewa I	✓			
	Rewa II	✓	✓	✓	✓
	Sopot	✓	✓	✓	✓
	Sopot "Molo"	✓			
	Stegna	✓	✓	✓	✓
Swarzewo	✓	✓	✓	✓	
Szutowo			✓	✓	
Przystanie Razem		30	21	20	22
Porty i Przystanie Razem		36	30	30	32

UM – nadzór Urzędu Morskiego, MR – miejsce rejestracji, MP – miejsce postoju, MOR – miejsce obsługi rybołówstwa.

* dotyczy nabrzeża „Polski Hak”.

** zarządzenie nr 3 Naczelnego Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 23 września 1991 r. w sprawie ustalenia granic lądowych dla morskich przystani rybackich położonych w obrębie pasa technicznego zarządzanego przez Urząd Morski w Gdyni dla przystani położonych na Mierzei Wiślanej jako „I” porządkuje przystanie po stronie Zalewu Wiślanego, natomiast w stosowanym w SIRM i ERS systemie oznaczania „I” oznacza Zalew Wiślany, a „II” morze. W przypadku rozbieżności pomiędzy UM i ERS w nawiasach podano nomenklaturę stosowaną w nazewnictwie portów i przystani w SIRM i ERS.

Źródło: Opracowanie MIR-PIB na podstawie rozporządzeń o granicach morskich portów rybackich, zarządzeń Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni, danych Rejestru Statków Rybackich, oraz przeprowadzonej wizji lokalnej.

Wykaz portów oraz przystani morskich, miejsc rejestracji i postoju jednostek rybackich w regionie Zalewu Wiślanego w 2011 r.

Status	Port/przystań	UM	MR	MP	MOR
Port	Elbląg	✓			
	Frombork	✓	✓	✓	✓
	Kąty Rybackie (Kąty Rybackie I)*	✓	✓	✓	✓
	Krynica Morska (Krynica Morska I)*	✓	✓	✓	✓
	Nowa Pasłęka	✓	✓	✓	✓
	Tolkmicko	✓	✓	✓	✓
Porty Razem		6	5	5	5
Przystań	Kamienica Elbląska	✓	✓	✓	✓
	Kąty Rybackie II	✓			
	Kąty Rybackie - nieoficjalna baza			✓	✓
	Nowa Karczma (Piaski I)*	✓	✓	✓	✓
	Nowa Pasłęka - nieoficjalna baza			✓	✓
	Przystań "Żegluga Gdańska" w Elblągu	✓			
	Przystań "Żegluga Gdańska" we Fromborku	✓			
Suchacz	✓	✓	✓	✓	
Przystanie Razem		6	3	5	5
Porty i Przystanie Razem		12	8	10	10

UM – nadzór Urzędu Morskiego, **MR** – miejsce rejestracji, **MP** – miejsce postoju, **MOR** – miejsce obsługi rybołówstwa.

* zarządzenie nr 3 Naczelnego Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni z dnia 23 września 1991 r. w sprawie ustalenia granic lądowych dla morskich przystani rybackich położonych w obrębie pasa technicznego zarządzanego przez Urząd Morski w Gdyni dla przystani położonych na Mierzei Wiślanej jako "II" porządkuje przystanie po stronie Zalewu Wiślanego, natomiast w stosowanym w SIRM i ERS systemie oznaczania „I” oznacza Zalew Wiślany, a „II” morze. W przypadku rozbieżności pomiędzy UM i ERS w nawiasach podano nomenklaturę stosowaną w nazewnictwie portów i przystani w SIRM i ERS. Źródło: Opracowanie MIR-PIB na podstawie rozporządzeń o granicach morskich portów rybackich, zarządzeń Dyrektora Urzędu Morskiego w Gdyni, danych Rejestru Statków Rybackich, oraz przeprowadzonej wizji lokalnej.

załącznik nr 3
Lista partnerów, z którymi
przeprowadzono konsultacje

- Kołobrzeska Grupa Producentów Ryb Sp. z o.o.,
- Krajowa Izba Producentów Ryb w Ustce,
- Morski Instytut Rybacki w Gdyni,
- Organizacja Producentów Rybnych Władysławowo Sp. z o.o.,
- Zrzeszenie Rybaków Morskich-Organizacja Producentów,
- Związek Rybaków Polskich w Ustce,
- Stowarzyszenie Armatorów Łodziowych,
- Stowarzyszenie Rybaków Zalewu Wiślanego,
- Polskie Stowarzyszenie Przetwórców Ryb,
- Zrzeszenie Rybaków Zalewów Szczecińskiego, Kamieńskiego i Jeziora Dąbie,
- Stowarzyszenie Rybak w Tolkmicku,
- Północnoatlantycka Organizacja Producentów Sp. z o. o.,
- Ogólnopolski Związek Pracodawców Rybackich w Toruniu,
- Ogólnopolskie Stowarzyszenie Dzierżawców i Administratorów Nieruchomości Rybackich Skarbu Państwa w Toruniu,
- Zrzeszenie Producentów Ryb w Katowicach,
- Związek Producentów Ryb – Organizacja Producentów w Poznaniu,
- Polskie Towarzystwo Rybackie w Poznaniu,
- Stowarzyszenie Rybactwa Dolnej i Środkowej Wisły w Toruniu,
- Krajowa Izba Gospodarki Morskiej,
- Rada Gospodarki Żywnościowej,
- Krajowa Rada Izb Rolniczych,
- Rada Krajowa Sekretariatu Transportowców,
- Stowarzyszenie Producentów Ryb Łososiowatych,
- Federacja Związków Zawodowych Marynarzy i Rybaków,
- Krajowa Federacja Towarzystw Wędkarskich w Kwidzynie,
- Ogólnopolskie Porozumienie Związków Zawodowych – Wolny Związek Zawodowy Pracowników Gospodarki Morskiej,
- Organizacja Producentów Ryb Bałtyk Sp. z o. o.,
- Akademia Morska w Szczecinie,
- Akademia Morska w Gdyni,
- Zachodniopomorski Uniwersytet Technologiczny w Szczecinie,
- Uniwersytet Warmińsko-Mazurski,
- Polski Związek Wędkarski Zarząd Główny,
- Instytut Rybactwa Śródlądowego,
- Szkoła Główna Gospodarstwa Wiejskiego w Warszawie,
- Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu,
- Wolińskie Stowarzyszenie Rybaków,
- WWF,
- Uniwersytet Gdański,
- Gospodarstwo Jeziorowe w Ełku,

- Konwent Marszałków Województw,
- Związek Województw Rzeczypospolitej,
- Komisja Wspólna Rządu i Samorządu Terytorialnego,
- Dariuszowska Grupa Producentów Ryb i Armatorów Łodzi Rybackich Spółka z o. o.,
- Organizacja Rybaków Łódzianych – Producentów Rybnych Sp. z o.o.,
- Business Centre Club – Związek Pracodawców,
- Polska Konfederacja Pracodawców prywatnych „Lewiatan”,
- Związek Rzemiosła Polskiego,
- Forum Związków Zawodowych,
- Organizacja Producentów Ryb Jesiotrowatych,
- Zachodniopomorska Grupa Producentów Ryb Sp. z o. o.

oraz z następującymi lokalnymi grupami rybackimi:

- Lokalna Grupa Rybacka „Wielkie Jeziora Mazurskie”,
- Lokalna Grupa Rybacka „Drwęca”,
- Lokalna Grupa Rybacka „Dolnośląska Kraina Karpia”,
- Lokalna Grupa Rybacka „Zalew Wiślany”,
- Mieleńska Lokalna Grupa Rybacka,
- Lokalna Grupa Działania „Mazurskie Morze”,
- Lokalna Grupa Rybacka „Starzawa”,
- Stowarzyszenie „Dolina Karpia”,
- Łowicka Grupa Rybacka,
- Lokalna Grupa Rybacka „Rybak”,
- Lokalna Grupa Rybacka „Jędrzejowska Ryba”,
- Lokalna Grupa Działania Dorzecza Zgłowiączki,
- Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Olsztyńskie”,
- Lokalna Grupa Rybacka „Zalew Zegrzyński”,
- Lokalna Grupa Rybacka „Pojezierze Krajeńskie”,
- LGR „Partnerstwo Jezior”,
- Stowarzyszenie „Sieja”,
- Lokalna Grupa Rybacka „W Dolinie Tyśmienicy i Wieprza”,
- Lokalna Grupa Rybacka „Nasza Krajna i Pałuki”,
- Krośnieńsko-Gubińska Grupa Rybacka,
- Lokalna Grupa Rybacka Puszczy Sandomierskiej,
- Kołobrzaska Lokalna Grupa Rybacka,
- Nadnotecka Grupa Rybacka,
- Lokalna Grupa Rybacka Obra-Warta,
- Lokalna Grupa Rybacka Opolszczyzna,
- Północnokaszubska Lokalna Grupa Rybacka,
- Słowińska Grupa Rybacka,
- Lokalna Grupa Rybacka Pojezierze Suwalsko-Augustowskie,
- Lokalna Grupa Rybacka Warta-Noteć
- Lokalna Grupa Rybacka Partnerstwo Dla Doliny Baryczy,

- Lokalna Grupa Rybacka Partnerstwo Drawy,
- Lokalna Grupa Rybacka Kaszuby,
- Lokalna Grupa Rybacka Pojezierze Bytowskie,
- Lokalna Grupa Rybacka Pradolina Łeby,
- Lokalna Grupa Rybacka Świętokrzyski Karp,
- Łużycka Grupa Rybacka,
- Lokalna Grupa Rybacka Zalew Szczeciński,
- Lokalna Grupa Rybacka Między Nidą a Pilicą,
- Lokalna Grupa Rybacka 7 Ryb,
- Wdzydzko-Charzykowska Lokalna Grupa Rybacka Mórënka,
- Lokalna Grupa Rybacka Wodny Świat,
- Lokalna Grupa Rybacka Pojezierze Dobiegniewskie,
- Lokalna Grupa Rybacka Bielska Kraina,
- Lokalna Grupa Rybacka Brać Mierzei,
- Lokalna Grupa Rybacka Borowiacka Rybka,
- Lokalna Grupa Rybacka Żabi Kraj,
- Lokalna Grupa Rybacka Dorzecze Soły i Wieprzówki,
- Darłowska Lokalna Grupa Rybacka w Dorzeczu Wieprzy, Grabowej i Unieści.

Upoważnienie celne Agencji Płatniczej

